

ISTRAŽIVAČKI IZVJEŠTAJ

Ispitivanje potreba mladih Splitskana_ki za izradu
Gradskog programa za mlade Grada Splita 2022.-2025.

Izvještaj sastavile: Maša Cek, mag. psych., Udruga „Delta“

Ivana Čović, mag. soc., Liga za prevenciju ovisnosti

Josipa Ursić, mag. soc., Liga za prevenciju ovisnosti

Ispitivanje potreba mladih Splićana_ki provedeno je za potrebe izrade Gradskog programa za mlade Grada Splita 2022.-2025. te je dio nastojanja da se kroz inicijativu „Split grad za mlade“ doprinese kvaliteti života mladih. Osim istraživanja, s ciljem podizanja kvalitete dijaloga mladih i donositelja odluka, kroz inicijativu su realizirane i druge aktivnosti poput konferencija, diskusija, javnih akcija i medijskih aktivnosti. Kontinuiran i sadržajan dijalog mladih i donositelja odluka preduvjet je kvalitetne izrade i provedbe politika za mlade. Udruga Info zona, kao koordinator inicijative i procesa izrade Gradskog programa za mlade, u istraživačkom dijelu procesa angažirala je suradnice iz riječke udruge Delta, koje već imaju iskustva u provedbi sličnih istraživanja i izradi lokalnih programa za mlade, te sociologinje iz splitske udruge Liga za prevenciju ovisnosti koje su provele fokusne grupe. U pripreмноj fazi istraživanja, kroz predlaganje i komentiranje sadržaja upitnika, bile su uključene gradske službe i sudionici_ce konferencije održane u kolovozu 2021. na kojoj je najavljena izrada Gradskog programa za mlade Grada Splita 2022.-2025. i pokrenuta inicijativa „Split grad za mlade“.

Sadržaj

O ISTRAŽIVANJU – nacrt istraživanja	4
ANALIZA UPITNIKA	8
• SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	9
• ZAPOSLENJE: ima li (šta od) posla?	14
• STANOVANJE: di stojiš?	19
• INFORMIRANJE: 'ko ti je reka?	23
• SLOBODNO VRIJEME: šta radiš kad ne radiš?	26
• PARTICIPACIJA: sudjeluješ li?	29
• SIGURNOST: jesi siguran_na?	33
• UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA MLADE SPLIĆANE.....	34
TL; DR – ZAKLJUČCI ANALIZE UPITNIKA	37
ANALIZA FOKUSNIH GRUPA	39
• ZAPOSLENJE	40
• STANOVANJE.....	42
• INFORMIRANJE.....	46
• SLOBODNO VRIJEME	49
• PARTICIPACIJA I AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU	56
TL; DR - ZAKLJUČCI FOKUSNIH GRUPA	65
ZAKLJUČCI ISTRAŽIVANJA POTREBA MLADIH SPLIĆANA_KI ZA IZRADU PROGRAMA ZA MLADE GRADA SPLITA 2022.-2025. GODINE.....	67
• Preporuke mladih sudionika_ca istraživanja za ciljeve i mjere Gradskog programa za mlade Grada Splita.....	70
Prilog 1: Upitnik.....	73
Prilog 2: Protokol fokusnih grupa	95
Literatura	101

O ISTRAŽIVANJU – nacrt istraživanja

1. Svrha istraživanja

Prikupljanje relevantnih podataka za osiguravanje empirijske podloge za izradu Gradskog programa za mlade Grada Splita.

2. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja

Opći cilj istraživanja jest identifikacija i razumijevanje problema, potreba i potencijala mladih s područja Grada Splita. Sukladno cilju, temeljno istraživačko pitanje glasi: *Koje su potrebe mladih Grada Splita u relevantnim područjima za poboljšanje položaja mladih u Splitu?*

Sukladno općem cilju istraživanja i temeljnom istraživačkom pitanju, postavljena su sljedeća specifična istraživačka pitanja:

- i. *Koja su obilježja i društveni položaj mladih u Splitu?*
- ii. *Koje su glavne prepreke za postizanje veće kvalitete života mladih u Splitu?*
- iii. *Kako i kojim oblicima povećati razinu informiranosti mladih u Splitu?*
- iv. *Kakvo je zadovoljstvo i koje su potrebe mladih u provođenju slobodnog vremena?*
- v. *Kako potaknuti participaciju mladih u Splitu?*
- vi. *Koji su se problemi i/ili potrebe mladih pojavili ili pojačali u pandemiji COVID-19?*

3. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja su iskustva i potrebe mladih s područja Grada Splita, kao i njihova mišljenja o potrebama i mogućnostima za poboljšanje položaja mladih u Splitu.

4. Pregled dosadašnjih istraživanja i literature

Teorijsko polazište istraživanja mlade promatra kao dio populacije u prijelaznom društvenom statusu: onom između djetinjstva i odrasle dobi (Ilišin, 1999.). To su osobe od 15 do 30 godina starosti koje odrastaju u društvu koje je, u usporedbi s europskim prosjekom, društvo tzv. „produžene mladosti“ koje karakterizira sve dulje trajanje obrazovanja, otežano zapošljavanje i kasno osamostaljivanje (Ilišin i Spajić Vrkaš, 2017.).

Rezultati istraživanja mladih u Hrvatskoj 2018./2019. ukazuju na smanjenu socijalnu mobilnost mladih i život u stanju ekonomske nesigurnosti s pretežito nesigurnim oblicima rada (Gvozdanić i sur., 2019.). Stoga ne čudi da su od početka pandemije COVID-19 bez posla u najvećem broju ostale osobe

u dobi od 21 do 29 godina – njih gotovo osam tisuća (Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2021.). Krajem 2020. godine stopa nezaposlenosti mladih u Hrvatskoj bila je znatno veća nego u EU i iznosila je 23,6 %. Prema istraživanju Europskog foruma mladih (2020), prosječno radno vrijeme mladih smanjilo se za četvrtinu, a 42 % mladih u Europskoj uniji imalo je smanjena primanja. Prema procjeni Eurostata (Eurostat 2021.), od početka pandemije nezaposlenost mladih u Europskoj uniji povećala se sa 14,9 % na 17,1 %, a najviše su pogođeni mladi iz marginaliziranih skupina i mlade žene, kao i mladi u dobi od 18 do 24 godine. Prema istraživanju mladih u Splitu 2017. godine, njih 13,6 % ispitanih izjasnilo se kao nezaposleno, a 80 % ovisi o roditeljskoj pomoći. Gotovo polovica (47,3 %) smatrala je da su za zaposlenje najvažnije veze i poznanstva. Kao najpoželjnije radno mjesto najveći broj mladih (21,9 %) istaknuo je javnu/državnu službu, a najmanji broj mladih želio se baviti ugostiteljstvom ili poljoprivredom (5 %). Nadalje, 63,3 % ispitanih mladih nije bilo zadovoljno svojom mogućnosti zaposlenja a 52,1 % svojom novčanom situacijom (CEDRA, 2017.).

Mladi u Hrvatskoj pretežno su zadovoljni kvalitetom obrazovanja, iako smatraju da obrazovni sustav nije usklađen s potrebama tržišta rada (Gvozdanović i sur., 2019.). Iako ih 42 % želi postići visoku stručnu spremu, 30 % ispitanih mladih Splitskana_ki ne smatra da je obrazovanje glavni preduvjet za siguran i bolje plaćen posao, a 40 % ih nikada nije sudjelovalo u programima neformalnog obrazovanja (CEDRA, 2017.). Čak dvije trećine mladih iz Europske unije procjenjuje kako su tijekom pandemije učili „manje“ ili „značajno manje“ nego prije a 39,3 % vjeruje da će im pandemija značajno produjiti obrazovanje. Posebno su ugrožene skupine socijalno isključenih mladih, kao i mladih s manje mogućnosti (Moxon, Bacalso i Serban, 2021.). Npr., istraživanje provedeno u 65 ustanova koje pohađaju Romi pokazalo je da u 30 % ustanova više od 30 % učenika romskog podrijetla nije sudjelovalo u nastavi na daljinu (REYN, 2020.).

Mnogi strateški dokumenti prepoznaju informiranje mladih o njihovim pravima i mogućnostima kao jednu od glavnih potreba mladih, budući da neinformiranost može negativno utjecati na sva ostala područja života. Mladi Splitskani najviše se informiraju putem interneta (77,5 %), a njih gotovo 70 % sudjelovalo bi u odlučivanju o važnim pitanjima za Split kada bi o tome bili pravodobno i adekvatno informirano (CEDRA, 2017.).

Slobodno vrijeme mladi u Hrvatskoj uglavnom provode u zabavnim i opuštajućim aktivnostima dok ga tek manji broj mladih koristi za osobni razvoj a još manje mladih aktivno je u društvu (Gvozdanović i sur., 2019.). To ne čudi s obzirom da mladi iskazuju izrazito nepovjerenje u političke institucije, izražavaju nižu razinu političke pismenosti i izražavaju neka netolerantna ponašanja (Baketa i sur.,

2021.). Čak 33 % mladih u Europskoj uniji primijetilo je smanjenu mogućnost za aktivnu participaciju u društvu, uz veću ugroženost nekih od osnovnih prava: onih na slobodu vjerovanja i religije (27 % mladih), pristupu informacijama (24 %), kao i pravu na stanovanje (21 %) (Europski forum mladih, 2020.). Prema istraživanju mladih u Splitu 2017. godine, mladi su se od aktivnosti u slobodno vrijeme najviše bavili stranim jezicima i sportskim aktivnostima, a čak 70 % ispitanih mladih nije bilo upoznato s postojanjem programa za mlade. Mladi uglavnom nisu, niti su željeli biti članovi političke stranke (81,7 %) kao niti nevladinih ili civilnih organizacija (41,6 %), dok 40,2 % ispitanih mladih nikada nije volontiralo. S druge strane, čak 55,6 % ispitanih mladih Splitskana_ki ističe važnost uključivanja mladih u procese odlučivanja na svim razinama (55,6 %) i osiguravanje sredstava za projekte mladih (59,8 %) (CEDRA, 2017.).

Mladi Splitskani 2017. godine uglavnom su izvijestili o dobrom zdravlju: u tom su razdoblju bolovali od lakših bolesti (56,8 %) a 14,2 % imalo je neke psihičke smetnje (CEDRA, 2017.). Rezultati istraživanja mladih u Europskoj uniji ukazuje na pogoršanje mentalnog zdravlja dvije trećine ispitanika u vrijeme pandemije, prije svega simptoma anksioznosti i depresije (48,8 %) (Europski forum mladih, 2021.). Rezultati su u skladu s istraživanjem *Kako si?* provedenom u Hrvatskoj, prema kojem je tijekom tzv. „prvog vala“ pandemije polovica studenata i studentica izvijestila o narušenom mentalnom zdravlju (Filozofski fakultet u Zagrebu, 2020.). Što se tiče korištenja droga, rezultati ukazuju da mladi Splitskani nekoliko puta mjesečno konzumiraju alkoholna pića (27,8 %), a više od polovice ispitanika probalo je marihuanu i cigarete (CEDRA, 2017.). Rezultati istraživanja utjecaja kriznih situacija i COVID-19 na mlade pokazuje da se korištenje alkohola u kriznim situacijama, kao i nastavljanje njegovog korištenja nakon završetka kriznih stanja povećava (Flory i sur., 2009.), a slično je i s korištenjem marihuane (Dumas, Ellis i Litt, 2020.).

Oko četvrtine stanovnika Hrvatske u riziku je od siromaštva i socijalne isključenosti (23,3 %), čak polovica (51,7 %) osoba živi u kućanstvima koja ne mogu podmiriti neočekivani financijski izdatak, više od 40 % si ne može priuštiti godišnji odmor izvan kuće, a trećina se kućanstava nalazi na rubu siromaštva (Državni ured za reviziju, 2020.). U usporedbi s europskim prosjekom, značajno veći broj djece i mladih u Hrvatskoj živi u prenapučenim kućanstvima: njih 45 % (Eurostat, 2020.). U Hrvatskoj čak 76,9 % mladih u dobi od 18 do 34 godine i dalje živi s roditeljima po čemu se nalazimo na samom europskom vrhu (Eurostat, 2020.). Rezultati istraživanja mladih u vrijeme pandemije ukazuju na povećavanje postojećih društvenih razlika i još veću ugroženost ranjivih skupina mladih (Moxon i sur., 2021.). Više od polovice mladih u Splitu procijenilo je kvalitetu socijalnih usluga za mlade lošom ili vrlo

lošom, dok čak 38,5 % s njima nije niti upoznato. Nadalje, 70 % mladih ističe da javni prostori Splita nisu prilagođeni mladima s teškoćama (CEDRA, 2017.).

Što se tiče specifičnog mišljenja o načinu upravljanja gradom, istraživanje mladih Splitskana_ki ukazuje na veliko nezadovoljstvo javnim prijevozom (50,9 % nimalo nije zadovoljno, a 33,7 % ih je malo zadovoljno) i organizacijom prometa (43,2 % nimalo zadovoljnih i 37,9 % malo zadovoljnih mladih), a situacija nije puno bolja kada ih se pita za mišljenje o upravljanju zelenim površinama, gradskom imovinom, zdravstvenim ustanovama i zaštitom okoliša. 20,1 % mladih smatra da sadržaj gradskih prostora ne odgovara njihovim interesima i hobijima. Od usluga za mlade u Splitu, više od polovice ispitanika naglašava važnost pokretanja različitih servisa za zapošljavanje i samozapošljavanje, kao i savjetovaništa za mlade (CEDRA, 2017.).

5. Metode istraživanja

Istraživanje potreba mladih Splitskana_ki je akcijsko istraživanje, a prema rezultatima i zaključcima oblikovat će se strateški dokument unutar gradske politike za mlade. S obzirom na takav ciklični karakter istraživanja, istraživanje će biti manjeg opsega, a s obzirom na orijentacijski, tj. eksplorativni karakter, koristit će se kvalitativan pristup i metodologija (Denscombe, 1998.).

Koristile su se dvije metode istraživanja:

5.1. Upitnik – Prilog 1

Koristio se *online* upitnik za prikupljanje podataka za mapiranje, tj. podaci o sociodemografskim obilježjima, mišljenjima i stavovima ispitanika u detektiranim područjima relevantnima za mlade: egzistencijalna pitanja (stanovanje i zaposlenje), informiranje, slobodno vrijeme, participacija i utjecaj pandemije na mlade. Upitnik je sadržavao kombinaciju otvorenih i zatvorenih pitanja, kao i načina odgovaranja (da/ne, višestruki odgovor, skala Likertovog tipa...).

5.2. Fokusne grupe

Kako bi se dobio dublji uvid u podatke dobivene anketnim upitnikom, provele su se fokusne grupe. Protokol fokusnih grupa nalazi se u Prilogu 2.

ANALIZA UPITNIKA

S ciljem ispitivanja potreba mladih u Splitu, proveli_e smo online upitnik.

Bio je dostupan za ispunjavanje od 20. listopada 2021. godine do 16. prosinca 2021. godine, a ukupno ga je ispunilo 1450 osoba, od čega je 1370 osoba odabrano za ulazak u analizu prema kriterijima ciljne skupine: mladi od 15 do 30 godina.

Upitnik se sastojao od sedam dijelova. Prikupljali su se podaci o sociodemografskim obilježjima mladih koji su ispunili upitnik, zatim podaci o zaposlenju, stanovanju, informiranju mladih, provođenju slobodnog vremena, participaciji (aktivnom sudjelovanju) mladih, kao i osjećaju sigurnosti mladih.

Upitnik se sastojao od kombinacije otvorenih (npr. *Tvoj prijedlog za poboljšanje sigurnosti mladih u Splitu?*) i zatvorenih pitanja (npr. *Jesi li prijavljen_a na Zavod za zapošljavanje?*), kao i načina odgovaranja (da/ne/ne znam, višestruki odgovor, skala Likertovog tipa...).

Koristili smo ukupno 61 pitanje, od čega nisu sva bila obavezna. Također, dio pitanja prikazivao se ovisno o prethodnom odabiru ispitanika_ca: npr. ako su ispitanici_e na pitanje „*Koji je tvoj trenutni status?*“ odgovorili s „učenik_ca“, prikazivala im se skupina pitanja povezana s procjenom rada vijeća učenika, a ako su odgovorili sa student_ica, prikazivala im se skupina pitanja povezana s procjenom rada studentskog zbora.

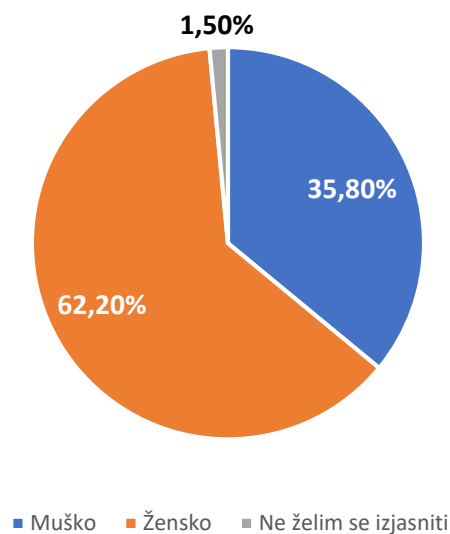
Upitnik je dostupan kao Prilog 1.

SOCIODEMOGRAFSKI PODACI

Dob, spol i bračni status

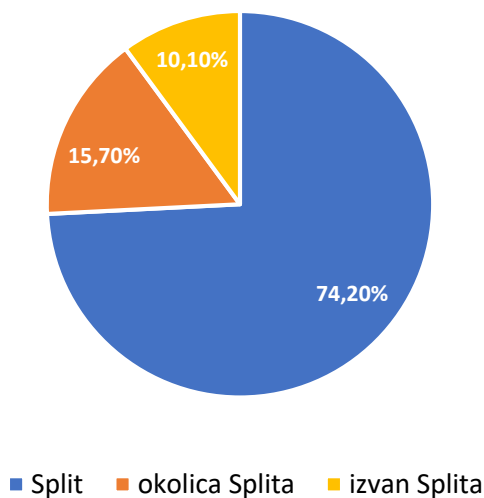
Anketu su ispunili mladi od 15 do 30 godina, a prosječna dob iznosila je 22 godine ($X=21,95$; $SD=4,53$). Većina sudionika bile su žene (**62,20 %**, **852 osoba**), dok su ostatak činili muškarci (**35,80 %**, **491 osoba**), osobe koje nisu htjele odgovoriti na ovo pitanje (**1,50 %** odnosno **21 osoba**), a **0,40 %** (**6 osoba**) izjasnilo se kao nebinarna osoba (Slika 1).

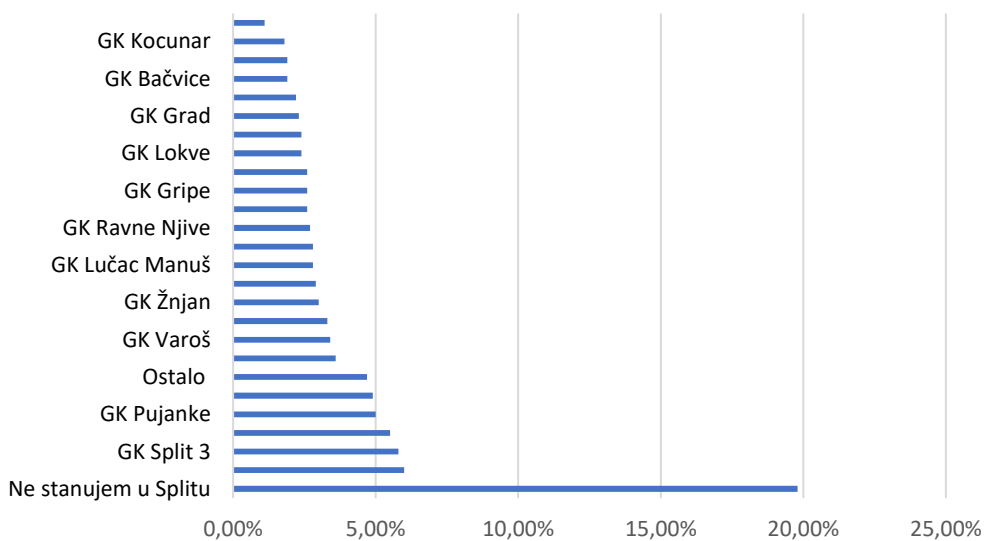
Slika 1. Podjela ispitanika_ca istraživanja prema spolu (%)

Najviše ispitanika_ca ima prebivalište u Splitu (**74,20 %**, **1017 osoba**), dok ih je **15,70 %** (**215 osoba**) iz okolice Splita, a **10,10 %** (**14338 osoba**) ima prebivalište izvan Splita (Slika 2). Ispitanici_e koji_e stanuju van Splita najčešće su iz Solina (69 osoba), Kaštela (41 osoba), Podstrane (33 osobe), Omiša (12 osoba) i Dugopolja (10 osoba). Ostali gradovi i općine koje je upisalo manje od 10 ispitanika_ca bili su drugi gradovi u Splitsko-dalmatinskoj županiji (Sinj, Trogir), obližnjim županijama (Šibenik, Zadar), mjesta na otocima (Hvar, Stari Grad, Jelsa, Pag...), ali i sveučilišni gradovi u ostatku Hrvatske (Zagreb, Osijek), kao i inozemstvu (npr. Slovenija, Velika Britanija...). Osobe s prebivalištem izvan Splita u Split dolaze uglavnom zbog školovanja (**18,80 %**, **257 osoba**), dok ostali navode raznolike razloge (npr. posao, zabava, obitelj). Kvartovi u kojima stanuje 50 ili više ispitanika_ca su Sućidar, Split 3, Spinut, Pujanke, Mejaši i Lovret (Slika 3).

Split grad za mlade

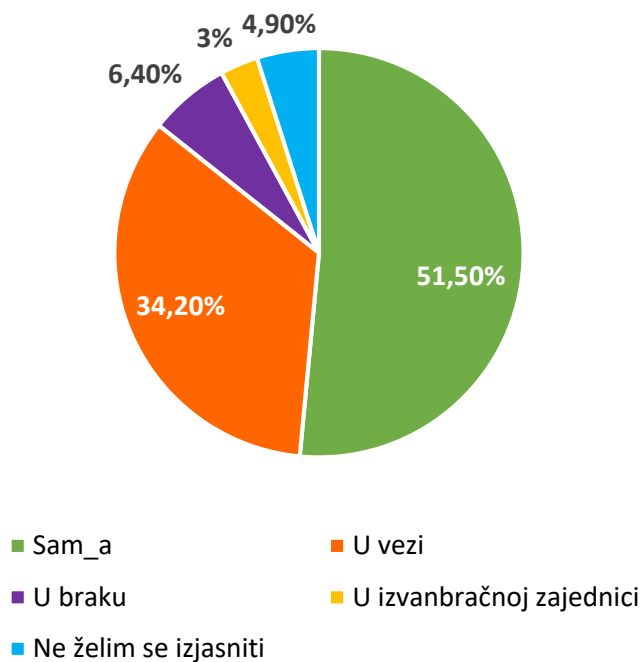

Slika 2. Podjela ispitanika_ca istraživanja prema mjestu prebivališta (%)

Slika 3. Podjela ispitanika_ca prema kvartu u kojem stanuju (%)

Više od polovice ispitanika_ca su sam(c)i (**51,50 %, 706 osoba**), oko trećine njih je u vezi (**34,20 %, 468 osoba**), a ostali su u braku (**6,4 %, 88 osoba**) i vanbračnoj zajednici (**3 %, 41 osoba**), dok se **4,90 % (67 osoba)** ispitanika nije htjelo izjasniti o svom bračnom statusu (Slika 4).

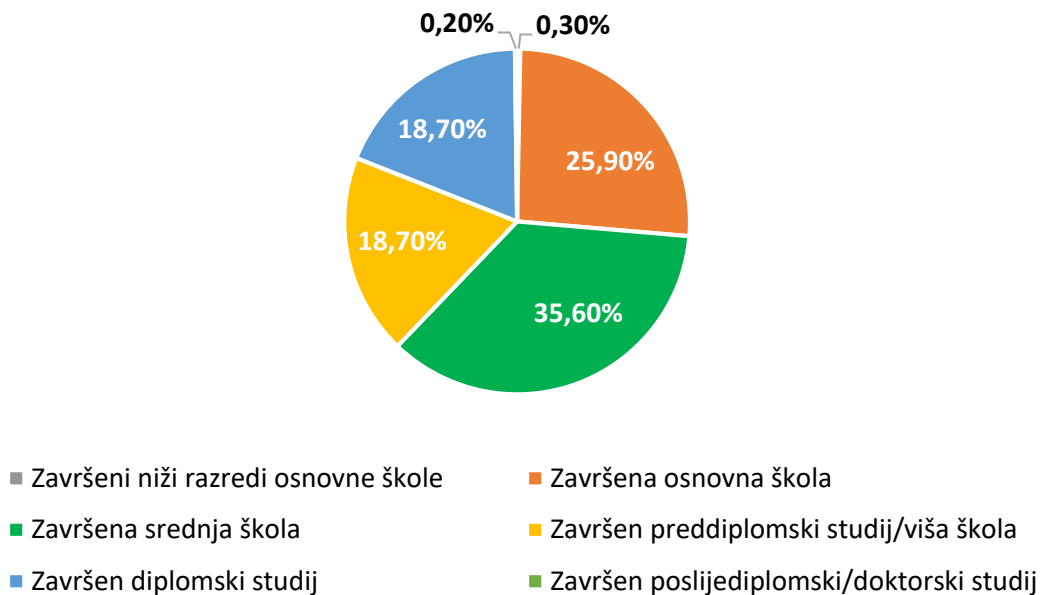

Slika 4. Podjela ispitanika_ca prema bračnom statusu (%)

Najviše ispitanika_ca nema djece (**94,40 %**, **1293 osobe**), dok ih **3,61 % (51 osoba)** ima jedno, a **1,60 % (22 osobe)** dvoje djece.

Obrazovanje, (radni) status i prihodi

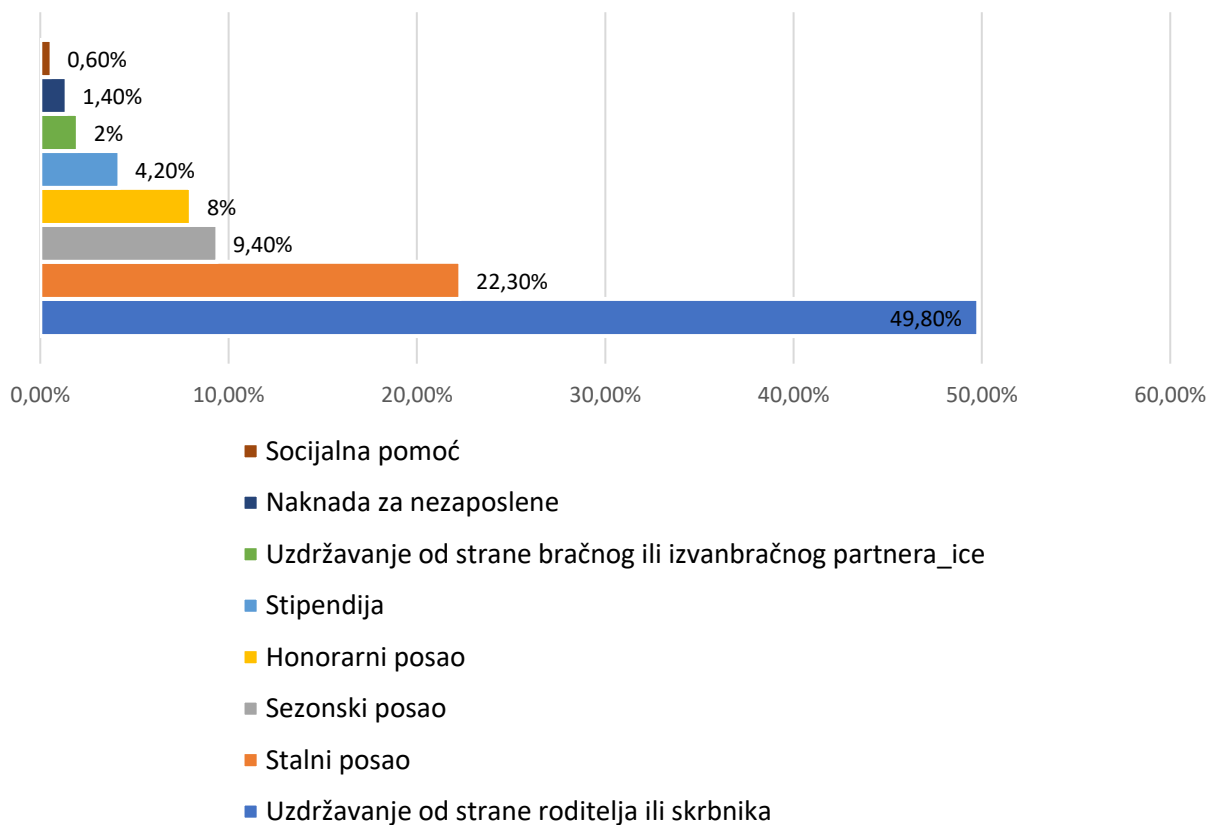
Najviši stupanj obrazovanja oko trećine ispitanika_ca jest završena srednja škola (**35,60 %**, **488 osoba**), oko četvrtina je završila osnovnu školu (**25,90 %**, **255 osoba**), a nešto manje od 20 % završilo je preddiplomski (**18,70 %**, **256 osoba**), odnosno diplomski studij (**18,70 %**, **256 osoba**) (Slika 5).

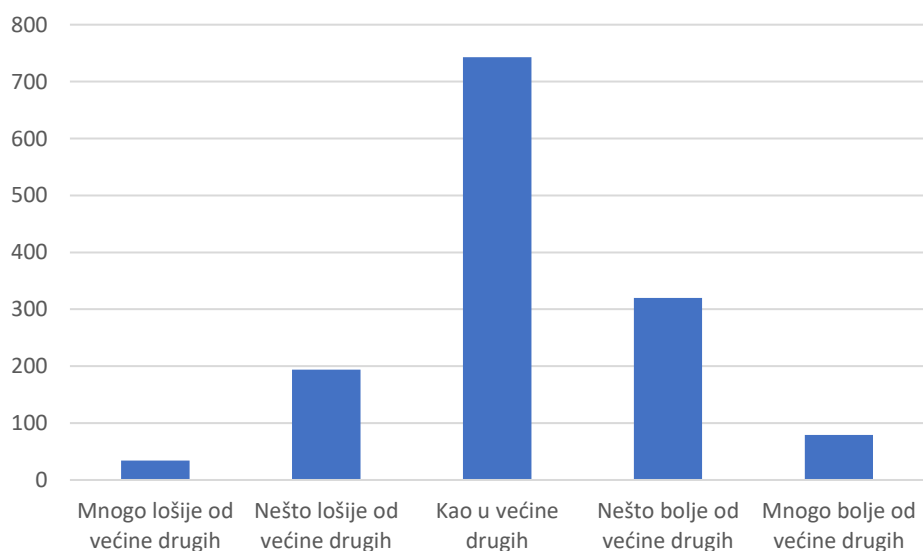
Slika 5. Podjela ispitanika_ca prema završenom stupnju obrazovanja (%)

Gotovo polovina (**48,80 %**, **682 osobe**) ispitanika_ca uzdržavana je od strane roditelja ili skrbnika, a **22,30 % (306 osoba)** ih ima prihode od stalnog zaposlenja. Još neki od odgovora koje su ispitanici_e upisivali_e odnosile su se na prihode od ušteđevine, studentskog posla, ugovora na određeno i dr. (Slika 6).

U sljedećem pitanju ispitanici_e su trebali_e procijeniti materijalno stanje sebe i svoje obitelji u usporedbi s ostalim građanima_kama na području Splita, a podaci uglavnom slijede oblik normalne krivulje prema kojoj najveći broj ispitanika_ca smatra materijalno stanje sebe i svoje obitelji prosječnim (**54,2 %**, **743 osobe**) (Slika 7).

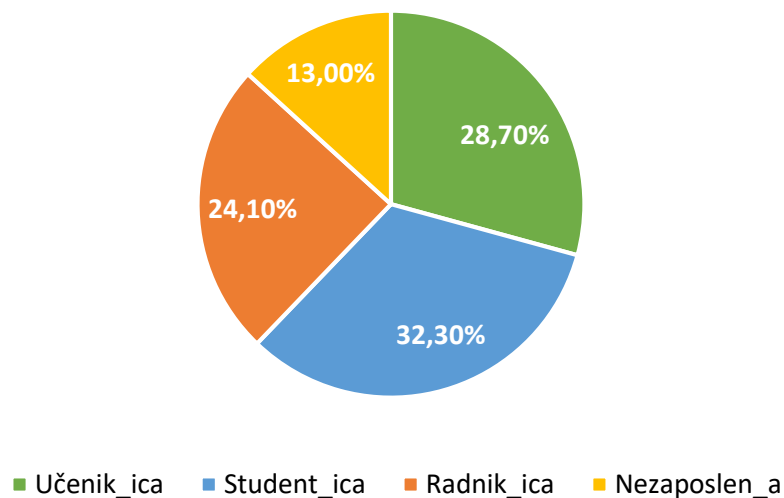
Slika 6. Podjela ispitanika_ca prema glavnom izvoru prihoda (%)

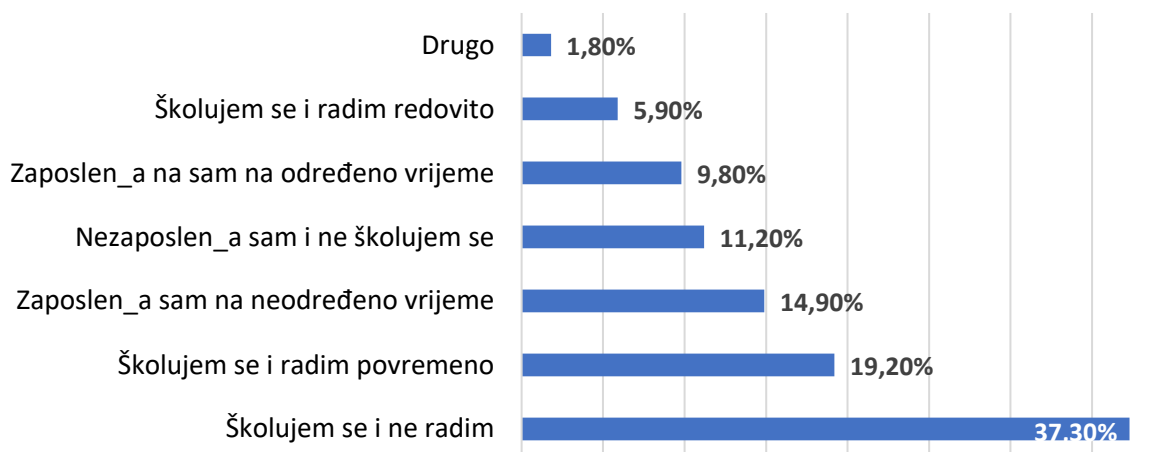
Slika 7. Procjena materijalnog stanja ispitanika_ca i njihovih obitelji u odnosu na ostale na području Splita

ZAPOSLENJE: ima li (šta od) posla?

Najveći broj ispitanika_ca izjašnjava se kao studenti_ce (**32,30 %**, **443 osobe**), zatim učenici_e (**28,79 %**, **393 osobe**), radnici_e (**24,10 %**, **330 osoba**), a **13 %** (**178 osoba**) ih je nezaposleno. Od ostalih upisanih odgovora, najviše ispitanika se izjasnilo kao samozaposlena osoba, obrtnik_ca i kombinacija obrazovanja i rada (Slika 8). U nekom obliku zaposlenja je gotovo polovica ispitanika_ca (**49,80 %**, **682 osobe**). Nešto više od trećine ispitanika se školuje (**37,30 %**, **511 osoba**), a u NEET statusu je **11,20 %** (**153 osoba**) ispitanika_ca. **1,80 %** (**24 osobe**) ispitanika_ca opisali su svoj radni status na drugačiji način, a najčešće su navedeni razni oblici honorarnog posla, tzv. *freelancing* (Slika 9).

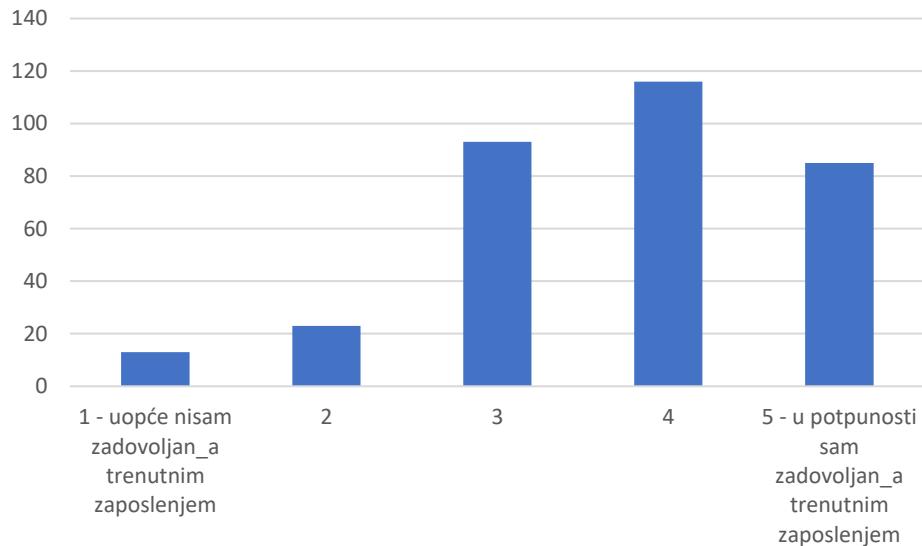
Slika 8. Podjela ispitanika_ca prema (radnom) statusu (%)

Slika 9. Podjela ispitanika_ca prema radnom statusu (%)

Značajke ispitanika_ca u nekom obliku radnog odnosa

Od 330 osoba koje su procijenile da su u radnom statusu, njih 65,20 % radi u struci, a 83,90 % na području Splita. Više od polovice ispitanika koji su u radnom odnosu izjasnilo se kao uglavnom ili u potpunosti zadovoljno trenutnim zaposlenjem (**60,10 %**, **201 osoba**), dok je zadovoljstvo mladih radnika_ca u Splitu nešto više od prosjeka ($M= 3,72$; $SD=1,05$) (Slika 10).

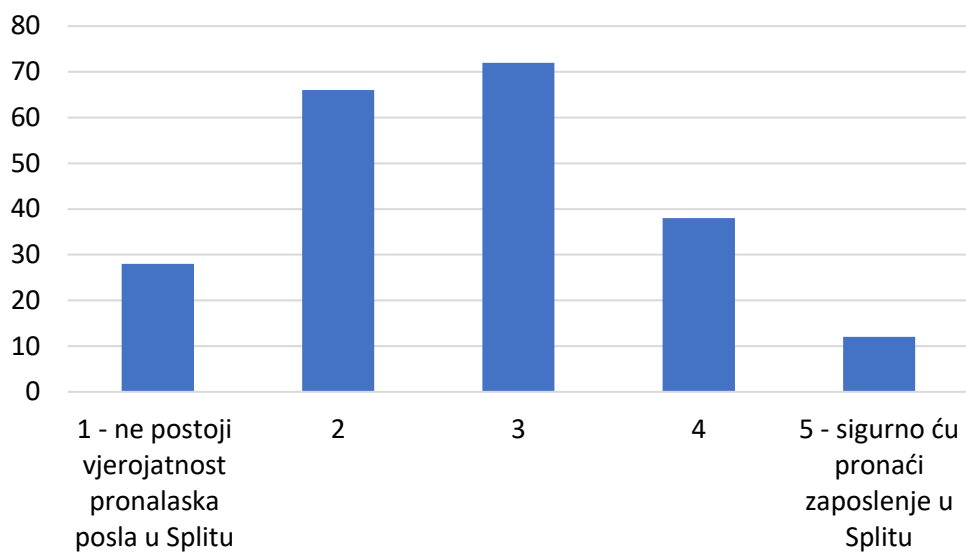

Slika 10. Procjena zadovoljstva trenutnim zaposlenjem

Značajke ispitanika_ca koji nisu u radnom odnosu

Čak 149 osobe u NEET statusu izjasnilo se o tome jesu li prijavljeni na zavod za zapošljavanje, na kojem je prijavljeno njih **83,9 % (125 osoba)**. Od 660 ispitanika_ca koji nisu u radnom odnosu, njih **32,7 % (216 osoba)** traži posao. Prikupljeni podaci ukazuju na to da mladi Splitsani koji traže posao procjenjuju svoju vjerojatnost pronalaska istog u Splitu nešto nižom od prosjeka ($M=2,72$; $SD=1,07$) (Slika 11).

Split grad za mlade

Slika 11. Procjena vjerojatnosti pronalaska posla na području Splita onih ispitanika_ca koji traže posao

Što bi mladima pomoglo u traženju posla?

Kada se nezaposlene mlade koji traže posao pitalo o tome što bi im pomoglo u traženju posla, njih **33,3 % (21 osoba)** opisalo je osiguravanje prilike za stjecanje (prvog) radnog iskustva, **30,2 % (19 osoba)** istaknulo je važnost tzv. „veze“ pri zapošljavanju, **23,8 % (15 osoba)** ih osjeća da je ponuda poslova nedostatna, a **12,7 % (8 osoba)** istaklo je važnost osiguravanja pregledne i ažurne platforme za pronalazak posla.

Ostali navedeni odgovori grupirani su prema smislu u značajke povezane uz HZZ i umrežavanje radnika_ca s potencijalnim poslodavcima, značajke vezane uz same poslove i poslodavce, zatim potrebe osoba u sustavnu školovanja, kao i specifične potrebe (Tablica I).

Tablica I. Primjeri odgovora za poboljšanje podrške mladim Splićanima_kama u traženju zaposlenja

HZZ I POVEZIVANJE RADNIKA_ CA S POTENCIJALNIM POSLODAVCIMA:	POSLO I POSLODAVCI:	POTREBE OSOBA U SUSTAVU ŠKOLOVANJA:	SPECIFIČNE POTREBE:
<i>Ažurniji i aktivniji zavod za zapošljavanje, veće tržište</i>	<i>Manje papirologije, manje toleriranja rada na crno, manje favoriziranja privatnika i poslodavaca, manje uhljeba u državnim firmama, više otvorenih radnih mjesta s poticajem od EU</i>	<i>Pa mislim da bi fakulteti trebali pratiti hrvatsko tržište rada tj. tipa ne upisivati prve godine ako na birou u tom periodu već ima dosta ljudi iste struke ili ako neko baš želi upisati da bude na plaćanje i to ako se onda baš skupi neka kvota studenata</i>	<i>Iako sam završila 2 fakulteta, ne mogu raditi jer mi sin nije upao u jaslice pošto nema mjesta. Nemam nikog za čuvanje, stoga mislim da bi gradnja novih vrtića pomogla svim roditeljima kako bi mogli raditi i zaraditi.</i>
<i>Veća angažiranost zavoda za zapošljavanje s obzirom na to da sam osoba s invaliditetom i imam ograničene radne sposobnosti.</i>	<i>Bolji uvjeti i plaća</i>	<i>Veća dostupnost studentskih poslova.</i>	
<i>Direktan kontakt s potencijalnim poslodavcima</i>	<i>Da poslodavci koji objave oglas za posao, pozovu na razgovor za isti.</i>	<i>Veća satnica za studente (ne manje od 29 kn)</i>	
<i>Sajmovi firmi i organizacija u Splitu</i>	<i>Fleksibilno radno vrijeme</i>	<i>Većina poslodavaca očekuje mogućnost rada na puno radno vrijeme, i samim time</i>	

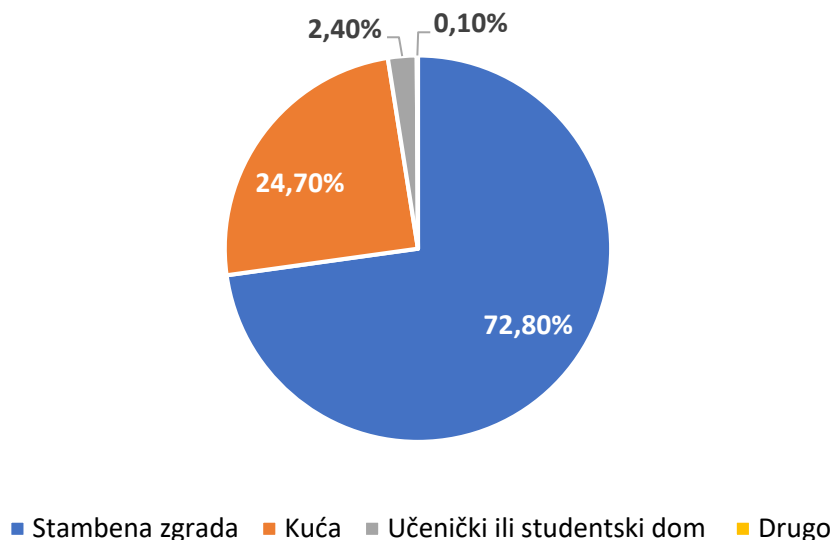
Split
grad **za**
mlade

		<i>studenti su u nezavidnoj poziciji s obzirom na fakultetske obveze.</i>	
	<i>Odgovaranje poslodavaca na prijave, radionice o kvalitetnom pisanju CV-a i molbe za posao, poticanje državne mjere prvog zapošljavanja tj. pripravništva jer mjera nije urodila plodom...</i>	<i>Više poslova za srednjoškolce.</i>	
	<i>Da su poslodavci iskreniji po pitanju uvjeta rada.</i>	<i>Da netko zapošljava srednjoškolca preko vikenda.</i>	

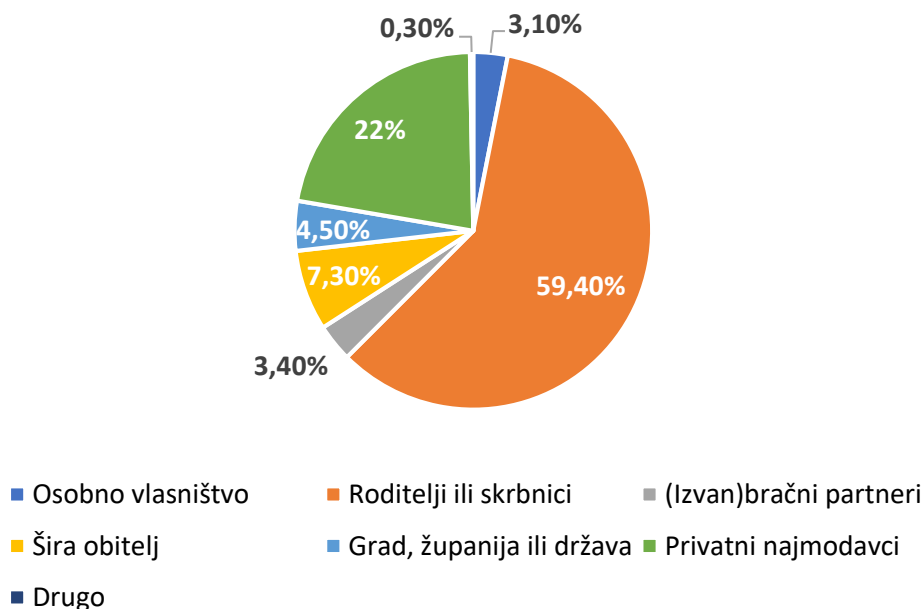
STANOVANJE: di stojiš?

Ispitanici_e su Splitu kao mjestu za život dali trojku ($M=3,43$; $SD=0,92$).

Najveći dio ispitanika (**72,80 %**, **798 osoba**) živi u stambenoj zgradi, a oko četvrtine u kući (**24,70 %**, **271 osoba**) (Slika 12). Više od polovice ispitanika (**59,40 %**, **647 osoba**) živi u stambenom prostoru svojih roditelja i skrbnika, dok ih vlastiti stambeni prostor ima samo **3,10 %** (**34 osobe**) (Slika 13).

Slika 12. Oblik rješenja stambenog pitanja ispitanika_ca koji stanuju u Splitu

Slika 13. Vlasništvo stambenog prostora ispitanika_ca koji stanuju u Splitu

(Ne)zadovoljstvo ispitanika_ca značajkama unutar i oko svog stambenog prostora

Ispitanici_e koji stanuju u Splitu uglavnom su zadovoljni_e infrastrukturnom opremljenošću i dostupnošću nužnih sadržaja u neposrednoj blizini stambenog prostora u kojem žive. Ispodprosječno su ocijenili zelene površine, a uglavnom su nezadovoljni dostupnošću kulturnih sadržaja (Tablica II).

Tablica II. *Prosječno zadovoljstvo ispitanika navedenim značajkama unutar i u neposrednoj blizini stambenog prostora u kojem žive (N=1099)*

Značajka	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Prometna povezanost	3,75	1,20
Kvaliteta izgradnje	3,63	1,05
Infrastrukturna opremljenost (struja i voda, internet i sl.)	4,24	0,95
Primjerenost cijene režija	3,20	1,08
Veličina stambenog prostora	3,79	1,14
Zelene površine	2,87	1,34
Dostupnost nužnih sadržaja (prodavaonica hrane, pošta, ambulanta i sl.)	4,10	1,09
Dostupnost zabavnih sadržaja (kafići, noćni klubovi i sl.)	3,23	1,31
Dostupnost kulturnih sadržaja (izložbe, predstave, hobiji i sl.)	2,40	1,25
Mogućnost za sport i/ili rekreaciju	3,33	1,26

Kada ih se upitalo za prijedloge za poboljšanje stambene situacije mladih u Splitu, gotovo svi prijedlozi ticali su se kupovine ili najma stana. Od 187 osoba koje su upisale odgovore, čak njih **69 % (129 osoba)** osvrnulo se na previsoku cijenu najma i/ili kvadrata stana u odnosu na primanja, a 12,8 % (24 osobe) ukazivalo je na važnost transparentne procedure dodjele POS stanova, a 18,2 % (34 osobe) nužnost postupaka koji će smanjiti probleme tzv. „apartmanizacije“ Splita i svega što ona donosi. Više od 5 % ispitanika osvrnulo se na nedovoljan studentski smještaj. Od prijedloga koji nisu bili vezani uz kupnju ili najam stana izdvajaju se potreba za boljom prometnom povezanošću, zelenim površinama i parkirnim mjestima.

Neki od ostalih upisanih odgovora ticali su se potrebe za boljom informiranošću mladih, brigu o kvaliteti novogradnje, kao i uvjeta koji se smatraju uzrokom otežanog rješavanja stambenog pitanja. Također, istakli su se primjeri nekih europskih gradova poput Beča ili Amsterdama.

Uvedite „PRAVILNIK MINIMALNIH TEHNIČKIH UVJETA ZA PROJEKTIRANJE I GRADNJU STANOVA IZ PROGRAMA DRUŠTVENO POTICANE STANOGRADNJE“ kao obavezan minimum koji se mora ispoštovati u projektiranju, pogledajte nove zgrade koje se grade.

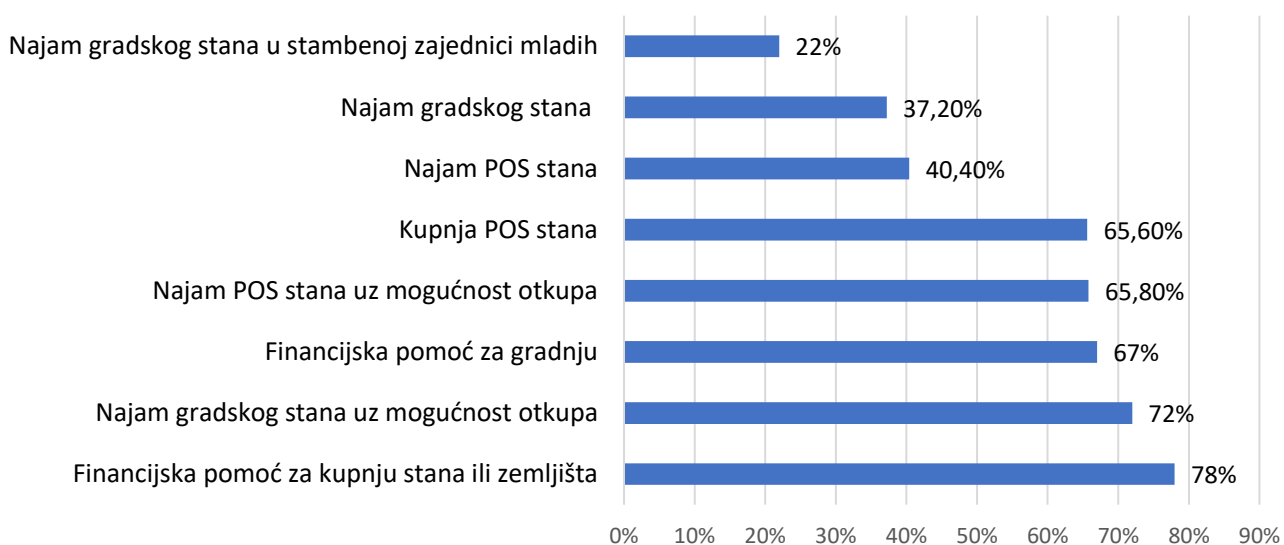
Smatram da bi Grad trebao utjecati na plaće mladih u različitim strukama koliko god je moguće u njegovoj domeni. Vrlo je pohvalno što grad nudi rješenja u obliku POS-ovih stanova, međutim uzalud vam trud svirači kad može raditi kao konobar i zarađivati prosječno između 6 i 7 tisuća kuna, dok kao mladi magistar strojarstva u prosjeku radite za plaću od 5 tisuća kuna. S takvom plaćom mogu samo sanjati o bilo kakvom stambenom objektu.

Smatram da bi se mladim osobama trebao pružiti prvenstveno bolji pristup informacijama vezano za opcije sufinanciranja vezano uz stambenu situaciju.

Nije znanstvena nauka velika, potreban je samo značajni fond „socijalnih“ stanova primarno za najam. Beč ima to riješeno već desetljećima.

Kakvu pomoć mladi Splićani žele u rješavanju stambenog pitanja?

Kada ih se upitalo trebaju li pomoć u rješavanju stambenog pitanja, nešto više od četvrtine ispitanika_ca odgovorilo je potvrdno (**26,70 %**, **366 osoba**). Od toga, najviše ispitanika_ca zainteresirano je za pomoć koja osigurava vlasništvo nad nekretninom: ostvarenje financijske pomoći za kupnju stana i zemljišta, najam gradskog ili POS stana uz mogućnost otkupa, kao i samu kupnju POS stana (Slika 14).

Slika 14. Interes mladih Splićana_ki koji trebaju pomoć u rješavanju stambenog pitanja za oblike rješavanja stambenog pitanja (%)

Kako se mladi kreću po Splitu?

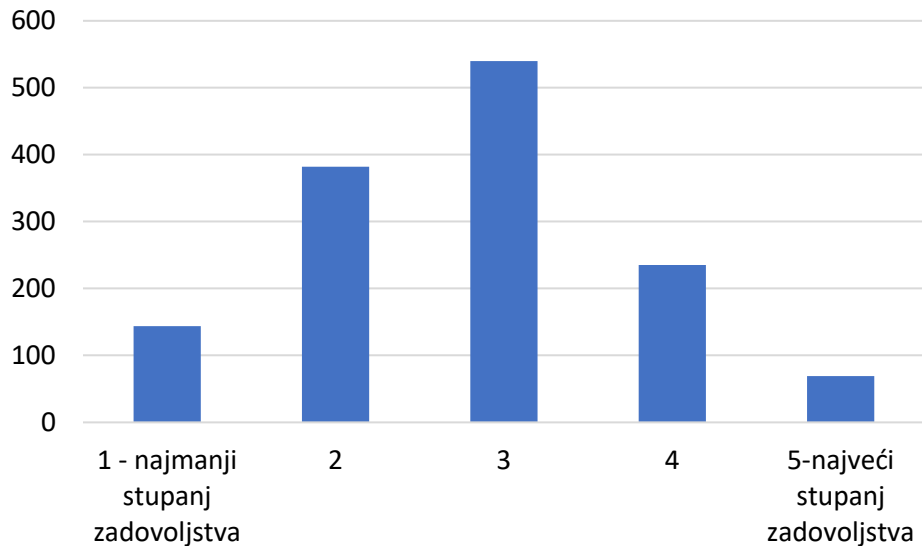
Od ponuđenih opcija, mladi se po Splitu najčešće kreću bez prijevoza ili osobnim automobilom, iako ni to ne čine često. Gotovo nikada ne koriste romobile, kao niti sustav javnih bicikala, dok autobus i taksi prijevoz koriste rijetko (Tablica III).

Tablica III. *Prosječna učestalost korištenja različitih načina kretanja po Splitu*

	M	SD
Bez prijevoza (pješke, pomoću invalidskih kolica i sl.)	3,65	1,16
Autobus	2,74	1,43
Javni bicikli	1,41	0,85
Romobil	1,10	0,49
Osobni automobil	3,05	1,52
Taksi prijevoz (i Uber, Bolt i sl.)	2,25	1,01

INFORMIRANJE: 'ko ti je reka?

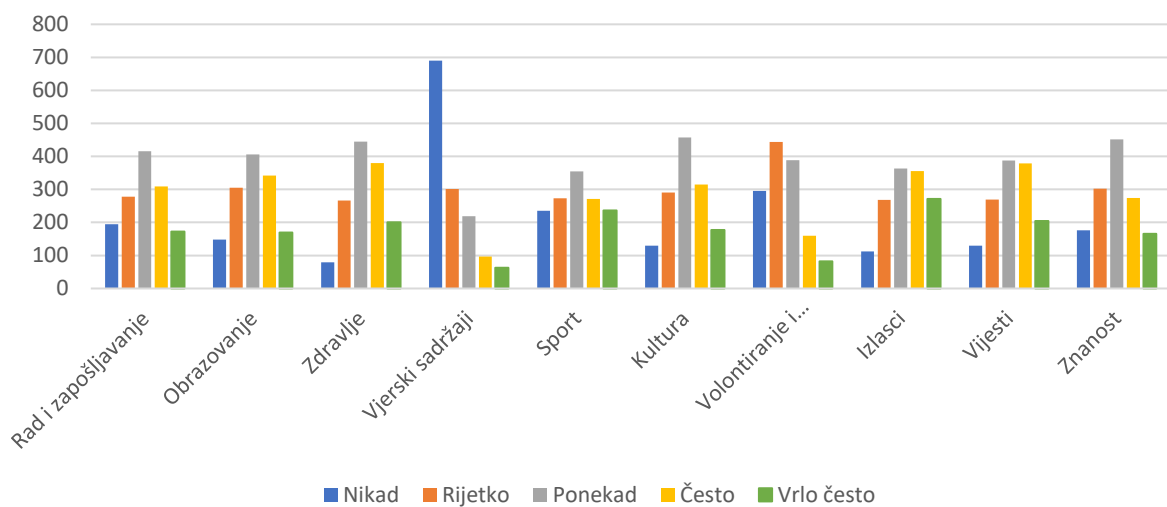
Ispitanici i ispitanice svoje **zadovoljstvo dostupnošću informacija za mlade u Splitu** ocjenjuju nešto **nižim od prosjeka** ($M=2,78$; $SD=1,01$) (Slika 15).

Slika 15. Procjena zadovoljstva dostupnošću informacija za mlade u Splitu

Koje teme i sadržaje prate mladi na području Splita?

Ispitanici **se ne informiraju često ni o jednoj od navedenih tema** (Slika 16). Nešto češće interesiraju ih izlasci i zdravlje, a vrlo rijetko se informiraju o vjerskim sadržajima, volontiranju i humanitarnom radu (Tablica IV).

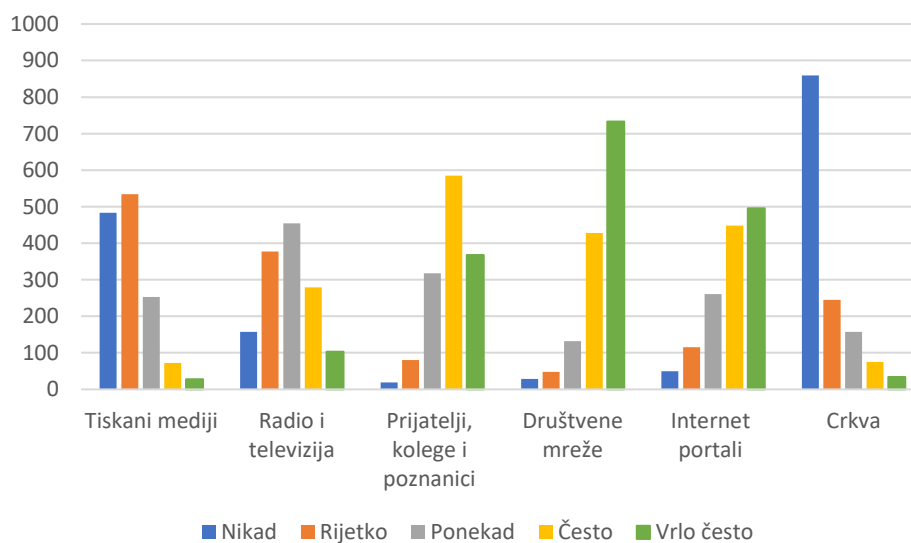
Slika 16. Učestalost kojom ispitanici_e prate navedene teme i sadržaje

Tablica IV. *Prosječne vrijednosti čestine praćenja tema i sadržaja od strane ispitanika_ca (N=1370)*

Teme i sadržaji	M	SD
Izlasci	3,30	1,22
Zdravlje	3,26	1,10
Vijesti	3,19	1,19
Kultura	3,09	1,15
Obrazovanje	3,06	1,18
Sport	3,00	1,33
Rad i zapošljavanje	2,99	1,22
Znanost	2,96	1,19
Volontiranje i humanitaran rad	2,48	1,13
Vjerski sadržaji	1,94	1,16

Kako se mladi na području Splita informiraju o događanjima?

Mladi se često služe društvenim mrežama kao izvorima informacija, kao i internet portalima. Informiraju se i putem prijatelja, kolega i poznanika (Slika 17). Ponekad se služe radiom i televizijom, rijetko tiskanim medijima, a još rjeđe informacije traže u crkvi (Tablica V).

Slika 17. *Koliko se često mladi koriste navedenim izvorima informacija?*

Tablica V. *Prosječne vrijednosti čestine korištenja navedenih izvora informacija od strane ispitanika_ca (N=1370)*

Teme i sadržaji	M	SD
Društvene mreže	<u>4,31</u>	<u>0,93</u>
internet portali	3,89	1,10
Prijatelji, kolege i poznanici	3,88	0,92
Radio i televizija	2,85	1,10
Tiskani mediji	2,00	0,96
Crkva	1,67	1,04

Kako poboljšati informiranje za mlade na području Splita?

Kada ih se upitalo za prijedloge o poboljšanju informiranja mladih u Splitu, najveći broj odgovora (N=46) bio je vezan uz pokretanje portala za mlade s raznolikim informacijama, a češće su spominjane prilagodba jezika i sadržaja mladima, efikasnije korištenje društvenih mreža, uključivanje mladih u prikupljanje i dijeljenje informacija, poticanje i razvoj info-centara za mlade, kao i mjesta za specifične skupine mladih (npr. studenti, srednjoškolci).

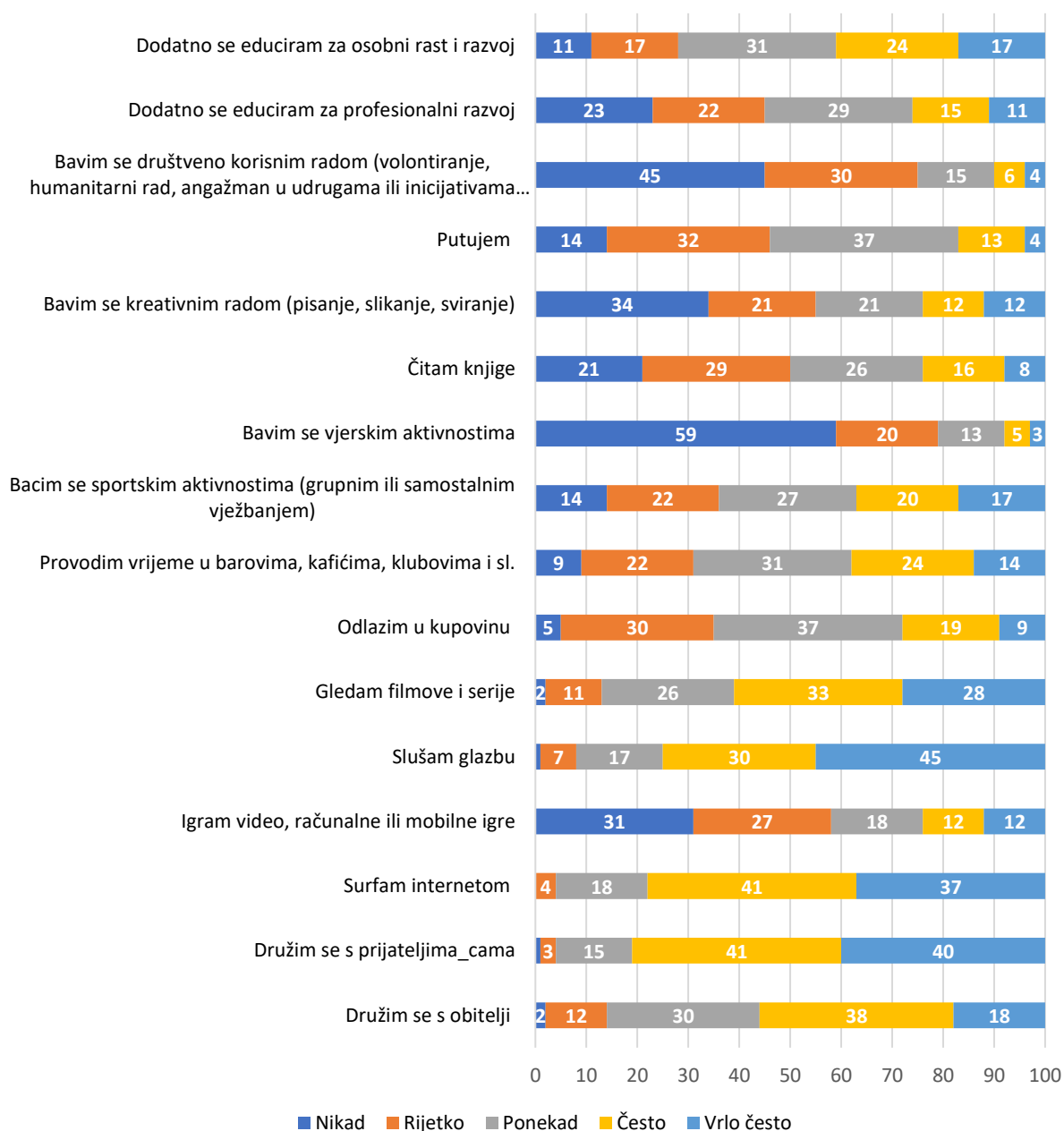
„Organiziran 'student hub'- mjesto okupljanja mladih ljudi s ciljem promoviranja znanja, kulture, razmjena ideja. Smatram kako Dom mladih nema dovoljno kapaciteta usprkos tome što je geografski na odličnoj lokaciji. Nadalje, vjerujem kako je jedan ovakav sadržaj ključan na Kampusu te se potencijalno može smjestiti unutar sveučilišne knjižnice.“

Neki od ispitanika_ca ukazivali su na važnost razvoja medijske pismenosti i povećanja kvalitete medijskih napisa. Kao primjeri dobre prakse istaknuti su rad Info zone, UNIST aplikacija i kalendar događanja Info zone.

„Poticati vidljivost projekata poput Info zoniog kalendara, na službenim stranicama Savjeta mladih oformiti podteme gdje bi se redovno objavljivali ne samo gradski natječaji, nego gdje će se sabrati korisni resursi za tražiti dalje sam_a. Mislim da se hrpa ljudi npr. ne prijavljuju na Erasmus+ projekte čisto jer ne znaju za AMPEU i FB grupe gdje takve stvari mogu tražiti.“

SLOBODNO VRIJEME: šta radiš kad ne radiš?

Većina ispitanih mladih Splićana_ki nikada ili rijetko se bavi vjerskim aktivnostima (**75 %, 1027 osoba**), kao i društveno korisnim radom (**75 %, 1027 osoba**), sukladno tome što ih niti ne zanimaju (poglavlje Informiranje). Također, preko polovica nikada ili rijetko u slobodno vrijeme igra igre (**58 %, 794 osobe**), bavi se kreativnim radom (55 %, 753 osobe) i čita knjige (**50 %, 6875 osoba**). S druge strane, većina ispitanika_ca često ili vrlo često provodi vrijeme s prijateljima (**81 %, 1110 osoba**), surfa internetom (**78 %, 1069 osobe**) i sluša glazbu (**75 %, 1028 osoba**), a preko polovice gleda filmove i serije (**61 %, 856 osobe**) i druži se s obitelji (**56 %, 767 osoba**) (Slika 18).

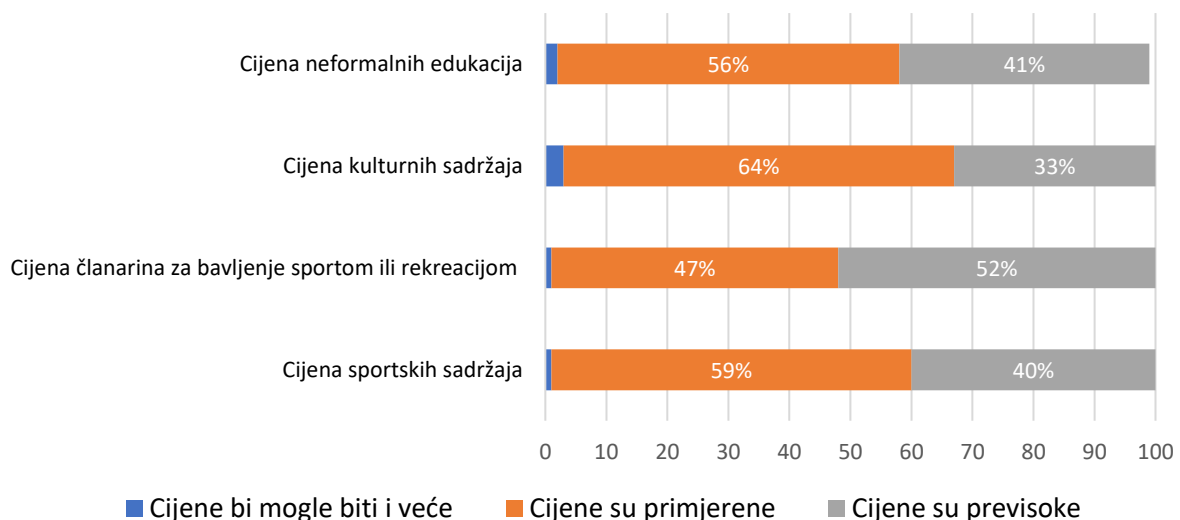
Slika 18. Udio mladih Splićana_ki u različitim oblicima provođenja slobodnog vremena (%)

Zadovoljstvo ispitanika_ca sadržajem i cijenom aktivnosti za provođenje slobodnog vremena u Splitu

Što se tiče zadovoljstva ponudom sadržaja za provođenje slobodnog vremena u Splitu, ispitanici_e su onima koji su navedeni prosječno zadovoljni_e. Najviše su zadovoljni_e ponudom i raznolikosti sportskih i rekreativnih aktivnosti, a najmanje onom kulturnih aktivnosti (Tablica VI). Nadalje, preko polovice ispitanika_ca smatra da su cijene bavljenja sportom ili rekreacijom previsoke (Slika 19), a preko četvrtine kao skupe vidi i cijene neformalnih edukacija, sportskih i kulturnih sadržaja.

Tablica VI. *Prosječno zadovoljstvo ponudom sadržaja za provođenje slobodnog vremena u Splitu (N=1370)*

Što?	M	SD
Ponuda i raznolikost sportskih sadržaja (utakmice, natjecanja i sl.)	3,14	1,04
Ponuda i raznolikost sportskih i rekreativnih aktivnosti za građane_ke (treninzi, aktivnost u sportskim i rekreativnim udrugama i sl.)	3,29	1,06
Ponuda i raznolikost kulturnih sadržaja (predstave, koncerti i sl.)	2,72	1,06
Ponuda i raznolikost kulturnih aktivnosti uza građane_ke (radionice, tečajevi i sl.)	2,65	1,00
Mogućnost uključivanja u društveno koristan rad (volontiranje, humanitaran rad, angažman u udrugama ili inicijativama i sl.)	2,93	1,05
Ponuda neformalnih edukacija (tečajevi, radionice i sl.)	2,70	1,00
Kvaliteta mjesta za izlaske	2,67	1,21

Slika 19. *Podjela ispitanika_ca prema procjeni visine cijena sadržaja za provođenje slobodnog vremena (%)*

Prijedlozi za povećanje kvalitete slobodnog vremena

Kada ih se upitalo za prijedloge kako poboljšati mogućnosti kvalitetnog provođenja slobodnog vremena mladih u Splitu, najveći broj ispitanika_ca odgovorio je opisima koji se daju sažeti u dva pojma: bolja ponuda (**6 % ispitanika, 85 osoba**) i manje cijene (2,80 %, 8 osoba).

Osim toga, opisivali su potrebu za uređenjem i većim korištenjem zelenih površina (1,90 %, 26 osoba), a nešto manje potrebu za prostorom za mlade (1,17 %, 16 osoba) i boljim informiranjem o događanjima (1,02 %, 14 osoba).

Također, istakli su se odgovori vezani uz mlade u specifičnim ulogama ili pozicijama, od mladih roditelja, gay osoba i mladih sportaša. Kao pozitivan primjer izdvojio se Klub Zona.

*Ja bih npr. trenirala, al' neman gdje s djetetom od 3 god...
Kada bi postojalo više treninga di ima igraonica za djecu u*

S obzirom da sam pripadnik lgbt zajednice, ono sto može doprinijeti kvalitetnijem provođenju slobodnog vremena je ulaganje u lgbt centar tako da se u centru kao sigurnom prostoru mogu organizirati različiti sadržaji za zajednicu i da se grad malo bolje uključi u organizaciju i uređenje tog prostora. Nemamo dovoljno sredstava i ljudi se boje doći, koliko

Otvorene dvorane 24h dnevno, da su otvorene za bilo koga. Recimo, treniran 3x3 košarku (koja je od ove godine prvi put bila na olimpijskim igrama) koja je priznata kao zasebni sport, ali nema klubova u Splitu. Dakle neman nikakvu opciju treniranja preko

Mislim da bi se za početak trebao povećati broj mjesta za druženje a da nije kafić ili noćni klub (u stilu Kluba Zona).

PARTICIPACIJA: sudjeluješ li?

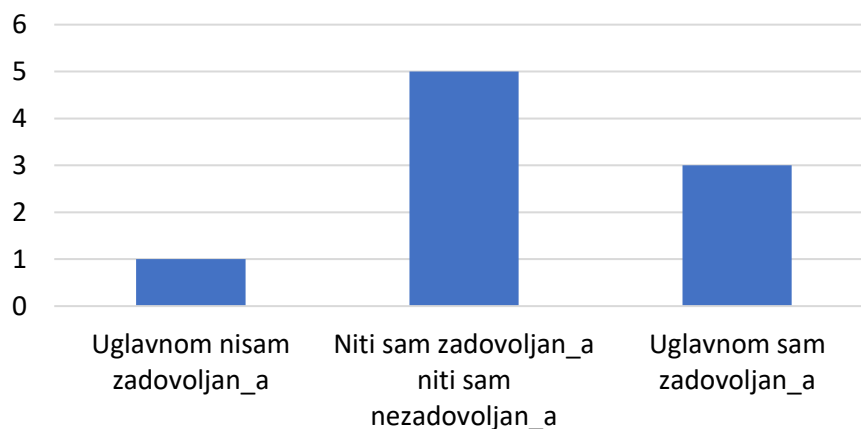
Mladi ne vide Split kao grad koji ih potiče na sudjelovanje u društvu. **Ispitanici_e osjećaju da ih okolina uglavnom ne potiče na aktivno sudjelovanje i doprinos društvu:** Split kao grad za mlade dobio je ispodprosječnu ocjenu. Nadalje, mladi nemaju osjećaj da šira javnost cijeni njihov volonterski rad, još manje da ih se potiče na angažman u zajednici, a uglavnom smatraju da im nije omogućeno sudjelovanje u donošenju važnih odluka (Tablica VII).

Tablica VII. *Prosječne vrijednosti procjene izjava ispitanika_ca o angažmanu mladih u Splitu (N=1370).*

Izjava	M	SD
Split je grad za mlade.	2,79	1,20
Imam osjećaj da se volontiranje mladih u Splitu cijeni od strane šire javnosti.	2,33	1,14
Mislim da se u Splitu mlade potiče na angažman u zajednici.	2,21	0,98
Smatram da je mladima omogućeno sudjelovanje u donošenju važnih odluka u Splitu.	1,84	0,99

Sudjelovanje mladih kroz Savjet mladih

Samo **7,7 % (105 osoba)** ispitanika_ca upoznato je s radom Savjeta mladih Grada Splita, a rad Savjeta u zadnje 2 godine ocijenili_e su nešto slabijim od prosjeka (M=2.85; SD=1,18). Ipak, gotovo polovica obratila bi se Savjetu mladih Grada Splita sa svojim željama, prijedlozima ili problemima (**46.50 %, 53 osobe**). 0,66 % (9 osoba) ispitanika_ca izjasnilo se da su trenutno ili u prošlosti bili u članstvu Savjeta mladih u Splitu, od čega je najviše novih članova čiji mandat je počeo 2021. godine, po jedna osoba čiji je mandat počeo u 2012., 2014. i 2017. godini, dok ostali ispitanici_e nisu upisali_e godinu početka svojeg mandata. Većina osoba s iskustvom rada u Savjetu mladih svoje zadovoljstvo radom procjenjuje prosječnim (Slika 20).

Slika 20. *Podjela ispitanika_ca prema zadovoljstvu radom Savjeta mladih Grada Splita u vremenu njihova mandata*

Prijedlozi za poboljšanje rada od strane sadašnjih i bivših članova Savjeta mladih tiču se strožih kriterija izbora kandidata_kinja (npr. *Ne birajte prvoga koji se javi, ili kvalitetni, pametni kandidati ili raspust.*), većeg uključivanja članova_ica u koordinaciju rada Savjeta i donošenje odluka (npr. *Za početak sudjelovanje u sastancima i organizaciji i stvaranju ideja i plan.*), kao i suradnjom s Gradom Splitom (npr. *Manje osude i više savjeta.*)

Sudjelovanje mladih kroz studentski zbor

Ispitanici_e koji su se u prethodnim dijelovima upitnika izrazili_e kao studenti_ce (N=443) odgovarali_e su na pitanja vezana uz rad studentskih zborova. Gotovo polovica ispitanika_ca upoznata je s njihovim radom (**48,50 %**, **215 osoba**), a **0,50 %** (**2 osobe**) nalaze se u članstvu studentskog zbora.

Više od polovice onih studenata koji su upoznati s radom studentskog zbora ne bi im se obratilo sa svojim željama i problemima (**54,90 %**, **118 osoba**).

Sudjelovanje mladih kroz vijeće učenika

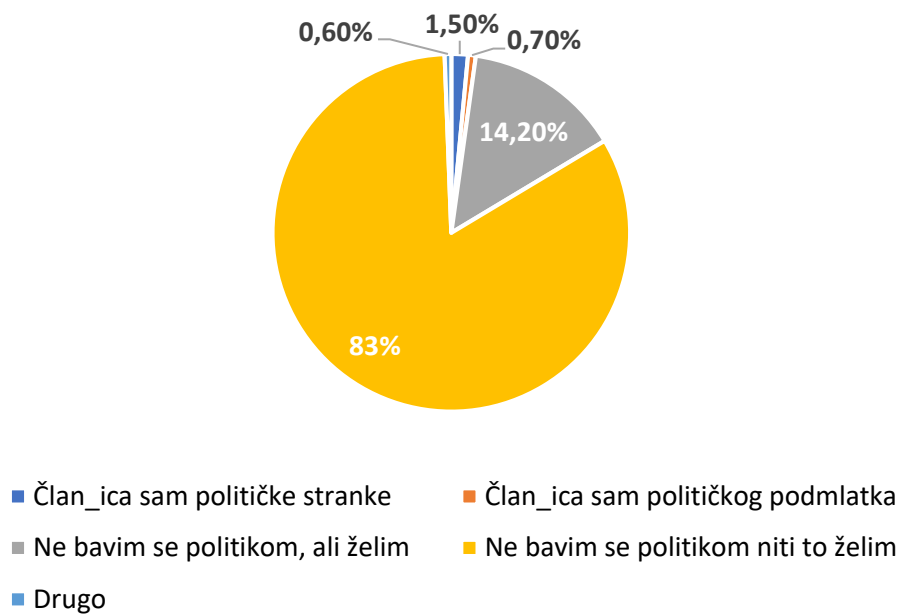
Ispitanici_e koji su se u prethodnim dijelovima upitnika izrazili kao učenici_e (N=393) odgovarali su na pitanja vezana uz rad vijeća učenika. Tek njih 8.70 % (34 osobe) članovi su vijeća učenika, dok više od polovice (**54 %**, **213 osobe**) uopće nisu upoznati s radom vijeća učenika u svojoj školi.

Od 146 osoba koje su upoznate s radom vijeća učenika, većina mu se ne bi obratila sa svojim željama ili problemima (**66,40 %**, **97 osoba**). Članovi_ce vijeća učenika prosječno su zadovoljni_e kvalitetom podrške koju dobivaju od strane donositelja odluka (profesori_ce, ravnatelj_ice, zaposlenici_e Grada i sl.) (M=3,26; SD=1,26).

Politički angažman mladih

Trideset ispitanika_ca članovi_ce su političke stranke ili njenog podmlatka, dok većina ispitanika_ca nisu, niti žele biti članovi_ce političkih stranaka (Slika 21).

Split grad za mlade

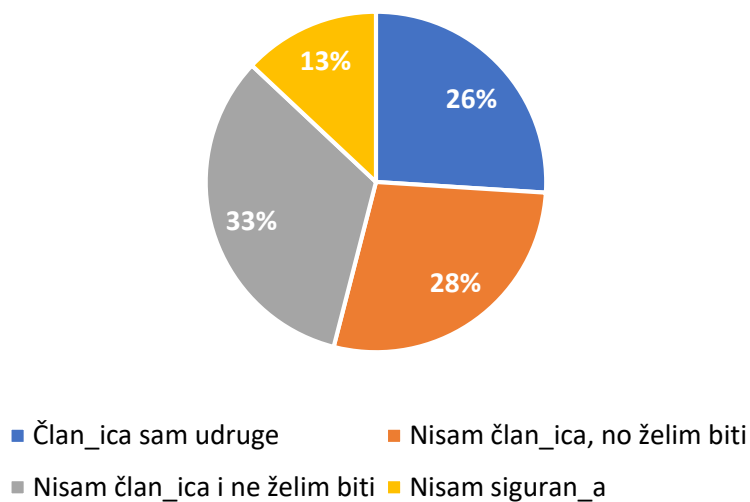
Slika 21. Podjela ispitanika_ca prema njihovom političkom angažmanu

Osobe koje su se drugačije izjasnile o svom političkom angažmanu uglavnom politiku prate (0,88 %, 12 osoba) ili se njome bave u drugim oblicima (0,88 %, 12 osoba) (npr. *Pasivno se bavim politikom kroz neprofitnu organizaciju.*). Mali broj ispitanika_ca nije siguran želi li se baviti politikom (0,51 %, 7 osoba), a još manji je u politici nekada bio (0,29 %, 4 osobe).

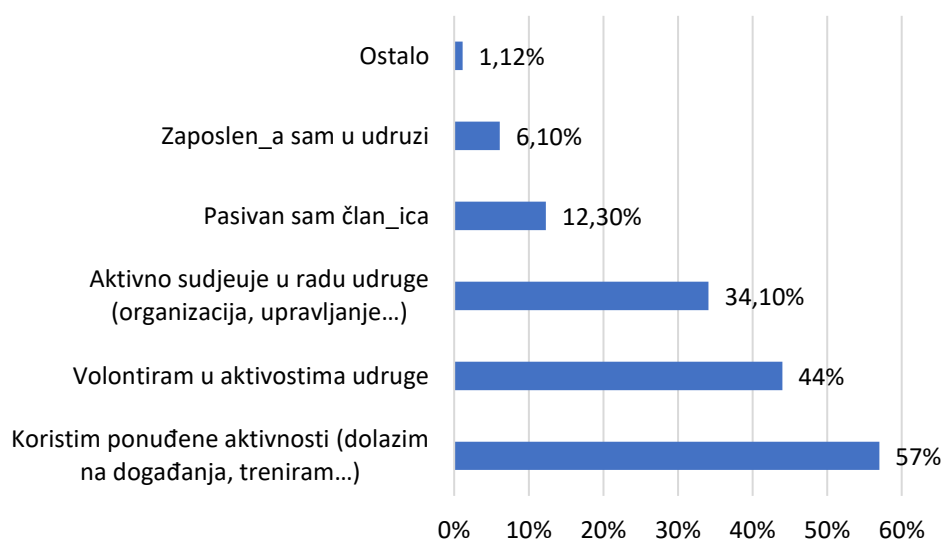
Mladi u organizacijama civilnog društva

Oko četvrtine ispitanika_ca izjasnilo se kao član_ica organizacije civilnog društva (OCD) (**26 %, 359 osoba**), uz to da ih **13 % (176 osoba)** nije sigurno (Slika 22). Većinom koriste aktivnosti koje OCD pruža, a uključeni su i putem volontiranja i kao aktivni članovi OCD-a (Slika 23). **27,23 % ispitanika_ca (373 osoba)** volontiralo je u 2021. godini, a prosječan broj volonterskih sati bio je oko 20 (MED=25; IQR=60).

Split grad za mlade

Slika 22. Podjela ispitanika_ca prema razini aktivnosti u OCD-u

Slika 23. Udio ispitanika_ca s obzirom na oblik djelovanja u OCD-u

SIGURNOST: jesi siguran_na?

Oblici ponašanja koje ispitanici_e smatraju problemom mladih Splitskana

Više od polovice ispitanika sve navedene oblike ponašanja smatra problemom mladih Splitskana, a većina ističe neodgovorno ponašanje u prometu, vršnjačko nasilje i *bullying*, uništavanje javnih dobara, kladjenje i korupciju (Tablica VIII).

Tablica VIII. Postotak ispitanika_ca koji navedeno smatra problemom mladih Splitskana_ki (N=1370)

Što?	Da	Ne	Ne znam
Konzumiranje „lakih droga“.	57,70 %	30,70 %	11,60 %
Konzumiranje „teških“ droga.	69,60 %	15,70 %	14,70 %
Alkoholizam.	64,00 %	26,10 %	9,90 %
Uništavanje javnih dobara.	76,60 %	16,30 %	7,20 %
Neodgovorno ponašanje u prometu .	82,60 %	10,90 %	6,50 %
Krađa materijalnih dobara.	53,80 %	24,20 %	22,00 %
Kladjenje.	71,90 %	14,90 %	13,20 %
Obiteljsko nasilje.	60,40 %	12,60 %	27,00 %
Vršnjačko nasilje i bullying.	77,70 %	11,40 %	10,90 %
Online nasilje.	67,00 %	16,60 %	16,40 %
Seksualno nasilje.	55,30 %	16,50 %	28,20 %
Korupcija.	71,80 %	10,10 %	18,10 %
Varanje na ispitima.	58,90 %	28,10 %	13,00 %
Nezaštićeni spolni odnosi.	51,80 %	20,90 %	27,30 %

Kada su upitani o tome na koji način se može povećati sigurnost mladih Splitskana, **7,37 % ispitanika_ca (101 osoba)** navelo je edukaciju na svim razinama, 2,78 % (38 osoba) ispitanika_ca navelo je unaprjeđivanje rada policije i njihove komunikacije s mladima, a nekoliko poboljšanje kvalitete sadržaja za mlade općenito (0,94 %, 13 osoba). Edukacija se spominjala kao rješenje svih navedenih problema, a kao primjer dobre prakse naveden je riječki model građanskog odgoja i obrazovanja, kao i edukacija roditelja i stručnjaka_inja koji rade s mladima.

Definitivno uvesti GO (građanski odgoj) u škole po uzoru na Rijeku. Ljudi ga neozbiljno shvaćaju, ali je bitan. Upoznaje djecu za njihovim pravima, radom lokalne zajednice pa i općim pravilima ponašanja...

Edukacija, uvijek i svugdje. Dijeljenje knjiga sa informativnim sadržajem i ponuda kvalitetne alternative navedenim problemima u vidu zajednica, udruga, sporta, npr. mjesto gdje može doć ekipa i svirukat, jammat ili čitat, udruge različitih područja interesa, prostori za navedene stvari itd...

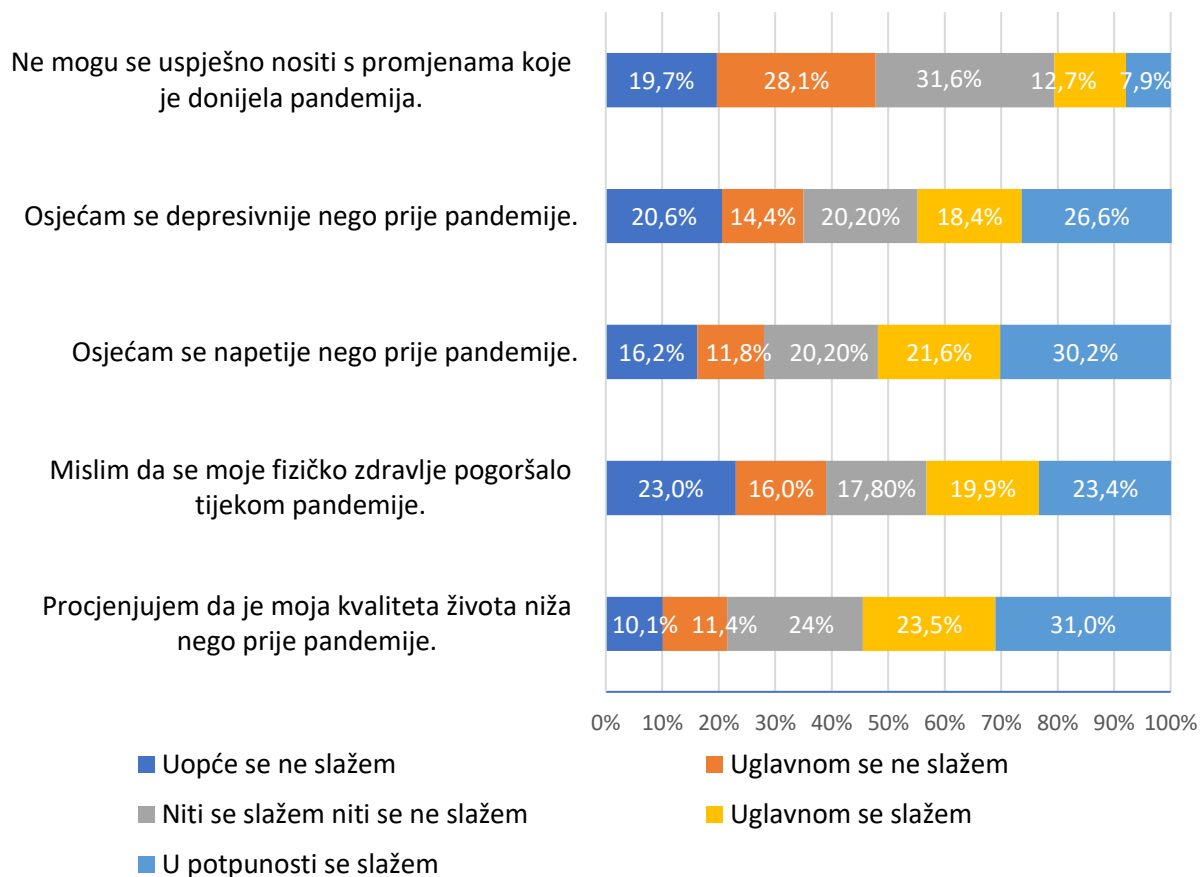
Građanski i seksualni odgoj u školama, te pristup stručnoj osobi u potpunoj tajnosti.

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA MLADE SPLIĆANE

Kada ih se upitalo o načinima na koji je pandemija utjecala na neke aspekte njihova mentalna zdravlja, ispitanici su procijenili da se njihova kvaliteta života pogoršala i da se osjećaju napetije nego prije (Tablica IX). Točnije, preko polovice ispitanika_ca smatra da se osjećaju napetije prije pandemije, kao i to da im je kvaliteta života manja nego prije pandemije. Također, gotovo polovica smatra da su uglavnom ili u potpunosti mogu nositi s promjenama koje je donijela pandemija (Slika 24).

Tablica IX. Prosječne vrijednosti procjene ispitanika_ca o utjecaju pandemije COVID-19 na neke aspekte mentalnog zdravlja (N=1370)

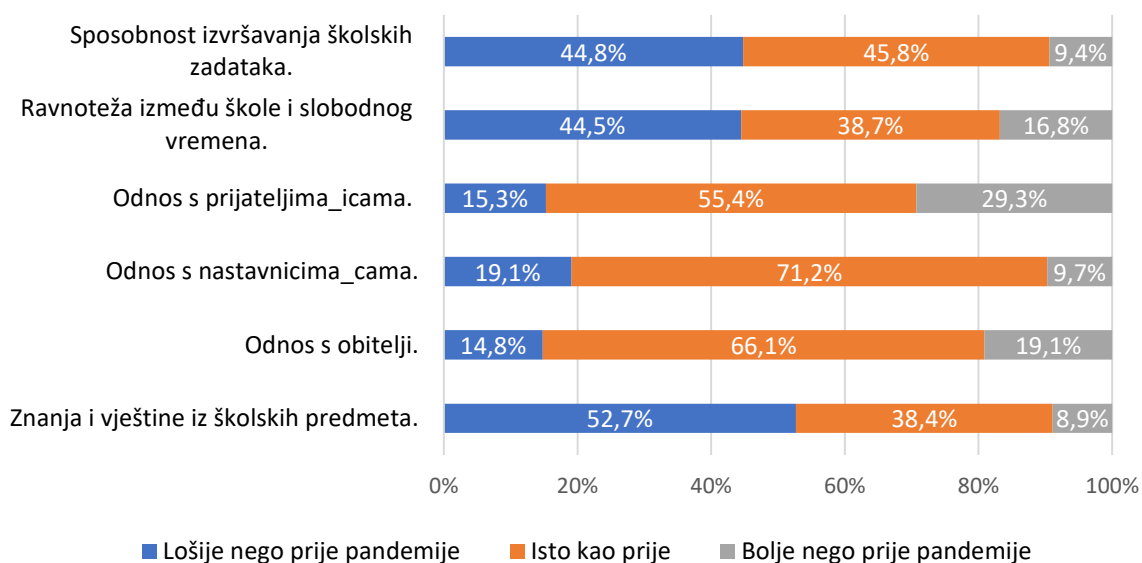
Tvrđnja	M	SD
Procjenjujem da je moja kvaliteta života niža nego prije pandemije.	3,54	1,30
Mislim da se moje fizičko zdravlje pogoršalo tijekom pandemije.	3,05	1,49
Osjećam se napetije nego prije pandemije.	3,38	1,43
Osjećam se depresivnije nego prije pandemije.	3,16	1,48
Ne mogu se uspješno nositi s promjenama koje je donijela pandemija.	2,61	1,17

Slika 24. Procjena ispitanika_ca o utjecaju pandemije COVID-19 na neke aspekte mentalnog zdravlja (%)

Utjecaj pandemije COVID-19 na učenike_ce

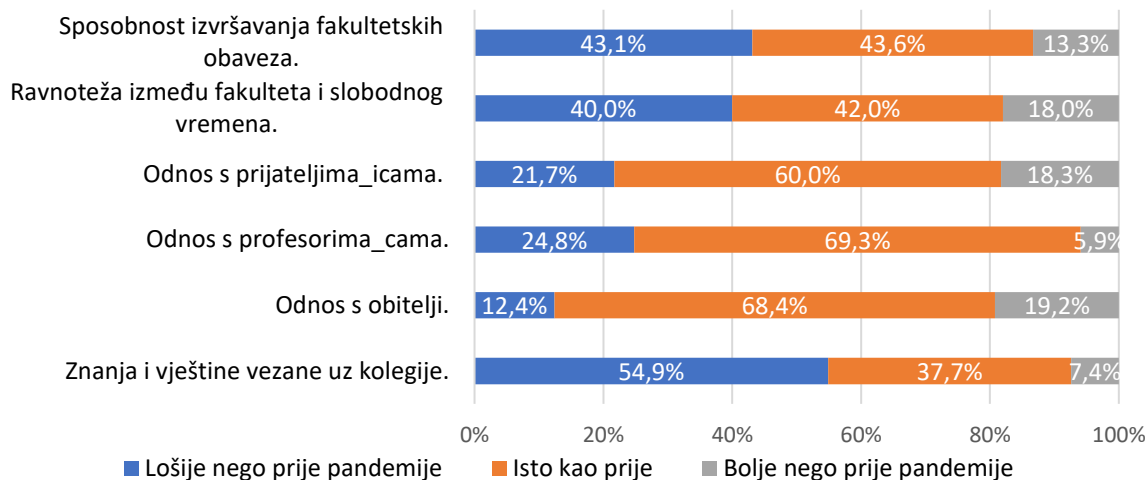
Preko polovice ispitanika_ca koji su se u prethodnom dijelu upitnika izjasnili_e kao učenici_e (N=393) procijenili su da su im promjene u organizaciji rada škola dovele do lošijeg znanja i vještina iz školskih predmeta, a veći broj ispitanika_ca istaklo je i pogoršanje u područjima sposobnosti izvršavanja školskih zadataka i narušene ravnoteže između škole i slobodnog vremena. S druge strane, gotovo trećina ispitanika_ca ističe da su im odnosi s prijateljima_cama bolji nego prije pandemije (Slika 25).

Slika 25. Podjela ispitanika_ca u procjeni utjecaja promjene u organizaciji rada škola (%)

Utjecaj pandemije COVID-19 na studente_ice

Ispitanici_e koji su se u prethodnom dijelu upitnika izjasnili kao studenti_ce (N=443) procjenjuju da su im se znanja i vještine vezane uz kolegije pogoršale u više od 50 % slučajeva, a veći broj procjenjuje i da su im se sposobnosti izvršavanja fakultetskih obaveza pogoršale, kao i to da im je ravnoteža između fakulteta i slobodnog vremena narušena zbog promjena u organizaciji rada fakulteta (Slika 26).

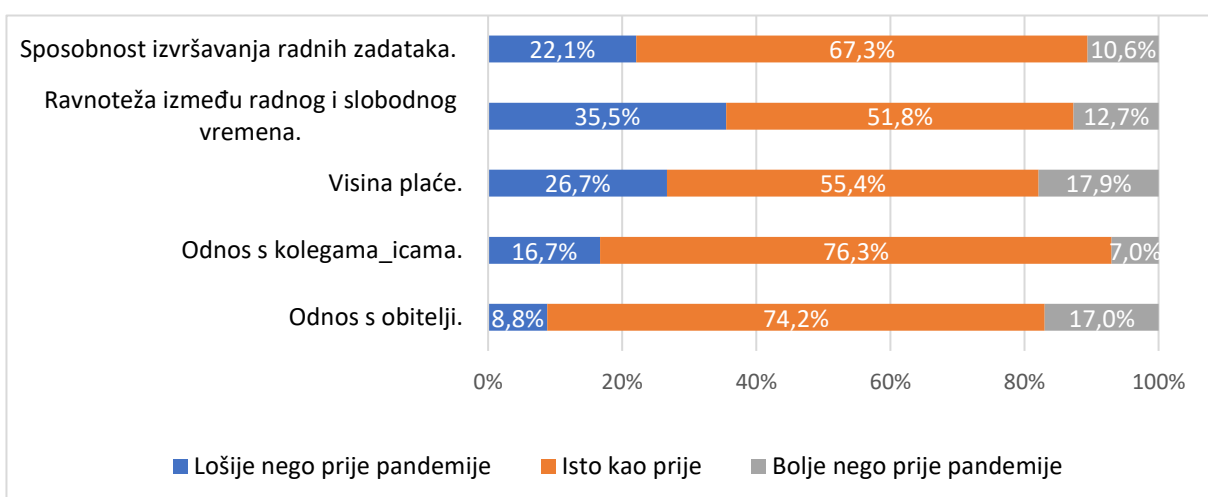

Slika 26. Podjela ispitanika_ca u procjeni utjecaja promjene u organizaciji rada fakulteta (%)

Utjecaj pandemije COVID-19 na radnike_ce

Od osoba koje su se prethodno izjasnile kao nezaposlene (N=178), oko trećine izgubila je posao zbog pandemije COVID-19 (**29,2 %**, **52 osobe**).

Ispitanici_e koji su se u prethodnom dijelu upitnika izjasnili_e kao radnici_e (N=330) ne vide veći utjecaj promjene organizacije rada niti u negativnom niti u pozitivnom smislu. Trećina ispitanika_ca (**35,50 %**, **117 osoba**) ističe da je ravnoteža između posla i slobodnog vremena lošija nego prije (Slika 27).

Slika 27. Podjela ispitanika_ca u procjeni utjecaja promjene u organizaciji rada (%)

TL; DR – ZAKLJUČCI ANALIZE UPITNIKA

Analiza upitnika obuhvatila je podatke 1370 mladih na području Splita u dobi od 15 do 30 godina.

Mladi su ispodprosječno zadovoljni dostupnošću informacija u Splitu, a prikupljeni podaci ukazuju na to da im nedostaju informacije u svim ispitanim područjima.

Egzistencijalna pitanja mladih Splitsana

Prikupljeni podaci ukazuju na posebnu važnost rješavanja egzistencijalnih pitanja mladih u području rješavanja stambenog pitanja i zaposlenja. U tim područjima mladi ističu problem korupcije.

Mladi ukazuju na potrebu većeg broja poslova za mlade koji su u sustavu školovanja, podrške mladima za stjecanje prvog radnog iskustva, kao i izravnog susreta s poslodavcima. Nezaposleni mladi koji traže posao procjenjuju svoju vjerojatnost pronalaska istog u Splitu nešto nižom od prosjeka.

Kao mjesto za život, Split je ocijenjen trojkom. Pri razmatranju oblika podrške u rješavanju stambenog pitanja mladi najkorisnijim smatraju one oblike koji će im osigurati vlasništvo nad nekretninom. Ispitanici_e koji stanuju u Splitu uglavnom su zadovoljni infrastrukturnom opremljenošću i dostupnošću nužnih sadržaja u neposrednoj blizini stambenog prostora u kojem žive, a ispodprosječno su ocijenili zelene površine, kao i dostupnost kulturnih sadržaja. Mladi se Splitom uglavnom kreću bez prijevoza (pješke, uz invalidska kolica i sl.) i osobnim automobilom, a rjeđe javnim prijevozom.

Informiranje i slobodno vrijeme mladih Splitsana

Mladi se najčešće informiraju komunikacijom s drugima i na internetu, a nešto češće ih zanimaju informacije o izlascima, zdravlju i općim vijestima.

Što se tiče zadovoljstva ponudom sadržaja za provođenje slobodnog vremena u Splitu, mladi su zadovoljni ponudom i raznolikosti sportskih i rekreativnih aktivnosti, a najmanje onom kulturnih aktivnosti. Ističu potrebu za raznolikijom i većom ponudom opcija za provođenje slobodnog vremena, kao i nižim cijenama takvih sadržaja. Većinom smatraju cijene sportskih aktivnosti previsokima, a veći dio mladih cijenio bi i niže cijene neformalnih edukacija i sportskih sadržaja. Što se tiče načina provođenja slobodnog vremena, mladi Splitsani u okviru su hrvatskog prosjeka.

Sudjelovanje mladih u životu Splita

Mladi ne vide Split kao grad koji ih potiče na sudjelovanje u društvu. Split kao grad za mlade dobio je ispodprosječnu ocjenu. Nadalje, mladi nemaju osjećaj da se njihov volonterski rad cijeni od strane šire

javnosti, još manje da ih se potiče na angažman u zajednici, a uglavnom smatraju da im nije omogućeno sudjelovanje u donošenju važnih odluka. Iako je oko 50 % učenika_ca i studenata_tica upoznato s radom vijeća učenika i studentskih zborova, manje od 10 % mladih upoznato je s radom Savjeta mladih Grada Splita. Povjerenje u rad navedenih tijela mladih je osrednji, odnosno Savjetu mladih i Studentskom zboru obratilo bi se oko polovica, a vijećima učenika_ca oko trećine mladih koji su upoznati s njihovim radom. Manje od 30 % mladih uključeno je u volontiranje, no 54 % mladih uključeno je ili zainteresirano za uključivanje u članstvo u organizacijama civilnog društva. Malen broj politički aktivnih mladih (17 % ispitanika_ca), kao i komentari ispitanika_ca upućuju na nezadovoljstvo i negativan stav mladih Splitskana_ki prema politici općenito.

Više od 50 % ispitanika_ca sve je ponuđene oblike problematičnog ponašanja označila kao prisutne u životima mladih Splitskana_ki, a najviše ih ističe neodgovorno ponašanje u prometu, vršnjačko nasilje i *bullying*, uništavanje javnih dobra, klađenje i korupciju. Edukacija tj. informiranje i usvajanje zdravih navika vidi se kao glavni način povećanja sigurnosti mladih Splitskana_ki.

Što se tiče utjecaja pandemije bolesti COVID-19 na mlade Splitskane_ke, ističu se negativne promjene u simptomima depresije i anksioznosti. Prikupljeni podaci o utjecaju mjera u skladu su s istraživanjima na državnoj razini: prilagodbe načina školovanja i rada negativno utječu na ravnotežu osobnog i „poslovnog“, a učenici_e i studenti_ce procjenjuju da su stečena znanja i vještine niži nego prije pandemije. Sve skupine ispitanih mladih ističu da je pandemija donijela i nešto pozitivno: bolje odnose s obitelji i prijateljima.

ANALIZA FOKUSNIH GRUPA

Drugi dio istraživanja obuhvaćao je prikupljanje podataka kroz organizaciju i održavanje fokusnih grupa oko zajedničkih tema i pitanja, što su organizirale predstavnice organizacije *Liga za prevenciju ovisnosti* iz Splita.

Fokusne grupe provele su se sa ukupno 20 sudionika_ca (11m i 9 ž), kako slijedi:

Tema, mjesto i vrijeme	Sudionici_e
Egzistencija mladih, održana u četvrtak, 25.11.2021. od 19:10 do 20:50 (online pomoću alata Zoom)	M (21) student, radi preko student servisa, živi u Splitu zbog školovanja, smatra se osobom u riziku od siromaštva, živi u studentskom domu M (23), student, živi u Splitu s bakom u njenom stanu Ž (30), zaposlena, živi u gradu u okolici, a u Split odlazi zbog zaposlenja, živi sa suprugom u stanu u njihovom vlasništvu Ž (24), zaposlena, živi u Splitu u roditeljskom stanu Ž (25), studentica, radi preko student servisa, živi u Splitu u roditeljskom stanu Ž (25), studentica, radi preko student servisa, živi u gradu u okolici, a u Split odlazi zbog školovanja, živi s partnerom u stanu u njihovom vlasništvu
Informiranje mladih, Održana u petak, petak, 3.12.2021 od 14:00 do 15:30 (online pomoću alata Zoom)	M(22), nezaposlen Ž (17), učenica M (17), učenik M(23), student, osoba s invaliditetom M(26), student, Savjet mladih Grada Splita
Slobodno vrijeme mladih, Održana u utorak 23.11.2021. od 19:00 do 20:30 (sudionici_e i jedna voditeljica uživo, a druga voditeljica online)	M (18), učenik, volonter M (27), student, osoba s invaliditetom, volonter Ž (29), zaposlena, članica Savjeta mladih, volonterka

Split grad za mlade

Participacija mladih, Održana u petak, 26.11.2021. od 14:30 do 16:00h (uživo)	M (16), učenica Ž (17), predsjednica vijeća učenika Ž (24), studentica M (27), IT stručnjak Ž (24), studentica, Savjet mladih Grada Splita M (26), student, Savjet mladih Grada Splita
--	---

ZAPOSLENJE

Poslovno iskustvo sudionika_ca

- Sudionici_e imaju puno iskustva u studentskim poslovima, a nekolicina njih je trenutno u radnom odnosu na određeno/neodređeno vrijeme. Uglavnom imaju pozitivna iskustva s poslodavcima i poslovima.

Zadovoljstvo radnim uvjetima

- Postoji relativno zadovoljstvo radnim uvjetima, ali ih također smatraju podosta krutima i neprilagođenima mladom čovjeku, a osobito ne mladim obiteljima.
- Navode primjere nekih europskih zemalja u kojima je radno vrijeme mnogo fleksibilnije i primjere istraživanja koja pokazuju da je učinkovitost zaposlenika veća u fleksibilnim radnim uvjetima i kraćem radnom vremenu.
- Ono što je pojedincima demotivirajuće u poslu je mala plaća, posebno nakon završenog fakulteta, raznih edukacija, stečenog iskustva i puno uloženog truda u osobni napredak. Posebno niskom smatraju plaću u stručnom osposobljavanju.

„Radno iskustvo prije bilo je stručno osposobljavanje za 2.600 i to je bilo ruganje, sada kad se sjetim, čudim se kako sam preživjela s tako malo.“

- Što se tiče studentskih poslova, sudionici e su zadovoljni e ponudom takvih poslova i studentskom satnicom. Problematičnim ističu ograničenje zarade preko student servisa. Kako bi i dalje mogli roditeljima biti porezna olakšica, ograničenje od 15.000 kn smatraju niskim i vrlo ograničavajućim za količinu rada.

Moguće promjene trenutnog stanja nezaposlenosti

- Dio sudionika smatra da poslova u Splitu ima i da onaj tko hoće raditi može naći posao, dok dio njih misli da se ne bi trebalo pristajati na poslove koji nam nisu u struci i/ili nas ne ispunjavaju jer je to životarenje i vodi u opće nezadovoljstvo.

„Taj argument da posla ima meni nekako ne stoji, kako bi rekla. Da ja sad govorin, ne znan, završila san to, to i to, a moran radit neki posa koji je totalno van moje struke i koji me čini depresivnon, frustriranon, ogorčenon. Mislin, to nije smisao!“

„Nije stvar da možda ljudi ne žele radit pa kao nema posla, nego tili bi radit nešto za šta su se školovali, za šta su uložili vrime.“

„Slažem se da ne bi trebali pristajat na manje od onoga što zaslužujemo, ali to je sad problem na razini države.“

- Sudionici e predlažu smanjenje kvota na pojedinim fakultetima zbog velikog broja nezaposlenih mladih određenih struka (pravo, ekonomija...). Tržište je zasićeno brojnim zanimanjima, ali obrtnika i poljoprivrednika nedostaje. Smatraju da se dodatno trebaju poticati mladi poljoprivrednici smanjenjem uvoza te pomoći pri prodaji njihovih proizvoda. Smatraju kako treba poticati zanate te djecu/mlade motivirati na upis strukovnih škola.

„ Mislin da je danas neka 'amo reć stigma bit, ne znan, zanatlija. Mislin, nije stigma, ali u stilu da mladi nekako zaziru od toga jer možda misle da će imat lipši život ako idu na faks pa svi idu na faks. Jednostavno je inflacija visokoobrazovanih ljudi, a ta diploma vridi li jednako ka' šta je vridila u prošlosti ili ima jednaku težinu...“

- Dio problema nezaposlenosti mladih objašnjavaju centralizacijom u državi jer postoje specifična zanimanja za koja u Splitu ne postoji mogućnost zaposlenja.
- Rješenje pitanja nezaposlenosti vide u informiranju i edukaciji o zanimanjima i karijerama već od osnovne škole ponudom različitih izbornih predmeta koji bi bili interesantni i korisni djeci i mladima.

„U srednjim, možda i osnovnim školama ponuditi izborne životnije predmete tipa domaćinstvo, stolarstvo, mala škola ekonomije, šivanje, vrtlarenje, klesarstvo, STEM i slično da djeca/mladi vide primjer nečeg drugačijeg i onog što bi im pomoglo pronaći se ubuduće u nekom sektoru.“

- Predlažu uvođenje večeri karijera, npr. u Info zoni, nešto kao „Career days“ u SAD-u gdje bi se mladima mogli predstaviti različita zanimanja na način da im ljudi različitih zanimanja pričaju o svom poslu te opišu kako im izgleda radni dan. Na taj način bi se mladima pomoglo izabrati svoju karijeru.
- Postojeće poticaje mladima za otvaranje obrta i OPG-ova smatraju vrlo poticajnim, ali nedovoljnim. Predlažu i uvođenje sankcija za one koji dobiju sredstva, a ne iskoriste ih na adekvatan način.
- Volontiranje smatraju izvrsnim putem do posla/karijere kroz brojne benefite koje ono nosi.

„Također, tijekom školovanja približiti više djeci i mladima mogućnost volontiranja jer i kroz takve aktivnosti ih mičemo van kuće gdje sigurno neće pronaći posao, a i uspjeh će se usmjeriti profesionalnije i izgraditi samopouzdanje što im jako puno fali i što je najpotrebnije za traženje posla.“

„Mislim da se definitivno treba što više poticati volontiranje.“

- Smatraju nedopustivim rad ljudima nakon 65. ili 67. godine koji se, bez obzira na veliki broj nezaposlenih mladih, odbijaju umiroviti.

STANOVANJE

Zadovoljstvo stambenim uvjetima

- Većina sudionika_ce živi u stanovima u vlasništvu članova njihovih obitelji. Jedan sudionik živi u studentskom domu. Dvije sudionice ne žive u gradu Splitu već u okolici (Solin i Podstrana), a u Split putuju svakodnevno zbog posla/fakulteta.
- Zadovoljstvo kvartovima:
  - o Blatine: veliko zadovoljstvo kvartom od prometne povezanosti do sadržaja; jedini minus nedostatak zelenila;
  - o Podstrana (Strožanac): budućnost za mlade obitelji - škola, vrtići, šetnjica, plaža, igrališta za djecu, dostupnost grada;

- Solin: lijepo i tiho, minus je vrlo loša prometna povezanost Solina i Splita;

„Inače taj javni prijevoz po Splitu očajan, ali i stambeno pitanje jer sam zato i iselila van Splita.“

- Bol: zadovoljstvo položajem kvarta jer se svugdje može doći pješice za maksimalno 30 minuta;
- Radunica/Lučac: za kvart nema zamjerke, velika prednost je blizina svih sadržaja;
- Spinut (studentski dom): prednost je blizina Marjana.

Rješavanje stambenog pitanja

- Svi sudionici e iskazuju veliki strah i uznemirenost po pitanju rješavanja stambenog pitanja u Splitu.

„S obzirom da bi volio ostati živiti u Splitu stvarno neman pojma di ću živiti ni hoću li ikad moći biti u mogućnosti sam sebi kupiti stan ili živiti u nečem svojem.“

„Moj životni san je imati svoj stan.“

„Ja nekako gledam te 15-20 kvadrata kako urediti stan, ali bojim se da ću si i to moći priuštiti. Mislim da smo svi vidjeli onaj primjer di je ona zgrada ispred Mall-a prodaje se stan od 14 kvadrata za 55 000 €. Neman pojma 'ko je kriv, još manje kako bi se to moglo riješiti. Ne znam šta bi drugo rekla.“

- Ističu probleme koji su doveli do teškog rješavanja stambenog pitanja:
  - prostora za gradnju je sve manje;
  - iznimno visoke cijene nekretnina;
  - stagnacija plaća, mladi nemaju dovoljno financijskih sredstava;
  - pretjerana apartmanizacija - smanjen broj stanova za stanovanje;
  - područja van Splita loše su prometno povezana, a parking u Splitu nemoguće je pronaći.

- Apartmanizaciju smatraju velikim problemom grada, ne samo u kontekstu rješavanja stambenog pitanja. Neki_e od njih predlažu ograničenja broja turista, poput Barcelone i nekih drugih europskih gradova.
- Smatraju vrlo izglednim da će ih nemogućnost rješavanja stambenog pitanja u Splitu prisiliti na selidbu u Solin, Kaštela, Podstranu, Mravince ili u neki drugi manji grad u okolici te troje njih navodi Sinj kao svoj odabir. Navedeno ne smatraju problematičnim jer smatraju da ta mjesta imaju bolju kvalitetu života. Problem vide samo u prometnoj povezanosti ukoliko osoba na vozi, tj. ne posjeduje automobil.
- Kredite smatraju neizbježnima po pitanju rješavanja stambenog pitanja.
- Smatraju da je posjedovanje vlastite nekretnine jedna od važnijih vrijednosti našeg društva, dok je najam stana u drugim zemljama puno prihvatljivija opcija nego kod nas. Uzrok toga vide i u neuređenoj „kulturi podstanarstva“, gdje su u praksi najmoprimci prilično nezaštićeni i nesigurni oko trajanja najma istog stana.

„Nisam siguran tko je odgovoran za stambena pitanja u Splitu, ali ne vidim baš potencijala tu po tom pitanju... Trenutačno mogu reći da jedan moj brat je živio u Splitu neko vrijeme sa svojom ženom, ali definitivno im je sad puno bolje otkad su se preselili u Sinj.“

- Glavni problem vide u tome što sve više ljudi živi van Splita, a i dalje su svi važni administrativni i zdravstveni sadržaji u Splitu; dok se istovremeno sve manje ljudi „pronalazi“ u Splitu. Smatraju problematičnim manjak drugih sadržaja u gradu.

„Liti je cijeli grad živ radi turista. Zimi mrtav. Jedino je Advent podizao uzbuđenje zimi.“

„What's the point? Ako već živim u Sinju, mogu bokte onda rađe u Sinju sve to radit pa izgrađivat Sinj rađe nego Split.“

„Mislim da bi Split kao grad i dalje postojao, ovisi o kome tko 'naslijedi' sve te stanove, a tko ih počne iznajmljivati. Funkcije u Splitu i dalje postoje i postoje dobri razlozi zašto bi ljudi išli u Split, ali za ostati živjeti u Splitu...? Nisam siguran.“

Mogućnosti rješavanja stambenog pitanja

- Većina sudionika nije uopće bila upoznata s navedenim mogućnostima rješavanja stambenog pitanja niti su znali koji su se od njih realizirali u prošlosti, a koji od njih su mogući prijedlozi.

- Među sudionicima postoji sumnja oko pravednosti prilikom dodjele POS-ovih stanova; iskustvo im govori da se stanovi, kao i mnogo toga u RH, dobivaju preko veza. O novom prijedlogu izgradnje POS-ovih stanova na Korešnici imaju slično mišljenje i cijeli taj proces smatraju svrhom samom sebi. Skeptični su oko realizacije tog projekta iako samu zamisao pozdravljaju.
- Jedna od sudionica je spomenula i neriješen problem zaštićenih najmoprimaca čije sudbine ovise o učestalim mijenjanjima zakona i dugogodišnjim sudskim sporovima.

Drugi prijedlozi rješavanja stambenog pitanja

- Ograničenje broja privatnih smještajnih jedinica za turiste, poticati gradnju hotela.

„Možda bi rješenje bilo staviti ograničenje na određeni broj turističkih smještaja u gradu. Inače će cijeli grad postati apartman za 10 godina. Nitko, pa ni mladi neće moći kupiti stan za normalne cijene.“

- Rješenje vide i u izgradnji manjih stanova kako bi se uštedjelo na prostoru, te s istim ciljem predlaže se gradnja zgrada s više katova od uobičajenih gradnji po Splitu.
- Modernim smatraju stanovanje u stambenim zajednicama za mlade te pozdravljaju taj prijedlog, neki od njih se vide u takvom rješenju stambenog pitanja.
- Predlaže se poticanje izgradnje montažnih kuća koje su jeftinije i zahtijevaju puno manje uvjeta od izgradnje klasičnih kuća.
- Predlaže se bolje uređenje odnosa najmoprimac-najmodavac te kontrola cijene najma po metru kvadratnom kako bi se zaštitili najmoprimci.
- Detektirati prazne stanove, gradske i privatne te pokušati pronaći rješenja za njih, bilo u obliku najma ili prodaje.

„Već postojeće stanove dati na otkup, a ne stvarati nove stanove jer nije baš da fali stanova za kupnju, samo su preskupi, a i najmovi su enormni. Zašto ne da se dio najma nakon nekoliko godina što tu živiš uračuna u cijenu stana ako ga se želi kupiti?“

„Također, postoji jako puno 'praznih' i napuštenih prostora po gradu, čak i po centru. Vjerojatno neriješena sudska pitanja vlasništva, dugogodišnji sporovi. Ako bi se ubrzalo njihovo rješavanje, te lokacije stanova mogle bi se staviti u funkciju.“

INFORMIRANJE

Teme koje zanimaju mlade Splitskane

Mlade zanimaju sljedeće teme: moda, pomaganje drugima, humanitarne teme i aktivnosti, fizika, biomedicina, kemija, klimatske promjene, ljudsko tijelo i zdravlje, internet i promjene na internetu, aktivnosti koje se događaju u gradu i koje su participativne, na kojima se nešto može naučiti, besplatne radionice, zdrava prehrana, „uradi sam“ aktivnosti, filmovi, stripovi.

Načini i kanali informiranja

U najvećoj mjeri mladi se informiraju putem interneta i usmene predaje. Za informiranje i razbibrigu (praćenje nebitnih sadržaja) koriste Instagram (više učenici nego studenti), za praćenje događaja u gradu koriste Facebook (studenti) i mailing liste (mladi koji su zaposleni), dok YouTube, forume i Wikipediju koriste za informiranje o temama koje ih zanimaju, a portale gotovo da i ne prate.

Većina sudionika ne prati portale jer su izgubili povjerenje u njih. Smatraju da portali „napuhuju priče“ do nerealne razine, da se baziraju se na marketingu i da nisu objektivni. Smatraju da im je svrha natjecanje za poglede, lajkove, reakcije, a ne informiranje građana.

Informacije o društvenom životu mladi ne prate ciljano, oslanjaju se na to da će im takve informacije „iskočiti na Instagramu ili Facebook-u“ ili će ih čuti od drugih. Također, oslanjaju se na algoritme na društvenim mrežama prema kojima im se prikazuju sadržaji slični onima koji ih zanimaju zbog čega ih oni ne moraju tražiti sami. Mladi su stava da će sve važne informacije „pronaći“ njih. S obzirom na to da su u sustavu obrazovanja, svakodnevno su okruženi velikim brojem mladih te se u njihovoj skupini informacije brzo i lako šire usmenom predajom.

Što se tiče društvenih mreža tu postoji razlika između učenika i studenata. Kada je u pitanju informiranje o događajima u gradu, učenici najviše koriste Instagram i usmenu predaju, dok studenti više koriste Facebook.

Ono što je zajedničko svima je da preferiraju informacije vizualnog tipa, u odnosu na one tekstualne i u tom smislu tu najviše koriste YouTube. Ako se žele informirati o njima zanimljivim temama ili informacijama koje mogu primijeniti u svakodnevnom životu, posegnut će za YouTube-om, a ako se žele informirati o događajima u gradu, za Instagramom ili Facebook-om.

„Mladi danas su više nekako vizualni tipovi, zato je recimo YouTube brutalan izvor informacija koji ja isto koristim, pokvari mi se nešto u autu idem na – YouTube 'How to'. To sve danas funkcionira preko

YouTube-a jer je jednostavnije. Nešto što trebaš pročitati tekst 2 strane, ovdje ti netko samo pokaže, ovo pojačaš, ovo pritisneš, eto ga, gotovo.“ „YouTube me potakne da istražim više o toj temi. Čak i ako nisi nikad razmišlja o toj temi, ta te osoba možda potakla na to i istražiti ćeš više.“

Mladi su „zatrpani“ informacijama i zato preferiraju informacije vizualnog tipa.

Objašnjavaju da će informativni letak uzeti ako je izuzetno vizualno atraktivan i ako se nalazi na mjestu na kojem nema previše drugih letaka jer ih tolika količina informacija odbija i opterećuje. Jumbo plakati su im interesantan način informiranja jer su veliki, uočljivi i izolirani od ostalih informacija, odnosno vizualno zanimljivi i sadržajno pročišćeni.

Mladi uspijevaju doći do njima važnih informacija, ali ponekad to zahtijeva dosta vremena, unatoč tome što su im informacije dostupne klikom. Informacija na internetu je previše i potrebno im je vrijeme da prepoznaju one valjane od onih koje to nisu.

Smatraju da danas informacija lako dolazi do ljudi, ali da se onaj tko je plasira ipak treba potruditi. Tu veliku ulogu igra marketing jer u moru informacija ona treba „iskočiti“ da bi je oni uočili.

„Ako informacija ne iskoči kao ogromna, upečatljiva, ispred lica, mladi je neće uočiti.““

„Ako informacija nije na oko primamljiva, jednostavno – NE.“

„Jednostavno imamo previše informacija i stvorili smo taj svoj neki filter u glavi i ono što nam se sviđa vizualno – prolazi.“

„Ono što ti je servirano, lakše će ti upast' u oko, rijetko kad ću otić' tražit' događanja, možda odem jednom tako potražiti' što se događa, mora mi iskočiti' i onda vidim.“

Najteže im je doći do točnih i ažurnih administrativnih informacija od strane službenih institucija pa koriste različita sredstva informiranja, od interneta do telefonske komunikacije i usmene predaje. Nemaju povjerenja u informacije na službenim web stranicama jer su najčešće zastarjele te ih imaju potrebu provjeriti putem više kanala informiranja.

„Te se stvari najčešće rješavaju telefonski, jer jednostavno smo svi uhodani da su informacije na stranicama zastarjele i koliko god ti vidiš tu informaciju, ti joj ne viruješ, moraš provjeriti.“ A u nekim institucijama i na telefon dobiješ polu-informaciju pa onda ti treba dan da skužiš da si dobio poluinformaciju pa dođeš tamo i onda još jednu četvrtinu informacije...i onda trčiš 7 dana ko luđak.“
„Ti za tu informaciju moraš otić' na lice mjesta i pitat', jer informacije na stranicama su najčešće iz 2013. godine.“

Informacije koje mladima nedostaju

Mladima nedostaju informacije od stane gradskih kotareva u kojima žive jer informaciju saznaju tek onda kada se nešto već dogodilo. Predlažu da se uspostavi internetski prostor gdje se mogu saznati takve informacije i da se pruži i mladima prilika da budu aktivni u vlastitim kotarevima.

„Ja kad sam bio mali, u našem su kvartu od igrališta napravili parkiralište i mi smo saznali da će se to sagradit' onda kad su ga počeli graditi ili izgradi se neki street workout park u mom kvartu, a ja ništa ne znam o tome ili se gradi cesta i ne može se proći. Sve se samo jednostavno počne događati i ti to saznaš na licu mjesta.“

„Sličan primjer, isključe mi vodu, ja odem na stranicu vodovoda i stoji objava prije 3 dana da voda u tim kvartovima neće biti dostupna taj dan, a ono...što mi znači ta informacija u tom trenutku kad nije do mene došla ranije.“

Mogućnosti poboljšavanja informiranja mladih

Grad Split trebao bi informacije za mlade na web stranici staviti na jedno mjesto, u jedan kutak za mlade.

S obzirom da mladi koriste moderne verzije foruma, predlažu takav komunikacijski prostor u kojem bi mogli postaviti pitanje koje ih zanima ili dati svoj prijedlog za poboljšanje nečega u gradu i brzo dobiti odgovor.

Komunikacija s Gradom bi trebala biti neformalnija, otvorenija, pristupačnija mladima i dvosmjerna.

„Kad moram birat' riječi, što meni nije problem, ali onda se tu odmah događa nekakva udaljenost i ne možemo se razumit dovoljno dobro ili ne dovoljno brzo. Možda se i možemo razumit, ali trebat će nam duplo više vremena i truda. Definitivno neki ležerniji oblik komunikacije.“

Hoće li informacija doći do mladih ovisi o više faktora: koji medij se koristi, tko šalje tu poruku i na koji način komunicira. Mladi preferiraju vizualne medije ili komunikaciju licem u lice. Ako je to vizualni medij, onda je to video klip, na kojem im se obraća mlada osoba koja koristi neformalan jezik blizak mladima. Također, s Gradom bi voljeli bi komunicirati direktnom komunikacijom putem fokus grupa, razgovora ili neformalnih radionica kao što je napravljeno u ovom slučaju. Kontakt uživo (npr. dolaskom u učionice) mladi smatraju najboljim oblikom komunikacije zato što većina njih nije čula za Savjet mladih grada Splita i ima negativnu percepciju rada tog tijela („*postoje pro forme*“, „*tamo sjede neki egocentrici*“, „*zatvoreni su, ne znamo kome bi se obratili niti kako uspostaviti komunikaciju*“, „*oni ionako ne mogu ništa promijeniti*“) te je potrebno približiti im se, ponuditi drugu perspektivu i zainteresirati ih. Navode i da ih im razgovor sa članovima Savjeta na fokus grupi već mijenja percepciju njihovog rada i da su ih zainteresirali.

„Rješenje su ovakve rasprave u grupama s mladima jer događa se situacija da ljudi koji su stariji, nisu u kontaktu s mladima, donose odluke o mladima i zaključuju da im to treba. To je krivi pristup. Ne mogu moji mater i otac s kojima živim znat' koje su točno meni informacije bitne. Definitivno treba puno više priče Grad Split imat' sa mladima da bi zna' šta treba mladima.“

SLOBODNO VRIJEME

Svi sudionici_e vrlo aktivno provode slobodno vrijeme u organiziranim sportskim (trening atletike i teretana) i kulturnim aktivnostima van doma (trening folklor, kino, kazalište, izložbe, koncerti, izlasci).

Kulturno-umjetnička ponuda

a) Promocija kulturnih sadržaja

Kultura se mladima nedovoljno približava. Navodi se primjer nekih europskih gradova koji prihvatljivim cijenama ulaznica motiviraju mlade na posjećivanje muzeja, kazališta i galerija. Najčešći razlog neposjećivanja muzeja i galerija je prevelika cijena ulaznica za njihov ne posebno privlačan sadržaj.

„Premalo je toga što mladi mogu vidjeti, a previše novaca kad se gleda u tom nekom aspektu za mlade.“

Kina su sve nezastupljenija jer se sve prebacuje online i sve manje mladih posjećuje kina.

Neposjećenost kinoteke Zlatna vrata i splitskih kazališta objašnjava se nedovoljnom promocijom putem medija koji su mladima bliski i atraktivni. Poseban naglasak je na Gradskom kazalištu mladih.

„Meni je kino Zlatna vrata vrhunac i otkriće. U jednu ruku me uvijek rastuži kada dođem i na projekciji bude pet ljudi.“

„Nije da se kino Zlatna vrata ne promovira. Imaju i svoje Facebook i Instagram stranice, ne znam za druge društvene mreže, ali jednostavno mladim ljudima to nije 'ajmo reć' stavljeno ispred nosa, to je na Face-u, a niko više ne koristi Face. Možda to više približiti mladima. Isto je i s kazalištem. Imamo Gradsko kazalište mladih, ali osim djece i mladih koji su direktno uključeni u to kazalište ne znam puno mladih koji svojevrijedno kao ja žele otić' na neku predstavu.“

Predlaže se obogaćivanje kulturnog sadržaja novim postavama te bolja promocija na stranicama za mlade.

„Splitski muzeji i galerije su više namijenjeni turistima i studentima povijesti umjetnosti ili akademije, nisu za prosječnu mladu osobu.“

Navodi se da muzeji i galerije koje financira Grad ili Ministarstvo ne ovise o financijskoj potpori od strane prodaje ulaznica te su manje motivirani za veći broj posjetitelja za razliku od mladih umjetnika koji izlažu u udrugama kojima je najvažnije da budu primijećeni

b) Cijene ulaznica

Sudionici_e nisu upoznati_e s povoljnijim cijenama karata za mlade za muzeje, galerije i kazališta. Navode da je HNK Split nekoć imao povoljnije cijene za srednjoškolce te da neki muzeji imaju vrlo pristupačne cijene ulaznica. Galerije i muzeji imaju besplatan ulaz kada je otvorenje izložbe, što je dobra prilika za mlade posjetitelje i posjetiteljice.

Sudionica fokus grupe smatra da se ulaznice za muzeje ne bi uopće trebale plaćati jer je kultura osnovno pravo građana.

„Ja sam pobornik toga da se muzeji ne plaćaju. U Londonu ima dosta muzeja koji se uopće ne plaćaju. Ima kutija za donacije ako netko želi donirati, ali po meni je kultura nešto što je osnovno pravo građana i mislim da bi to trebali imat pristup tome svi, barem za te službene institucije koje su, ono, osnovane od strane grada ili države.“

c) *Mladi umjetnici*

Mladi umjetnici ne dobivaju dovoljno pozornosti u javnosti i medijskom prostoru.

„Dosta velik dio aktivnosti koji su za mlade i u kojima sudjeluju mladi, izlažu mladi rade udruge tipa Info zona, udruge koje su oko Doma mladih, udruge studenata koji su na akademiji ili neke tako organizacije koji su zajedno se oformile i otvorile svoju galeriju i tako dalje. To je ta neka, ono, alternativna nezavisna kulturna scena koju bi po meni Grad trebao više podržat jer tog programa ima i tih mladih ima. Znam da ih ima, surađujem s njima. Njima je potrebno poradit na vidljivosti šta je logično da nekad mladi ljudi nemaju dovoljno iskustva, nemaju dovoljno kapaciteta, nemaju dovoljno financija da bi oni to ostvarili.“

Dodatno financiranje kulturnih programa za mlade te medijska podrška bi pomogla mladim autorima.

„Dosta kulturnog života ovog grada nose udruge na svojim leđima. Ovi muzeji i to tako, mlade nije briga za to, ka, nije ni mene bilo brige.“

„Ima ljudi koji su spremni radit, ima udruga koje rade na tome, ima mladih umjetnika, ima svega, samo im je potrebna podrška. Ne treba to ni bit direktno u financijskom smislu, ali dat' podršku nekako u javnosti tome, spominjat te stvari, pričat o njima, ono doć' na otvorenje neke random izložbe, nije bitno.“

Sugerira se i podrška u obliku dolazaka na izložbe mladih umjetnika, posebno od strane osoba koje u Gradu Splitu rade u odsjeku za kulturu i odsjeku za mlade.

„Oni koji su sada ličnosti, koji su, ono, istaknuti, njihova prisutnost sama takvim stvarima znači nešto. I ne znam, odsjek u Gradu koji se bavi s mladima, koji se bavi sa kulturom da to više guraju jer to je ono šta...To je trenutačno možda suvremena umjetnost i to je trenutačno možda mladi umjetnik, ali za 10 godina, za 100 godina to je ono šta mi imamo kao svoju povijest, ono nešto na čemu se mi gradimo. Ako ćemo zauvijek ostat samo Dioklecijanova plača, nema smisla.“

Sugerira se i organizacija izložbe mladih umjetnika u gradskim prostorima s potencijalnom boljom posjećenošću, da se motivira javnost da dođe vidjeti nečija djela ne zbog renomiranog imena autora već zbog same umjetnosti.

Sport i rekreacija

a) *Sportska ponuda u Splitu*

Sport u gradu Splitu je dosta orijentiran na popularne sportove nogomet i košarku, kako prostorom u javnosti, tako i financijskom podrškom, dok su ostali sportovi podosta marginalizirani bez obzira na vrhunske rezultate njihovih sportaša (primjer: američki nogomet).

„Ostali sportovi u kojim splitski sportaši ostvaruju iznimne uspjehe nisu niti zastupljeni niti toliko poticajni od strane Grada. Postoji veliki interes kod mladih za bavljenje raznim sportovima.“

d) U Splitu su zastupljeni svi sportovi osim zimskih sportova za koje ne ispunjavamo klimatske uvjete. Za raznolikost ponude sportova zaslužni su pojedinci, a ne Grad.

„To da se ne potiče sport da, jer se potiče samo taj nogomet kao 'ajmo reć' financijski najpovoljniji sport.“

U Splitu postoji bogata ponuda sportova koji spadaju u cirkuske vještine i ples. Počivaju na entuzijazmu pojedinaca te imaju podršku Grada samo za izvedbe, ne i za treninge.

Zbog manjka ulaganja u sport, pojedini klubovi su primorani sufinancirati se najmom terena za potrebe održavanja drugih manifestacija (Poljud i Dom mladeži za Ultra festival, Stari plac za božićni lunapark). Posljedice takve prakse su stavljanje sportaša u drugi plan za vrijeme najma, oštećenje terena (nakon Ultra festivala atletski stadion na Poljudu je vrlo oštećen) te neugodni mirisi alkohola koji se zadržavaju tjednima.

b) *Rekreacija i aktivan život mladih*

Postoji interes građana za rekreativnim bavljenjem sportom, ali se teško dolazi do informacija o takvim mogućnostima. Primjer je bazen na Zenti za kojeg je na stranici Grada Splita pisala obavijest da je otvoren za građane, ali nije pisalo radno vrijeme. Slična situacija je i s bazenima na Poljudu. Sugerira se jasnije informiranje o mogućnostima rekreativnog uključivanja građana u sportove.

Uređenje zatvorenog skate parka te više vanjskih skate parkova zadnjih godina je mladima uvelike povećalo mogućnost bavljenja tim sportom.

c) *Prijedlozi za poboljšanje sporta u Splitu*

Split je poticajan grad za aktivan život mladih, ali postoji prostor za napredak, posebno po pitanju alternativnijih, manje poznatih sportova.

Na Marjanu postoji „nekultura“ građana koji ne poštuju podjelu staze na pješačku i biciklističku te svojim nesmotrenim korištenjem iste otežavaju drugim rekreativcima ili sportašima bavljenje sportom. „*To je sve na nekom bontonu, nepisana pravila. Ja bih uveo pisana pravila gdje se, šta se mora, ali eto kao društvo se trebamo potruditi da se to ispravi.*“

Sugerira se preraspodjela financijske podrške i na druge sportove osim nogometa jer bi se na taj način pomoglo mladima da upoznaju i druge sportove.

Grad Split bi mogao više ulagati u sport organizacijom više sportskih aktivnosti poput splitskog (polu)maratona koji je izvrstan primjer višestruke beneficije za grad jer se kroz tu manifestaciju, osim promocije sporta, privlače turisti van sezone.

Trebalo bi dosta poraditi na biciklističkim stazama u Gradu Splitu, posebno zbog velikog broja realiziranih projekata za nabavu gradskih bicikla. Gradske bicikle su odlična alternativa za javni prijevoz, ali ceste nisu označene za bicikliste i tako se stvara opasnost i za pješake i za bicikliste.

Također, potrebno je promicati kulturu biciklizma u gradu (sudionici_e koji_e aktivno voze bicikl susreću se s jako puno netrpeljivosti prema njima od strane pješaka i vozača na cestama).

„*Najveći problem, to znam zato što sam koristim sustav javnih bicikli, kada uzmem na pazaru biciklu ili na rivi i trebam otići bilo gdje uzbrdo tipa do kampusa. To ću ili uzeti i kružiti oko cijelog Splita, jer od pazara ako ću ić uzbrdo ne mogu po cesti jer je jednosmjerna, ne možeš ići po pločniku zato šta, mislim, dvoje ljudi ne može hodat tu, a kamo li još vozit biciklu. Znači, ne može se.*“

„*Ljudi nisu navikli na bicikliste, a sve ih više ima.*“

Ostali zabavni sadržaji

a) Prilike za zabavu

Split ima širok dijapazon noćnih klubova i tom smislu zabave ne manjka.

Grad se polako opustošio i to nije samo zbog korone. Centar Grada nije zanimljiv mladima, više vremena provode u shopping centrima.

Pub kvizovi, stand-up scena te „Ubijmo dosadu“ su novije prilike za zabavu koje sudionici e hvale i podržavaju.

b) Zabavni sadržaji koji nedostaju

Nedostaje prostor u kojem bi se mogli predstaviti mladi umjetnici, npr. iz glazbenih škola, a oni koji žele poslušati nešto novo i drugačije imaju priliku za to.

Sugerira se pokretanje neke aktivnosti u gradu (poput večeri društvenih igara u Klubu Zona) koja će motivirati mlade da češće dođu do centra grada.

Nedostaje prostor za druženje koji bi bio alternativa noćnim klubovima za one mlade koji ne preferiraju takav oblik noćnog izlaska, a vole druženja. Sudionici_e prostor zamišljaju s minimalnim uređenjem, aparati za kavu/čaj, nekoliko stolica/fotelja i s policama za knjige. Smatraju da bi se takav prostor mogao pretvoriti u nešto veliko i važno; ali nemaju odgovor na pitanja koja su sami postavili - čiji bi bio taj prostor, tko bi ga plaćao, vodio, održavao, kako bi se reguliralo pitanje pijenja alkohola ukoliko je to neki gradski prostor itd. Pitanje je i bi li takav prostor izdržao „splitsko stanje uma“.

„Mislim da bi to bilo dobro rješenje iako danas sve više i više mladih odlazi samo u kafiće. Sad se promijenila struktura, sve više mladih...da ne govorim o tome... Ali smatram da bi to pokrenulo neki novi val. I da ne postoje trenutno ljudi zainteresirani za to počelo bi se 'ajmo reć' stvarat ta supkultura koja bi izlazila 'ajmo to sad nazvat na xy prostor.“

Slobodno vrijeme osoba s invaliditetom

Jedan od sudionika (OSI) u slobodno vrijeme aktivno promiče studente s invaliditetom i njihova prava. Navodi kako je među studenskom populacijom samo 1 % osoba s invaliditetom, a zaposlenih nakon završenog fakulteta 0,3 %. U slobodno vrijeme potiče mlade osobe s invaliditetom na upis fakulteta te senzibilizira poslodavce na veće zapošljavanje OSI.

Smatra kako nedostaje sluha za osobe s invaliditetom na svim razinama, počevši od gradonačelnika i župana, navodeći primjer okruglog stola o pitanjima studenata s invaliditetom na kojeg su se od 16 dekana splitskog sveučilišta odazvala samo njih 4.

Dosta studenata s poteškoćama koji su osobe s invaliditetom žele to prekriti te ne žele da ta bilješka o njima bude službena.

Što se tiče dostupnosti kulturnog sadržaja osobama s invaliditetom dostupna su im samo kina koja se nalaze u shopping centrima. HNK Split od nedavno ima pristup osobama s invaliditetom, a kina u centru

grada i ostala kazališta još uvijek nemaju. Galerije i muzeji u gradu Splitu uglavnom nemaju pristup osobama s invaliditetom (Muzej Grada Splita, Pomorski muzej...). Navodi se primjer Zagreba u kojem gotovo svi muzeji i galerije imaju pristup osobama s invaliditetom.

U Splitu postoji široka paletu sportova u koje se mogu uključiti osobe s invaliditetom (plivanje, tenis, stolni nogomet, košarka, rukomet).

Za osobe s invaliditetom nude se razne mogućnosti praćenja sporta jer imaju besplatan ulaz za sebe i pratnju na Poljudu, u Areni, plivačkim klubovima itd.

„Mislim da Grad Split, baš po pitanju osoba s invaliditetom, radi puno.“ (misleći na sport)

Dom mladih kao mjesto za provođenje slobodnog vremena

Sudionica je članica Platforme Doma mladih – zagovaračke platforme za rješavanje pitanja upravljanja Domom mladih i korištenja prostora.

„Dom mladih je i pitanje mladih i kulture i sporta i onog zabavnog dijela, recimo. To je ono mjesto koje sadrži stvarno sve te neke aspekte i koji bi bija najbliže centru za mlade šta imamo trenutačno u Splitu i u kojem bi, po meni, projekt koji je Info zona imala za centar za mlade treba zapravo i zaživit jer mislim da je to nekako idealno mjesto. Mislim da dovoljno mjesta u zgradi ima koje je neiskorišteno za to i nekako s obzirom na količinu aktivnosti i količinu udruga koje tamo djeluju da je nekako najlogičnije.“

PARTICIPACIJA I AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU

Mladi smatraju da u Splitu vlada mentalitet zatvorenosti i grčevitost među mladima, odnosno da su mladi zatvoreni u sebe i nezainteresirani. S druge strane, postoji potreba da budu dijelom zajednice te da se aktiviraju oko zajedničkih interesa i mijenjaju svoj grad na bolje.

„U Splitu je teže upoznat neku ekipu, pogotovo kasnije. Mi Splićani smo specifični po tome što svi ovdje imaju neku svoju ekipu. Mi kad dođemo u Zagreb, mi se samo međusobno družimo. Di god dođemo, amo reć', držimo se skupa. Svatko ima neku svoju internu ekipu, svi se znaju i ti dođeš – di ću ja?“

„Meni je sad ekipa na poslu super, ali ima sam situacija di nije bilo tako, di smo bili isključivo kolege i ti dođeš doma i ti si „on your own“. I u bilo kakvom pokušaju pristupa nekim drugim ljudima i ekipama, obično nailaziš na neku grčevitost, na neku zatvorenost, na neki blok, zid i nemaš jednostavno pristupa, prilike.“

„Ovo je savršena prilika da se to promijeni u boljem smislu, možda je ovo prilika da će se Split i taj neki mentalitet grčevitosti – razbiti. I u studentskom životu, ali i nakon studentskog života, gdje ćeš imat' priliku bit' otvoren i družit' se s ljudima, a ne zatvorit' se.“

Dio mladih percipira Splitu kao grad u kojem nema mladih ljudi.

„Moja prijateljica non-stop mi govori, ja ne znam di na nađem ljude, jesu mladi svi odselili iz Splita? Nije mi jasno, jesam ja zadnja ostala.“

Mladi su upoznati s postojanjem vijeća učenika i studentskih zborova dok su s postojanjem Savjeta mladih upoznati samo oni koji su i sami njegovi članovi.

Mladi nisu upoznati s djelovanjem Studentskog zbora, vijeća učenika i Savjeta mladih grada Splita, ali imaju negativnu percepciju njihovog rada.

„Ja nikad nisam bila zainteresirana ni za vijeće učenika, ni za studentski zbor jer sam povezivala to više sa nekakvim negativnim pojmovima, birokracija i dosadni sastanci. Uopće nisam imala pojma da bi se učlanjenjem u takvu neku zajednicu mogla nešto promijeniti, napraviti ili da bi se moje ideje mogle čut“.

Vijeća učenika

Iako su upoznati s postojanjem vijeća učenika, njihov rad im nije jasan niti dovoljno vidljiv. Ne znaju tko su članovi vijeća učenika niti kako doći do njih. Dojam i iskustvo sudionika_ca je da vijeće učenika postoji formalno, ali ne ispunjava svoju funkciju u smislu da uvažava mišljenja, prijedloge i ideje učenika. Umjesto toga, ideje učenika_ca u najboljem slučaju budu saslušane, ali rijetko i realizirane. Objašnjavaju kako ih takav pristup demotivira i loše utječe na njihovo samopouzdanje i motivaciju jer dobivaju dojam da ne razmišljaju dovoljno dobro te da nemaju nikakvog utjecaja da naprave promjenu. Sudionici_e smatraju da nadležni ispred škole nemaju sluha za ideje mladih i nisu otvoreni za promjene.

„Moja škola je kao opuštena, ali zapravo je cijela uštogljena i ja sam dobila ideju da organiziramo plesnjak u školi, da bude veselo, da uvedemo to neko veselje, sriću i stvarno sam izradila cijeli plan, čak i financijski i razgovarala sam s pedagogicom i njoj se to jako svidjelo, a onda sam razgovarala s voditeljem koji je rekao: mi to nismo imali, zašto bi mi to imali? Ja sam ga pitala zašto ne bi nešto novo uveli? On mi je rekao da imam ispred škole ekipu, tamo dođu s gitarom i pjevaju i plešu i da im se mogu pridružiti. Ja sam došla, nije bilo tu ničega, bili su samo neki s fakulteta, njih četvero uživali su u danu i to je to. Bilo je još takvih ideja, ne samo od mene, već i od mojih kolega, ali ista je reakcija, vi ste mladi, zašto bi poslušali vas. Navodno uvažavaju naša mišljenja, kažu ok, nešto ćemo poduzeti, ali se to ne realizira“ (predsjednica učeničkog vijeća).

Po pitanju rada učeničkih vijeća sudionici_e navode i pozitivne primjere u svojim školama, ali objašnjavaju da se ti pozitivni primjeri uglavnom oslanjaju na pojedince, djelatnike koji su angažirani i motivirani te predlažu postojanje osobe koja bi se time bavila i bila za to adekvatno plaćena u okviru svog radnog vremena.

„Postoje vijeća koja su jako, jako aktivna, čak i primjeri dobre prakse u Hrvatskoj, ali često se dogodi da to počiva na jednoj osobi, njezinoj dobroj volji, motivaciji i vremenu“.

Studenti smatraju da su se ipak dogodile promjene u radu učeničkih vijeća jer za vrijeme dok su oni bili u srednjoj školi, prije 5-6 godina, nisu uopće čuli za vijeće učenika škole kao ni za npr. volontiranje.

Studentski zborovi i Savjet mladih Grada Splita

„Kad vidim kako rade studentski zborovi, koji su tu ljudi, koliko uopće slušaju nas studente u tome svemu, to ne funkcionira i ne želim biti dio toga“. Mi smo pokušali neke naše studentske probleme riješiti preko studentskog zbora, ali nikakav feedback nismo dobili.

Sudionici_e nisu upoznati_e s postojanjem Savjeta mladih, osim onih koji su i sami članovi_ce. Članovi_ce savjeta mladih objašnjavaju kako ni sami prije nisu čuli_e za Savjet mladih te im je cilj za vrijeme svog djelovanja to promijeniti i postati vidljiviji mladima u Splitu.

„Ja kao mlada osoba imam potrebu da doprinesem razvoju grada Splita, ali ja nisam znao za Savjet mladih, niti kako da se uključim i prošlo je evo 5 godina i ja se nisam priključio nigdje.“

„Mladi koji bi tili nešto promijenit' u Splitu, ne znaju kome se obratit' i čini im se komplicirano uspostaviti komunikaciju sa Savjetom mladih jer im je potpuno nepoznato tko su ti ljudi i koja je njihova funkcija.“

„Mladima treba reć' da se nešto može promijenit' i kako to mogu napraviti, jer oni možda uopće ne znaju da se nešto može promijenit', ko šta ni mi nismo znali, nego misle da to tako treba bit, šta je tu je i tako“.

Često se u raznim programima za mlade priča samo o učenicima i studentima, dok oni koji nisu studenti ostaju zaboravljeni.

„Mi kad kažemo mladi, uglavnom se fokusiramo na studente, a zaboravljamo da ima mladih koji nisu studenti. Npr. ja sam studirala u Varaždinu i vratila sam se u Split, ja dvije godine nisam imala pojma što bi sa sobom, bila sam čak na rubu neke depresije. I sad opet, kao nekom pojedincu malo ti je teško doć' u neku udrugu, kao evo mene, osobito ako si anksiozan.

„Ka ono, želin se družiti, upoznat ljude, a nema ničega. Mislim da je studentima utoliko lakše, jer se kreću u tim krugovima, iz naše perspektive je teže jer ne znamo te krugove“.

Mladi se uglavnom ne bih obratili ovim tijelima sa svojim problemima, željama i prijedlozima zato što im rad tijela nije poznat, ne znaju na koji način uspostaviti komunikaciju te imaju dojam da navedena tijela postoje „pro forme“ i nemaju značajan utjecaj na mladima važne teme.

„Najviše što možemo postići u vijeću učenika je da nas se poslušaju, ali opet se ništa neće poduzet.“

„Stvar je i u mentalitetu ravnatelja i nadležnih, to su sve uglavnom stariji ljudi s nekim svojim problemima i stavovima za koje smatraju da su prioritet škole, ali oni ne kuže da je sve to život, da su i ti neki manji problemi učenika (npr. plesnjaci), isto problemi koji su učenicima možda i bitniji nego hoće li sat trajat' 45 min ili 40 min kada je Dan škole.

Sudionici_e ističu važnost podrške i preuzimanja odgovornosti od strane nadležnih (škola, fakulteta, Grada) da pruže mladima prostor za inicijativu i djelovanje.

„Ne mogu ni mladi sve sami napraviti, treba im opet neki pečat, neka povratna informacija nadležnih.”

„1300 ljudi je ispunilo ovu anketu Izrazi svoje mišljenje, mislim da to puno govori, kad bismo usporedili s 2016. godinom kada je ispunilo 165 mladih, razlika je ogromna. Moje pitanje je zašto ja nisam tada znao za to, zašto tek sada saznajem? Znači da očito postoje neki rezultati čim je toliko se mladih uključilo, znači netko je uložio u kampanju, a ne samo pro forme napravia to“.

Prijedlozi za poboljšanje rada studentskog zbora, vijeća učenika i Savjeta mladih Grada Splita:

1) **pojačati vidljivost** (na neformalan mladima zanimljiv način)

„Sve treba bit' na internetu jer inače se nije se dogodilo.“

„Ako objaviš na Instagram, više će ti ljudi doć' nego da objaviš u Slobodnu“

2) **transparentnost i pristupačnost** (upoznavanje javnosti s onim što rade i njegovanje otvorenog pristupa prema mladima koji nisu članovi)

„Svima fali nekih druženja i opipljivosti toga što se radi u tim tijelima i kako ona funkcioniraju te koje su njihove mogućnosti.“

3) **informirati mlade o tome tko su, što rade i kako im se mogu priključiti** (mladi se ne obraćaju ovim tijelima jer ne znaju za koja pitanja bi im se uopće mogli obratiti niti kako)

4) **neformalna komunikacija** (mlade odbija formalnost i službena komunikacija, aktivnosti usmjerene mladima trebaju biti komunicirane njihovim jezikom)

5) **ukloniti stigmatu nad radom takvih tijela** (mladi percipiraju da navedena tijela postoje „pro forme“, da su nepristupačna i zatvorena te da se njihov angažman sastoji od dosadnih sastanaka i birokracije)

„Neće nam sigurno doć' ekipa nakon škole, amo mi na tamo neki sastanak kako nešto poboljšat', nego amo ono, chill na sunce, popričat' usput da se skine ta stigma da se rad Savjeta mladih sastoji od dosadnih sastanaka i birokracije.“

6) **kontakt uživo** – sudionici_e smatraju da je kontakt uživo nezamjenjiv te da je mladima najučinkovitije pristupiti direktnim dolaskom u učionice u obliku neformalnih radionica ili drugih neformalnih aktivnosti (primjer dobre prakse: kava sa Savjetom mladih).

„Mladima danas mora bit' baš „servirano“, jer su zatrpani informacijama.“

7) **razvijanje kritičkog mišljenja** (mladi su mišljenja da bi u srednjim školama trebalo poticati što više debata, kako bih mladi razvijali kritičko razmišljanje o nekim konkretnim pitanjima koja ih se tiču, da bi se onda mogli za njih i zauzimati. Smatraju da na taj način odgajamo generacije učenika_ca koji_e će biti zainteresirani_e sudjelovati u pitanjima koja ih se tiču i biti aktivniji u svojoj zajednici).

„Mi smo recimo na sociologiji imali debate i to je svima ostavilo odličan dojam.. nekako se uživiš u ulogu, skužiš i drugu stranu... cilj je stvorit učenicima osjećaj da su važni i upućivat' ih u aktualne teme i da se stvarno mogu nekome obratit'.“

8) **Suradnja sa školama** (projektima i radionicama u školama razvijati kritičko mišljenje mladih i svijest da je promjena moguća, da aktivizam može donijeti rješenja i rezultate, da u kurikulumima i školskim programima aktivno građanstvo bude više zastupljeno. Sudionici_e smatraju da bi se tako riješio problem straha i srama mladih da se uključe u takve programe, čak i stigme koja prati rad tih tijela. Također, predložena je „supervizija djelatnika škole na razini Grada o tome što je aktualni problem u srednjim školama, npr., da djelatnici škole iznesu problem i da se o njemu raspravlja na Gradskom vijeću“).

9) **Ohrabrivati mlade** (navedeno je da je mladima često problem osnažiti se da se sami priključe nekim aktivnostima ili inicijativama. Predlažu da sam poziv na događaje i informiranje o takvim aktivnostima bude usmjeren na to da se mlade ohrabri da se priključe.

„Mogao bi bit' bolji, more friendly pristup da ljudi se ne boje doći. Pa nema veze, sam si, sama si, nije problem. Obično imam osjećaj da se misli da je problem ako dođeš sam, sama jer smatra se - pa vidi 'ko je ova budala ili tako nešto, mislim tako osobe vjerojatno razmišljaju.“

„Svima je neugodno kad dođeš negdi sam prvih 5 minuta“

10) **U programima i aktivnostima za mlade posvetiti pažnju i mladima koji nisu studenti_**ce (sudionici_e ističu da se često u raznim programima za mlade najviše priča o učenicima i studentima, dok oni koji nisu studenti ostaju zaboravljeni)

„Mi kad kažemo mladi, uglavnom se fokusiramo na studente, a zaboravljamo da ima mladih koji nisu studenti. Naprimjer ja sam studirala u Varaždinu i vratila sam se u Split, ja dvije godine nisam imala pojma što bi sa sobom, bila sam čak na rubu neke depresije. I sad opet, kao nekom pojedincu malo ti je teško doći u neku udrugu, kao evo mene, osobito ako si anksiozan“

Komunikacija mladih s Gradom Splitom

Mladi bi željeli da mogu komunicirati s Gradom Splitom i savjetodavnim tijelima za mlade, ali žele da se Grad Split otvori prema njima na naći da komunikacija bude jednostavnija, a cjelokupni pristup – otvoreniji i neformalniji.

„Ja bi prije svega tja upoznat sam taj proces i na koji način to sve sa Savjetom mladih funkcionira. Ne znan zašto, ali imam osjećaj da se još prije to sve držalo zatvorenim, ako nemaš neke kontakte, nekakvu vezu ili nešto ne možeš doći do tih razina da možeš reći svoj glas.“

„Moje osobno mišljenje je zašto to držat' zatvoreno, politika je tu radi nas ljudi, mladih isto, ne samo politika nego i savjetodavna tijela poput Savjeta mladih.“

„Za Savjet mladih bi trebala bit' neka promocija gdje će mladi to uočiti, uživo. Kava sa Savjetom mladih imala je dobar odaziv. Bila je kava, muzika i ekipa, ne tipično ono, ispuni anketu što te muči? Treba bit' pristupačno za mlade da bi se oni angažirali. „Komunikacija s Gradom Splitom trebala bi biti pristupačnija, neformalnija i jednostavnija, ne nešto ekskluzivno, nego da prosječna mlada osoba ima dojam da se može obratiti sa svojim željama, potrebama i interesima i da će biti saslušana i shvaćena ozbiljno.“

Mladi kao oblike komunikacije predlažu razgovore, druženja, kave, fokus grupe na kojima će ih se pitati što misle i na kojima mogu razmijeniti svoja mišljenja. Mlade odbija ako se komunikacija odvija na način da moraju napisati službeni mail o nečemu što ih smeta ili što bi željeli promijeniti.

„Mi smo tako jednom održali predavanje o Savjetu mladih, nije bilo nešto formalno, ali ljudi se nisu javljali dok nismo izašli vanka u dvorište i onda su krenuli: ej, slušaj ja imam jednu ideju. Ne, ne slušaj, ja imam bolju ideju.“

Mladi žele izravan način komunikacije koji je stalan i neupitan u smislu da ne ovisi o nekom danu obilježavanja. (npr. da se predvidi vrijeme i mjesto jednom mjesečno na koje mladi mogu doći i razgovarati na određenu temu. Primjer dobre prakse: kava sa Savjetom mladih).

Smatraju ključnim da je komunikacija kontinuirana, strukturirana i neformalna jer se tako postiže prepoznatljivost i stječe povjerenje prema navedenim tijelima koje kod mladih izostaje.

Komunikacija s Gradom mogla bi biti bolja tako da se Savjet mladih poveže, umreži s drugim akterima u zajednici (npr. udrugama), kako imali bi pristup raznolikijoj skupini mladih i bili u direktnom kontaktu s mladima („npr. kada udruge organiziraju događaje ili humanitarne akcije mogli bi se priključiti i razgovarati s mladima“). Tako bi oni bili informiraniji o problemima s kojima se mladi suočavaju, odnosno stvarnom stanju „na terenu“, a uz to, imali bi priliku da informiraju mlade o svom radu.

Volontiranje mladih

Ponuda volonterskih programa u Splitu mladima je slabo poznata, ali znaju za neke veće jednokratne humanitarne akcije koje se tradicionalno održavaju u gradu. Smatraju da se uglavnom ponavljaju iste akcije, da ponuda volonterskih angažmana nije dovoljno raznolika te da nema puno volonterskih akcija u koje se mogu uključiti ili im one nisu poznate. Nisu upoznati s postojanjem Volonterskog centra u Splitu. Također, većina ih nije upoznata s obavezama i pravima volontera i organizatora volontiranja.

Prijedlozi za poticanje volonterskog angažmana mladih:

- Volonterski centar Split kao i drugi organizatori volontiranja trebaju unaprijediti metode informiranja mladih o volonterskim programima.
- Organizirati smotre volonterskih programa organizatora volontiranja na kojima se promoviraju volonterski programi.
- Organizatori volontiranja trebaju dolaziti direktno u škole i predstavljati svoje programe učenicima_ama jer mladi ne znaju da takvi programi postoje.
- Pozitivne priče o volontiranju koje prikazuju što su sve mladi dobili i dali kroz svoj volonterski angažman kako bih se mlade osvijestilo o tome što sve volontiranje podrazumijeva.

- Osvještavati da volonterstvo nije samo humanitarni rad.
- Osvještavati volonterstvo kao način stjecanja životnog iskustva i radnog iskustva, upoznavanja vršnjaka sličnih interesa, aktivnog angažmana u zajednici te kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.
- Osvještavati poslodavce da priznaju volonterski angažman kao valjan način za stjecanje znanja i iskustva.
- Informirati roditelje o dobrobitima volontiranja tako da potiču djecu na volontiranje jer ponekad su upravo oni ti koji mlade demotiviraju za volonterski angažman, percipirajući ga kao gubljenje vremena.
- Organizatore volontiranja educirati o njihovim obavezama, kao i volontere o njihovim obavezama i pravima.

„Mladi u Splitu još uvijek percipiraju da volontiranjem ništa ne mogu dobiti. Ne znaju da je volontiranje obostrani dobitak, možda ne materijalni, ali na svim drugim razinama: iskustvo, upoznavanje drugih ljudi i unaprjeđenje sebe na kraju krajeva. Treba staviti u fokus informiranje o tome što volontiranje stvarno jest i razvijanje svijesti.“

„Meni je to volontiranje super jer se u tim nekim stvarima možeš povezati s drugim ljudima, već vas veže neki zajednički interes, ali mladima ne padne na pamet da bi se tu mogli povezati s novim ljudima.“

„Moj otac je prvi ima taj stav kad sam u Zagrebu nisam našla studentski posao nego sam išla volontirati: pa 'oćeš od toga dobit pare, šta će ti to, radi nešto korisno.“

„Stvarno dosta ljudi još ima mentalitet – ma štaš volontirati, šta će ti to.“

„Problem je što mi Dalmatinci oduvijek imamo taj neki sve pomalo, ali baš zbog tog pomalo to pređe u ajd' neda mi se, nema veze sutra ću i ostaneš bez tog nečeg da te pogura da napraviš nešto i onda sve propadne.“

„Netko tko će sjediti doma i neće ništa pokušati, ne znam na koji način bi ga se moglo motivirati.“

„Moraš se jednostavno sam probuditi, neće ti nitko pokucati na vrata i reći ej, 'oćemo bit prijatelji?“

Split grad **za** **mlade**

Sudionici e zaključuju da je i na mladima odgovornost da daju svoj doprinos i uključe se u zajednicu, ali prije toga, netko ih treba naučiti da tako razmišljaju i potaknuti ih na takvo djelovanje.

TL; DR - ZAKLJUČCI FOKUSNIH GRUPA

Drugi dio istraživanja proveo se kroz organizaciju fokusnih grupa, koje su obuhvatile ukupno 20 mladih, od čega 11 muškaraca i 9 žena.

EGZISTENCIJA MLADIH

Zaposlenje

- Mladi su uglavnom zadovoljni svojim poslom i imaju pozitivna (radna) iskustva.
- Malu plaću nakon završetka školovanja vide kao veliki minus, kao i posao koji je ispod mogućnosti pojedinca, ili je van njegove struke.
- Poticaji za (samo)zapošljavanje su korisni, no nedostatni, pogotovo u deficitarnim zanimanjima - obrtnici, poljoprivrednici.
- Volontiranje može biti koristan način za stjecanje profesionalnih vještina.

Stanovanje

- Svi sudionici_e iskazuju veliki strah i uznemirenost po pitanju rješavanja stambenog pitanja u Splitu. Vide se u okolici (npr. Sinj), koju smatraju privlačnom za život.
- Prepreke za rješavanje stambenog pitanja su složene, a ističu manjak stanova za kupovinu, kao i visoke cijene koje nisu u skladu s životnim standardom građana_ki.
- Najprivlačnija pomoć u rješavanju stambenog pitanja za mlade jest najam tzv. POS stana uz mogućnost otkupa. Smatraju se slabo informiranima o mogućnostima i oblicima pomoći u rješavanju stambenog pitanja koje Grad Split pruža mladima te ističu problem korupcije u tom području.

INFORMIRANJE MLADIH

- Hoće li informacija doći do mladih ovisi o više faktora: koji medij se koristi, tko šalje tu poruku i na koji način komunicira. Mladi preferiraju vizualne medije ili komunikaciju licem u lice. Najviše se informiraju usmenom predajom od strane prijatelja i poznanika, kao i putem interneta (studenti Facebook, učenici Instagram).
- Mladi se osjećaju preplavljeni brojnim informacijama, od kojih su neke upitne korisnosti i informiranje smatraju složenom temom koja zahtijeva puno vremena. Imaju slabo povjerenje u pružatelje informacija koji se nisu „dokazali“.

SLOBODNO VRIJEME

- Mladi ističu nedostupnosti kulturnih sadržaja zanimljivih mladima, kao i nezastupljenost mladih umjetnika.
- Načini oglašavanja kulturnih sadržaja mladima nisu bliski, ne osjećaju se pozvanima niti prepoznaju sadržaje za sebe u kulturnoj ponudi.
- Mladi smatraju da se u Splitu potiču i prepoznaju samo „popularni“ sportovi, tj. nogomet i košarka.
- Navike mladih u zabavi pod velikim su utjecajima pandemije.

PARTICIPACIJA MLADIH

- Mladi sebe karakteriziraju dvojako: s jedne strane, kao nezainteresirane, neinformirane i negativne, a s druge strane s potrebom da pripadaju i mijenjaju svoj grad na bolje.
- Mladi osjećaju da su formalizirani načini sudjelovanja mladih u životu zajednice (vijeća učenika, zborovi, savjet mladih) korisni, no da kroz njih nemaju pravi utjecaj na donošenje odluka u Gradu Splitu.
- Mladi su slabo informirani o Savjetu mladih, ne prepoznaju ih kao svoje predstavnike i imaju negativno viđenje njihovog rada. Primjećuju da su mladi danas više informirani o tijelima tijekom školovanja (vijeće učenika, zborovi). Smatraju da je rad Volonterskog centra Split slabo vidljiv i dostupan mladima.

ZAKLJUČCI ISTRAŽIVANJA POTREBA MLADIH SPLIĆANA_KI ZA IZRADU PROGRAMA ZA MLADE GRADA SPLITA 2022.-2025. GODINE

i. Koja su obilježja i društveni položaj mladih u Splitu?

Većina ispitanih mladih koja boravi u Splitu u njemu i živi. Preko polovice njih su sam(c)i, oko trećine njih je u vezi, a ostali su u braku i izvanbračnoj zajednici - uglavnom nemaju djece. Uglavnom su završili osnovnu ili srednju školu, oko trećine ih studira, četvrtina je u radnom odnosu a prosječno jedna od deset osoba izjasnila se kao nezaposlen_a. Materijalno/financijsko stanje sebe i svoje obitelji mladi uglavnom procjenjuju prosječnim: oko polovice mladih uzdržavaju roditelji ili skrbnici, a 22% živi od vlastitog rada. Preko polovice mladih radi u struci, a uglavnom su ili u potpunosti zadovoljni svoji poslom, ali mlade osobe u NEET statusu pronalazak posla u Splitu smatraju manje vjerojatnim.

Ispitani mladi uglavnom žive u stambenoj zgradi, a oko četvrtine u (obiteljskoj) kući. Stambeni prostor u preko polovice slučajeva nalazi se u vlasništvu roditelja ili skrbnika, oko četvrtine mladih živi u iznajmljenom prostoru, dok vlastitu nekretninu posjeduje tek njih 3%! Mladi se po Splitu najčešće kreću bez prijevoza, rjeđe osobnim automobilom, a rijetko ili gotovo nikada ne koriste javni prijevoz.

Slobodno vrijeme mladi najviše provode s prijateljima, na Internetu i slušajući glazbu, gledajući medijske sadržaje i u druženju s obitelji. Mladi ne vide Split kao grad koji ih potiče na sudjelovanje u društvu. Ispitanici_e osjećaju da ih okolina uglavnom ne potiče na aktivno sudjelovanje i doprinos društvu: Split kao grad za mlade dobio je ispodprosječnu ocjenu. Nadalje, mladi nemaju osjećaj da šira javnost cijeni njihov volonterski rad, ne misle da ih se potiče na angažman u zajednici, a uglavnom smatraju da im nije omogućeno sudjelovanje u donošenju važnih odluka.

ii. Koje su glavne prepreke za postizanje veće kvalitete života mladih u Splitu?

Kao glavne prepreke za postizanje veće kvalitete mladih Splićana izdvojila se otežanost rješavanja egzistencijalnih pitanja, odnosno zaposlenja i stanovanja.

Prema statusu, 11% ispitanih mladih nalazi se u NEET položaju, a vjerojatnost pronalaska posla u Splitu ocjenjuju nižom od prosjeka. Samo 22% ispitanih mladih većinom se uzdržava od vlastitog rada, a oko 97% mladih stanuje u nekretninama u tuđem vlasništvu.

Pri tome, mladi kao probleme ističu korupciju i pogodovanje pri zapošljavanju, ograničenu ponudu poslova u Splitu, kao i otežan pristup tzv. *entry level* pozicijama zbog nedostatka iskustva. Netransparentne procedure se ističu i pri rješavanju stambenog pitanja, a dodatni problemi leže u velikoj razlici cijena nekretnina i primanja mladih, korištenju stambenih prostora u turističke svrhe, netransparentnosti i slaboj regulaciji kako na tržištu nekretnina, tako i među iznajmljivačima. U takvom nesigurnom okruženju, mladi preferiraju oblike rješavanja stambenog pitanja koji im omogućavaju vlasništvo nad nekretninom, kao i izgradnju namjenskih stambenih kapaciteta, npr. studentskih domova.

iii. Kako i kojim oblicima povećati razinu informiranosti mladih u Splitu?

Aktivnosti koje mlade izravno uključuju u prikupljanje i dijeljenje informacija istaknule su se kao jedna od glavnih preporuka. Također, pri komunikaciji važno je koristiti jezik blizak mladima, obraćati im se na način koji je uključiv i tretira ih kao ravnopravne sugovornike, kao i pruža priliku za stupanje u izravan kontakt.

Mladi su istaknuli želju za postojanjem portala za mlade s raznolikim informacijama o životu Splita, poticanjem i razvojem info-centara za mlade, kao i mjesta za informiranje specifičnih skupina mladih. Pri korištenju društvenih mreža preporučuje se koristiti vizualne metode i graditi s mladima odnos povjerenja kroz pružanje informacija koje su korisne i istinite.

iv. Kakvo je zadovoljstvo i koje su potrebe mladih u provođenju slobodnog vremena?

Navike mladih u provođenju slobodnog vremena pod velikim su utjecajem pandemije, kroz što treba gledati i istaknute potrebe u tom području.

Općenito, mladi ističu potrebu za većom raznolikošću ponude aktivnosti za provođenje slobodnog vremena, uređenjem više mjesta tj. prostora za mlade u Splitu (npr. Dom mladih, Klub Zona i sl.), kao i snižavanjem cijene većine sadržaja, pogotovo onih sportskih aktivnosti i sadržaja te neformalnih edukacija. U području kulture potrebno je obogatiti ponudu sadržaja za mlade te uključiti mlade splitske umjetnike, dok u području sporta treba pružiti podršku sportašima, a razolikih disciplina te poticati rekreativno bavljenje sportom kroz ulaganje u infrastrukturu i efikasnije

informiranje mladih o takvim mogućnostima. Isto tako, važno je kroz razne oblike sufinanciranja i osnaživanja mladima omogućiti provedbu vlastitih aktivnosti, pogotovo zabavnih aktivnosti.

v. Kako potaknuti participaciju mladih u Splitu?

Ispitani mladi preporučuju poticanje sudjelovanja mladih u odlučivanju kroz razvoj redovite, strukturirane, neformalne i izravne komunikacije mladih s Gradom i Savjetom mladih Grada Splita metodama licem u lice, kao i komunikacijom putem društvenih mreža.

Što se tiče rada Savjeta mladih, važna je edukacija i neposredna suradnja Grada sa Savjetom mladih Grada Splita kako bi se povećala efikasnost i smisleno djelovanje tog tijela. Vidljivost Savjeta mladih treba pojačati redovnom komunikacijom s mladima, kao i informiranjem mladih o njihovom djelovanju na jasan, transparentan i neformalan način.

Socijalno isključene mlade i mlade pripadnike_ce ranjivih skupina važno je uključiti kroz mapiranje i razvoj efikasnih i primjerenih kanala komunikacije. Treba poticati organizaciju edukativnih aktivnosti usmjerenih razvoju kritičkog mišljenja, kako u formalnom, tako i van formalnog sustava obrazovanja kako bi se mladi osnažili za participaciju.

Za promicanje volonterskih programa za mlade, mladi preporučuju organizaciju smotra volonterskih programa i umrežavanje mladih i organizatora volontiranja, kao i edukaciju poslodavaca o načinima prepoznavanja i priznavanja volonterskog iskustva.

vi. Koji su se problemi i/ili potrebe mladih pojavili ili pojačali u pandemiji COVID-19?

Prikupljeni podaci o utjecaju mjera povezanih s bolešću COVID-19 u skladu su s istraživanjima na državnoj razini: prilagodbe načina školovanja i rada negativno utječu na ravnotežu osobnog i „poslovnog“, a učenici_e i studenti_ce procjenjuju da su stečena znanja i vještine niži nego prije pandemije.

Što se tiče utjecaja pandemije bolesti COVID-19 na mlade Splićane_ke, ističu se negativne promjene, odnosno porast simptoma depresije i anksioznosti. Ipak, sve skupine ispitanih mladih ističu da je pandemija donijela i nešto pozitivno: bolje odnose s obitelji i prijateljima.

Preporuke mladih sudionika_ca istraživanja za ciljeve i mjere Gradskog programa za mlade Grada Splita

EGZISTENCIJALNA PITANJA MLADIH	<i>Kako pomoći mladima u osiguravanju osnovnih životnih potreba?</i>
	Mapirati i ukloniti prepreke za kretanje osoba s invaliditetom.
	Razvoj i provedba mjera protiv korupcije.
1) Zapošljavanje	
	Analizirati učinkovitost mjera za zapošljavanje i rada Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.
	Fleksibilno radno vrijeme, kraći radni tjedan
	Povećanje ograničenja od 15.000kn za studentske poslove.
	Profesionalno usmjeravanje kroz upoznavanje mladih sa zanimanjima kroz upoznavanje stručnjaka iz prakse
	Poticanje volontiranja i prepoznavanje volonterskog iskustva kao relevantnog radnog iskustva.
	Organizirati umrežavanja mladih i (potencijalnih) poslodavaca.
2) Stanovanje	
	Razvoj rješenja za opterećenje Splita brojem turista, efikasnije upravljanje tržištem najma stanova za privatnu i/ili turističku upotrebu, poticanje i ulaganje u turistički smještaj van privatnih stanova.
	Ulaganje u modernu gradnju: montažne kuće, stambene zajednice za mlade.
	Osigurati odgovorno i transparentno upravljanje stanovima u gradskom vlasništvu.
	Poticati brže rješavanje sudskih sporova oko imovine.
	Povećanje kapaciteta studentskog smještaja.
	Istražiti primjere dobre prakse rješavanja stambenog pitanja iz inozemstva.
INFOMIRANJE MLADIH	<i>Kako komunicirati važne informacije mladim Splitsanima?</i>
	Stvaranje online prostora za mlade i informacije za mlade na stranici Grada Splita.
	Koristiti jezik prilagođen mladima, kao i kanale koje oni koriste: Instagram, Facebook
	Usmjeriti se na bitno i koristiti vizualno predočavanje.
	Poticati ažuriranje i istinitost informacija dostupnih od strane službenih institucija.
	Održavati direktnu komunikaciju predstavnika_ca Grada Splita licem u lice putem fokus grupa, rasprava i informiranja uživo, uz uspostavu dijaloga i razgovora u kojem mladi mogu aktivno sudjelovati.
	Poticati razvoj programa medijske pismenosti za mlade.

Split grad za mlade

	Podržati mlade novinare_ke i uključiti ih u razvoj komunikacijske strategije Grada Splita prema mladima.
	Sufinancirati rad i razvoj programa informativnog centra za mlade.
SLOBODNO VRIJEME	<i>Kako potaknuti mlade na kvalitetno provođenje slobodnog vremena?</i>
	Dogovoriti način upravljanja i ponudu sadržaja Doma mladih kao mogućeg prostora za mlade, kao i sadržaja za mlade.
	Sufinanciranje projekata namijenjenih mladima, kao i projekata mladih, za kvalitetno provođenje slobodnog vremena i podizanje životnog standarda mladih.
1) Kultura	
	Obogaćivanje kulturnog sadržaja novim postavama bližim mladima i/ili onima mladih umjetnika_ca
	Sufinanciranje kulturnog sadržaja za mlade. Isticanje jeftinih opcija, ako takve postoje.
	Poticanje i edukacija pružatelja kulturnih sadržaja na načine oglašavanja bližih mladima.
	Sufinanciranje kulturnih programa za mlade, kao i rada mladih umjetnika_ca.
2) Sport	
	Financijska podrška sportskim klubovima koji pružaju mogućnosti rekreacije i amaterskog sporta, kao i onih sportova koji su slabije profitabilni.
	Jasne i dostupne informacije o mogućnostima rekreativnog uključivanja građana u sportove.
	Ulaganje u raznolike sportske aktivnosti.
	Uređenje javno dostupne sportske infrastrukture (igrališta, staze za trčanje i biciklizam, zelene površine...)
3) Zabava	
	Poticanje i sufinanciranje organizacije zabavnih sadržaja i/ili manifestacija za mlade.
	Uređenje prostora kojeg mladi mogu koristiti za provođenje slobodnog vremena (npr. Dom mladih).
PARTICIPACIJA MLADIH	<i>Kako povećati uključivanje mladih Splitskana_ki u život zajednice?</i>
	Uključiti mlade kroz razvoj redovite, strukturirane, neformalne i izravne komunikacije mladih s Gradom i Savjetom mladih Grada Splita: licem u lice, društvene mreže.
	Edukacija i neposrednija suradnja Grada sa Savjetom mladih Grada Splita.
	Pojačati vidljivost Savjeta mladih i omogućiti stjecanje povjerenja kroz jasno, transparentno i neformalno informiranje mladih o njegovoj ulozi i aktivnostima: licem u lice, putem društvenih mreža.
	Poticanje edukativnih aktivnosti usmjerenih razvoju kritičkog mišljenja, u školama i van njih.
	Mapirati i razviti kanale za uključivanje socijalno isključenih mladih.

Split
grad za
mlade

	Organizirati smotre volonterskih programa i umrežavanje mladih s organizatorima volontiranja kroz kontakt licem u lice, kao i primjere dobre prakse.
	Educirati poslodavce o načinima prepoznavanja volonterskog iskustva.
SIGURNOST MLADIH I PANDEMIJA COVID-19	Kako povećati sigurnost mladih Splitskana_ki i ublažiti utjecaj pandemije COVID-19?
	Potrebno je pratiti, analizirati i amortizirati promjene u navikama i ponašanjima mladih koje su nastale ili će nastati kao rezultati pandemije bolesti COVID-19.
	Edukacija mladih o rizičnim oblicima ponašanja temeljena na znanstvenim spoznajama i dijalogu.
	Edukacija policije o komunikaciji s mladima.
	Promicanje zdravih ponašanja i osiguravanje mogućnosti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena.
	Osiguravanje anonimne, pravovremene, dostupne i efikasne pomoći mladima od strane relevantnih stručnjaka.

Prilog 1: Upitnik

Istraživanje potreba mladih u Splitu

Pozdrav!

Pred tobom je upitnik kojim Grad Split želi ispitati mišljenja, potrebe i probleme mladih od 15 do 30 godina koji borave - ili se školuju i rade - na području Splita. Ako spadaš u tu skupinu, molimo te da odvojiš **oko petnaest minuta za rješavanje** ovog upitnika - nemoj da ti bude tlaka!

Tvoji odgovori pomoći će stvoriti sliku o današnjim potrebama mladih i poslužiti kao osnova za izradu *Gradskog programa za mlade Grada Splita od 2022. do 2025.*, dokumenta koji će sadržavati konkretne mjere za poboljšanje položaja mladih u Splitu. Način odgovaranja opisan je uz svako pitanje. Ako se umoriš i poželiš nastaviti ispunjavati kasnije, moći ćeš nastaviti od tamo gdje si stao_la! Ako odustaneš, podatke brišemo iz baze odgovora.

Odgovori su anonimni i koristit će se samo u istraživačke svrhe. Podaci se prikupljaju u skladu s odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03, 118/06, 41/08, 130/11, 106/12), Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih.

Nastavkom odgovaranja na pitanja potvrđuješ da si pročitao_la i razumio_jela gore navedeni tekst te da pristaješ na sudjelovanje u istraživanju. Ako imaš pitanja ili želiš dodatne informacije, obrati se na: masa.cek@udruga-delta.hr.

Postoji 61 pitanja u ovom upitniku.

OSOBNİ PODACI: da se upoznamo

[ ]Dob *

U ovo polje mogu biti upisani samo brojevi.

Unesite svoj odgovor ovdje:

•

[ ]Spol *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- Muško
- Žensko
- Ne želim se izjasniti
- Ostalo

[ ]Mjesto prebivališta *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- Split
- Okolica Splita
- Izvan Splita

[ ]U kojem gradu ili općini stanuješ? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Okolica Splita ' ili 'Izvan Splita' at question '3 [Prebivaliste]' (Mjesto prebivališta)

Unesite svoj odgovor ovdje:

[ ]Zašto si u Splitu? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Okolica Splita ' ili 'Izvan Splita' at question '3 [Prebivaliste]' (Mjesto prebivališta)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- zbog školovanja
- zbog posla
- zbog zabave
- ostalo

[ ]Koji je tvoj bračni status? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- sam_a
- u vezi
- u braku

- u izvanbračnoj vezi/zajednici
- ne želim se izjasniti
- ostalo

[[]Broj djece? *

U ovo polje mogu biti upisani samo brojevi.

Unesite svoj odgovor ovdje:

-

[[]Stupanj obrazovanja? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- završeni niži razredi osnovne škole
- završena osnovna škola
- završena srednja škola
- završen preddiplomski studij/viša škola
- završen diplomski studij
- završen poslijediplomski/doktorski studij
- ostalo

[[]Koji je tvoj trenutni status? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- učenik_ca
- student_ica
- radnik_ca
- nezaposlen_a
- ostalo

[[]Koji je glavni izvor tvojih prihoda? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- uzdržavanje od strane roditelja ili skrbnika
- uzdržavanje od strane bračnog ili izvanbračnog partnera_ice
- stalni posao

- honorarni posao
- sezonski posao
- stipendija
- naknada za nezaposlene
- socijalna pomoć
- ostalo

[ ] Misliš li da je Split dobro mjesto za život?

Procijeni pomoću ocjena od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće ne“, a 5 „u potpunosti da“.*

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

[ ] Kako procjenjuješ materijalno stanje sebe i svoje obitelji u usporedbi s građanima_kama i njihovim obiteljima na području Splita? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- mnogo lošije od većine drugih
- nešto lošije od većine drugih
- kao u većine drugih
- nešto bolje od većine drugih
- mnogo bolje od većine drugih

(1/6) ZAPOSLENJE: ima li (šta od) posla?

[ ] Što trenutno radiš? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- nezaposlen_a sam i ne školujem se
- školujem se i ne radim
- školujem se i radim redovito

- školujem se i radim povremeno
- zaposlen_a na sam na određeno vrijeme
- zaposlen_a sam na neodređeno vrijeme
- ostalo

[ ]Tražiš li posao? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Školujem se i ne radim ' ili 'Nezaposlen_a sam i ne školujem se' at question '13 [Radnistatus]' (Što trenutno radiš?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[ ]Jesi li prijavljen_a na Zavod za zapošljavanje? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Nezaposlen_a sam i ne školujem se' at question '13 [Radnistatus]' (Što trenutno radiš?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[ ]Procijeni vjerojatnost pronalazjenja zaposlenja na području Splita pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „ne postoji vjerojatnost pronalaska posla“, a 5 „sigurno ću pronaći zaposlenje u Splitu“. *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Nezaposlen_a sam i ne školujem se' ili 'Školujem se i ne radim ' at question '13 [Radnistatus]' (Što trenutno radiš?) i Answer was 'Da' at question '14 [Trazenjeposla]' (Tražiš li posao?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

[]Što bi ti pomoglo u traženju posla?

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Školujem se i ne radim ' ili 'Nezaposlen_a sam i ne školujem se' at question '13 [Radnistatus]' (Što trenutno radiš?) i Answer was 'Da' at question '14 [Trazenjeposla]' (Tražiš li posao?)

Unesite svoj odgovor ovdje:

[]Radiš li u struci? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Zaposlen_a na sam na određeno vrijeme' ili 'Zaposlen_a sam na neodređeno vrijeme' at question '13 [Radnistatus]' (Što trenutno radiš?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[]Radiš li na području Splita? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Zaposlen_a sam na neodređeno vrijeme' ili 'Zaposlen_a na sam na određeno vrijeme' at question '13 [Radnistatus]' (Što trenutno radiš?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[]Koliko si zadovoljan_na trenutnim zaposlenjem?

Procijeni pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće nisam zadovoljan_na“, a 5 znači „u potpunosti sam zadovoljan_na“. *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Zaposlen_a sam na neodređeno vrijeme' ili 'Zaposlen_a na sam na određeno vrijeme' at question '13 [Radnistatus]' (Što trenutno radiš?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- 1
- 2
- 3

- 4
- 5

(2/6) STANOVANJE: di stojiš?

[ ] U kojem dijelu Splita stanuješ? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- ne stanujem u Splitu
- GK Bačvice
- GK Blatine Škrabe
- GK Bol
- GK Brda
- GK Grad
- GK Gripe
- GK Kman
- GK Kocunar
- GK Lokve
- GK Lovret
- GK Lučac Manuš
- GK Meje
- GK Mejaši
- GK Mertojak
- GK Neslanovac
- GK Plokite
- GK Pujanke
- GK Ravne Njive
- GK Sirobuja
- GK Spinut
- GK Split 3
- GK Sućidar
- GK Šine
- GK Trstenik

- GK Varoš
- GK Visoka
- GK Žnjan
- MO Donje Sitno
- MO Gornje Sitno
- MO Kamen
- MO Slatine
- MO Srinjine
- MO Stobreč
- MO Žrnovnica

[ ] Gdje trenutno stanuješ? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was NOT 'Ne stanujem u Splitu' at question '21 [Kvart]' (U kojem dijelu Splita stanuješ?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- u stambenoj zgradi
- u kući
- u učeničkom ili studentskom domu
- ostalo

[ ] Tko je vlasnik stambenog prostora u kojem trenutačno živiš? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was NOT 'Ne stanujem u Splitu' at question '21 [Kvart]' (U kojem dijelu Splita stanuješ?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- ja
- moji roditelji ili skrbnici
- moj bračni ili izvanbračni partner_ica
- šira obitelj
- grad, županija ili država
- privatni najmodavac_ka
- ostalo

[ ]Koliko si zadovoljan_na sljedećim obilježjima unutar i u (neposrednoj) blizini svog stambenog prostora?

Procjeni pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće nisam zadovoljan_na“, a 5 znači „u potpunosti sam zadovoljan_na“.*

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was NOT 'Ne stanujem u Splitu' at question '21 [Kvart]' (U kojem dijelu Splita stanuješ?)

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	1	2	3	4	5
Prometna povezanost	☐	☐	☐	☐	☐
Kvaliteta izgradnje	☐	☐	☐	☐	☐
Infrastrukturalna opremljenost (npr. struja i voda, pristup internetu)	☐	☐	☐	☐	☐
Primjerenost cijene režija	☐	☐	☐	☐	☐
Veličina stambenog prostora	☐	☐	☐	☐	☐
Zelene površine	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost nužnih sadržaja (prodavaonica hrane, pošta, ambulanta i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost zabavnih sadržaja (kafići, noćni klubovi i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost kulturnih sadržaja (izložbe, predstave, mogućnost bavljenja organiziranim kreativnim radom i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Mogućnost za sport i/ili rekreaciju	☐	☐	☐	☐	☐

[ ]Trebaš li pomoć u rješavanju stambenog pitanja? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[ ]Jesi li zainteresiran_a za sljedeće mogućnosti? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Da' at question '25 [Stanpomoc]' (Trebaš li pomoć u rješavanju stambenog pitanja?)

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	Da	Neodlučan	Ne
Kupnja stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi)	☐	☐	☐

	Da	Neodlučan	Ne
Najam stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi)	☐	☐	☐
Najam stana u višestambenoj zgradi izgrađenoj društveno poticajnom stanogradnjom (tzv. POS stanovi) uz mogućnost otkupa	☐	☐	☐
Ostvarenje financijske pomoći za kupnju građevinskog zemljišta ili stambenog objekta na području Splita	☐	☐	☐
Ostvarenje financijske pomoći za gradnju stambenog objekta na području Splita	☐	☐	☐
Najam gradskog stana	☐	☐	☐
Najam gradskog stana uz mogućnost otkupa	☐	☐	☐
Najam gradskog stana u tzv. stambenoj zajednici, s drugim mladima	☐	☐	☐

[ ]Imaš li prijedloge za poboljšanje stambene situacije mladih u Splitu?

Unesite svoj odgovor ovdje:

[ ]Kako se krećeš po Splitu? *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	nikad	rijetko	ponekad	često	vrlo često
Bez prijevoza (pješke, pomoću invalidskih kolica i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Autobusnim prijevozom	☐	☐	☐	☐	☐
Sustavom javnih bicikala	☐	☐	☐	☐	☐
Romobilom	☐	☐	☐	☐	☐
Osobnim automobilom	☐	☐	☐	☐	☐
Taksi prijevozom i sl. (npr. Uber, Bolt i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐

(3/6) INFORMIRANJE: 'ko ti je to reka'?

[ ] Kako općenito ocjenjuješ dostupnost informacija za mlade u Splitu?

Označi broj od 1 do 5, pri čemu 1 predstavlja najmanji, a 5 najveći stupanj zadovoljstva. *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

[ ] Koje izvore informiranja koristiš? *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	nikad	rijetko	ponekad	često	vrlo često
Tiskani mediji	☐	☐	☐	☐	☐
Radio i televizija	☐	☐	☐	☐	☐
Preko prijatelja, kolega i poznatika	☐	☐	☐	☐	☐
Društvene mreže	☐	☐	☐	☐	☐
internet portali	☐	☐	☐	☐	☐
U crkvi	☐	☐	☐	☐	☐

[ ] Koliko često pratiš sljedeće teme ili sadržaje? *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	nikad	rijetko	ponekad	često	vrlo često
Rad i zapošljavanje	☐	☐	☐	☐	☐
Obrazovanje i neformalne edukacije (tečajevi, radionice...)	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravlje (održavanje fizičkog i mentalnog zdravlja, prehrana...)	☐	☐	☐	☐	☐

Split grad za mlade

	nikad	rijetko	ponekad	često	vrlo često
Vjerski sadržaji	☐	☐	☐	☐	☐
Sport	☐	☐	☐	☐	☐
Kultura	☐	☐	☐	☐	☐
Volontiranje / humanitarni rad	☐	☐	☐	☐	☐
Izlasci	☐	☐	☐	☐	☐
Vijesti	☐	☐	☐	☐	☐
Znanost	☐	☐	☐	☐	☐

[ ] Koji su tvoji prijedlozi za poboljšanje informiranja mladih u Splitu?

Unesite svoj odgovor ovdje:

(4/6) SLOBODNO VRIJEME: šta radiš kad ne radiš?

[ ] Kako provodiš slobodno vrijeme? *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	nikad	rijetko	ponekad	često	vrlo često
Družim se s obitelji	☐	☐	☐	☐	☐
Družim se s prijateljima_cama	☐	☐	☐	☐	☐
Surfam internetom	☐	☐	☐	☐	☐
Igram video, računalne ili mobilne igre	☐	☐	☐	☐	☐
Slušam glazbu	☐	☐	☐	☐	☐
Gledam filmove i serije (na računalu, TV-u ili nekom drugom uređaju)	☐	☐	☐	☐	☐
Odlazim u kupovinu (trgovački centri, razne trgovine...)	☐	☐	☐	☐	☐

Split grad za mlade

	nikad	rijetko	ponekad	često	vrlo često
Provodim vrijeme u barovima, kafićima, klubovima i sl.	☐	☐	☐	☐	☐
Bavim se sportskim aktivnostima / grupnim ili samostalnim vježbanjem	☐	☐	☐	☐	☐
Bavim se vjerskim aktivnostima	☐	☐	☐	☐	☐
Čitam knjige	☐	☐	☐	☐	☐
Bavim se kreativnim radom (pisanje, slikanje, sviranje)	☐	☐	☐	☐	☐
Putujem	☐	☐	☐	☐	☐
Bavim se društveno korisnim radom (volontiranje, humanitarni rad, angažman u udrugama ili inicijativama i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Dodatno se educiram za profesionalni razvoj	☐	☐	☐	☐	☐
Dodatno se educiram za osobni rast i razvoj	☐	☐	☐	☐	☐

[ ] Koliko si zadovoljan_na ponudom sadržaja za provođenje slobodnog vremena u Splitu?

Odgovori pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće nisam zadovoljan_na“, a 5 „u potpunosti sam zadovoljan_na“. *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	1	2	3	4	5
Ponuda i raznolikost sportskih sadržaja (utakmice, natjecanja i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐

Split grad za mlade

	1	2	3	4	5
Ponuda i raznolikost sportskih i rekreativnih aktivnosti za građane_ke (treninzi, aktivnost u sportskim i rekreativnim udrugama i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Ponuda i raznolikost kulturnih sadržaja (predstave, koncerti i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Ponuda i raznolikost kulturnih aktivnosti za građane_ke (radionice, tečajevi i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Mogućnost uključivanja u društveno koristan rad (volontiranje, humanitaran rad, angažman u udrugama ili inicijativama i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Ponuda neformalnih edukacija (tečajevi, radionice i sl.)	☐	☐	☐	☐	☐
Kvaliteta mjesta za izlaske	☐	☐	☐	☐	☐

[ ] Što misliš o cijenama sljedećih sadržaja u Splitu? *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	cijene su previsoke	cijene su primjerene	cijene bi mogle biti i veće
Cijena sportskih sadržaja	☐	☐	☐
Cijena članarina za bavljenje sportom ili rekreacijom	☐	☐	☐
Cijena kulturnih sadržaja	☐	☐	☐
Cijena neformalnih edukacija	☐	☐	☐

[ ] Što misliš da može unaprijediti kvalitetnije provođenje slobodnog vremena?

Unesite svoj odgovor ovdje:

(5/6) PARTICIPACIJA: sudjeluješ li?

[ ] Slažeš li se s navedenim tvrdnjama?

Procijeni pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće se ne slažem”, a 5 “u potpunosti se slažem” *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	1	2	3	4	5
Mislim da se u Splitu mlade potiče na angažman u zajednici.	☐	☐	☐	☐	☐
Smatram da je mladima omogućeno sudjelovanje donošenju važnih odluka u Splitu.	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Imam osjećaj da se volontiranje mladih u Splitu cijeni od strane šire javnosti.	☐	☐	☐	☐	☐
Split je grad za mlade.	☐	☐	☐	☐	☐

[ ] Jesi li upoznat_a s radom Savjeta mladih u Splitu? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- ne
- da
- bio_la sam ili jesam član_ica Savjeta mladih

[ ] Upiši godinu početka svojeg mandata

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Bio_la sam ili jesam član_ica Savjeta mladih' at question '38 [Savjetmladih]' (Jesi li upoznat_a s radom Savjeta mladih u Splitu?)

U ovo polje mogu biti upisani samo brojevi.

Unesite svoj odgovor ovdje:

-

[ ] Procijeni zadovoljstvo radom Savjeta mladih u vremenu tvojeg mandata pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće nisam zadovoljan_na“, a 5 „u potpunosti sam zadovoljan_na“ *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Bio_la sam ili jesam član_ica Savjeta mladih' at question '38 [Savjetmladih]' (Jesi li upoznat_a s radom Savjeta mladih u Splitu?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

[ ] Koji su tvoji prijedlozi za poboljšanje rada Savjeta mladih?

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Bio_la sam ili jesam član_ica Savjeta mladih' at question '38 [Savjetmladih]' (Jesi li upoznat_a s radom Savjeta mladih u Splitu?)

Unesite svoj odgovor ovdje:

[ ]Kako bi ocijenio_la rad Savjeta mladih u zadnje 2 godine? Odgovori pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači "uopće nisam zadovoljan_na", a 5 "u potpunosti sam zadovoljan_na"? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Bio_la sam ili jesam član_ica Savjeta mladih' *ili* 'Da' at question '38 [Savjetmladih]' (Jesi li upoznat_a s radom Savjeta mladih u Splitu?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

[ ]Bi li se obratio_la Savjetu mladih sa svojim željama, prijedlozima ili problemima? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Bio_la sam ili jesam član_ica Savjeta mladih' *ili* 'Da' at question '38 [Savjetmladih]' (Jesi li upoznat_a s radom Savjeta mladih u Splitu?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[ ]Jesi li upoznat_a s radom vijeća učenika u tvojoj školi? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Učenik_ca' at question '9 [Status]' (Koji je tvoj trenutni status?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- ne
- da
- član_ica sam vijeća učenika

[ ] Bi li se obratio_la vijeću učenika sa svojim željama ili problemima? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Da' at question '44 [VUupoznatost]' (Jesi li upoznat_a s radom vijeća učenika u tvojoj školi?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[ ] Ocijeni kvalitetu podrške koje tvoje vijeće učenika dobiva od strane donositelja odluka (profesori_ce, ravnatelj_ice, zaposlenici_e Grada i sl.). Odgovori pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće nisam zadovoljan_na“, a 5 „u potpunosti sam zadovoljan_na“ *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Član_ica sam vijeća učenika' at question '44 [VUupoznatost]' (Jesi li upoznat_a s radom vijeća učenika u tvojoj školi?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

[ ] Jesi li upoznat_a s radom Studentskog zbora? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Student_ica ' at question '9 [Status]' (Koji je tvoj trenutni status?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- ne
- da
- član_ica sam Studentskog zbora

[ ] Bi li se obratio_la studentskom zboru sa svojim željama ili problemima? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Da' at question '47 [SZupoznatost]' (Jesi li upoznat_a s radom Studentskog zbora?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[ ] Ocijeni kvalitetu podrške koje tvoj studentski zbor dobiva od strane donositelja odluka (profesori_ice, dekan_ice, rektor_ice i sl.). Odgovori pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće nisam zadovoljan_na“, a 5 „u potpunosti sam zadovoljan_na“. *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Član_ica sam Studentskog zbora' at question '47 [SZupoznatost]' (Jesi li upoznat_a s radom Studentskog zbora?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

[ ] Baviš li se politikom? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da, član_ica sam političke stranke
- da, član_ica sam političkog podmlatka
- ne, ali želim
- ne, ne želim
- ostalo

[ ] Jesi li član_ica neke udruge (podsjećamo da su mnoga sportska i umjetnička društva udruge!)? *

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne, ali želim
- ne, ne želim
- nisam siguran_a

[ ] Na koji si način uključen_a u rad udruge? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Da' at question '51 [Udruga]' (Jesi li član_ica neke udruge (podsjećamo da su mnoga sportska i umjetnička društva udruge!)?)

Možete izabrati više odgovora

Izaberite **sve opcije** koje vam odgovaraju.

- zaposlen_a sam u udruzi
- aktivno sudjelujem u radu udruge (organizacija, upravljanje...)
- volontiram u aktivnostima udruge
- koristim ponuđene aktivnosti (dolazim na događanja, treniram,...)
- pasivan sam član_ica.
- ostalo:

[ ] Upiši (približan) broj tvojih volonterskih sati u 2021. godini:

U ovo polje mogu biti upisani samo brojevi.

Unesite svoj odgovor ovdje:

-

(6/6) SIGURNOST: jesi siguran_a?

Vidiš li navedeno kao probleme mladih Splitskana? *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	Da	Ne	Ne znam
Konzumiranje „lakih“ droga (marihuana, hašiš, LSD, psilocybin i sl.)	☐	☐	☐
Konzumiranje „teških“ droga (kokain, heroin, speed i ostali (met)amfetamini i sl.).	☐	☐	☐
Alkoholizam.	☐	☐	☐
Uništavanje javnih dobara (vandalizam).	☐	☐	☐
Neodgovorno ponašanje u prometu.	☐	☐	☐
Krađa materijalnih dobara.	☐	☐	☐
Klađenje.	☐	☐	☐

	Da	Ne	Ne znam
Obiteljsko nasilje.	☐	☐	☐
Vršnjačko nasilje i bullying.	☐	☐	☐
Online nasilje.	☐	☐	☐
Seksualno nasilje.	☐	☐	☐
Korupcija.	☐	☐	☐
Varanje na ispitima.	☐	☐	☐
Nezaštićeni spolni odnosi.	☐	☐	☐

[ ] Tvoj prijedlog za poboljšanje sigurnosti mladih u Splitu?

Unesite svoj odgovor ovdje:

[ ] Koliko se slažeš sa sljedećim tvrdnjama? Procjeni pomoću skale od 1 do 5, pri čemu 1 znači „uopće se ne slažem”, a 5 „u potpunosti se slažem”. *

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	1	2	3	4	5
Procjenjujem da je moja kvaliteta života niža nego prije pandemije.	☐	☐	☐	☐	☐
Mislim da se moje fizičko zdravlje pogoršalo tijekom pandemije.	☐	☐	☐	☐	☐
Osjećam se napetije nego prije pandemije.	☐	☐	☐	☐	☐
Osjećam se depresivnije nego prije pandemije.	☐	☐	☐	☐	☐
Mogu se uspješno nositi s promjenama koje je donijela pandemija.	☐	☐	☐	☐	☐

[ ] Kako su promjene u nastavi i organizaciji rada škola utjecale na tebe?*

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Učenik_ca' at question '9 [Status]' (Koji je tvoj trenutni status?)

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	lošije nego prije pandemije	isto kao prije	bolje nego prije pandemije
Znanja i vještine iz školskih predmeta.	☐	☐	☐
Odnos s obitelji.	☐	☐	☐
Odnos s nastavnicima_ama.	☐	☐	☐
Odnos s prijateljima_cama.	☐	☐	☐

Split grad za mlade

	lošije nego prije pandemije	isto kao prije	bolje nego prije pandemije
Ravnoteža između škole i slobodnog vremena.	☐	☐	☐
Sposobnost izvršavanja školskih zadataka.	☐	☐	☐

[ ]Kako su promjene u nastavi i organizaciji rada fakulteta utjecale na tebe?*

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Student_ica ' at question '9 [Status]' (Koji je tvoj trenutni status?)

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	lošije nego prije pandemije	isto kao prije	bolje nego prije pandemije
Znanja i vještine vezane uz tvoje kolegije.	☐	☐	☐
Odnos s obitelji.	☐	☐	☐
Odnos s profesorima_cama.	☐	☐	☐
Odnos s prijateljima_cama.	☐	☐	☐
Ravnoteža između fakulteta i slobodnog vremena.	☐	☐	☐
Sposobnost izvršavanja fakultetskih obaveza.	☐	☐	☐

[ ]Kako su promjene u organizaciji rada utjecale na tebe?*

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Radnik_ca ' at question '9 [Status]' (Koji je tvoj trenutni status?)

Izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	lošije nego prije pandemije	isto kao prije	bolje nego prije pandemije
Odnos s obitelji.	☐	☐	☐
Odnos s kolegama_icama.	☐	☐	☐
Visina plaće.	☐	☐	☐
Ravnoteža između radnog i slobodnog vremena.	☐	☐	☐

lošije nego prije
pandemije

isto kao prije

bolje nego prije
pandemije

Sposobnost izvršavanja radnih
zadataka.

[ ] Jesi li zbog pandemije izgubio_la posao? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Nezaposlen_a' at question '9 [Status]' (Koji je tvoj trenutni status?)

Izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- da
- ne

[ ] Ako želiš dobiti rezultate ovog istraživanja i/ili biti informiran_a o ostalim aktivnostima izrade Gradskog programa za mlade Grada Splita 2022.-2025., ostavi nam svoj kontakt!

Unesite svoj odgovor ovdje:

Ostanimo u kontaktu!

Hvala ti na ispunjavanju upitnika. Ako te zanimaju rezultati istraživanja, prati društvene mreže „Split grad za mlade“!

Pošalji svoj upitnik.

Zahvaljujemo na popunjavanju ovog upitnika.

Prilog 2: Protokol fokusnih grupa

PROCJENA POTREBA MLADIH SPLIĆANA_KI ZA IZRADU GRADSKOG PROGRAMA ZA MLADE - FOKUSNE GRUPE -

Sa svrhom prikupljanja podataka za osiguravanje empirijske podloge za izradu *Gradskog programa za mlade Grada Splita 2022.-2025.* provest će se kvalitativno istraživanje manjeg opsega. Kako bi se prikupili podaci za odgovor na temeljno istraživačko pitanje (*Koje su potrebe mladih Grada Splita u relevantnim područjima za poboljšanje položaja mladih u Splitu?*) provest će se fokusne grupe koje će okupiti mlade oko relevantnih područja za povećanje kvalitete života mladih u Splitu.

Podaci prikupljeni kroz fokusne grupe pratit će i dopuniti one prikupljene *online* anketom, a obuhvaćat će sljedeća relevantna područja:

1. Egzistencija: stanovanje i zaposlenje mladih
2. Informiranje mladih
3. Slobodno vrijeme
4. Participacija mladih

Predviđeno trajanje fokusnih grupa je 90 minuta.

Sudionici_e fokusnih grupa

Fokusne grupe obuhvatit će mlade koji žive ili borave na području Splita, kao i one koji se u njemu obrazuju ili rade, a žive u okolnim mjestima (prije svega, područje Kaštela).

Predviđeno je od 6 do 8 sudionika_ca na svakoj fokusnoj grupi, od čega 3 do 4 muškarca i 3 do 4 žene dobi od 15 do 30 godina. Pri odabiru sudionika_ca treba se pronaći adekvatnu mjeru raznolikosti grupe, koja treba biti dovoljno heterogena za poticanje rasprave, a opet dovoljno homogena za osiguravanje dovoljnog broja dodirnih točaka za povezivanje sudionika_ca i razvoj ugodne atmosfere.

Pri formiranju grupa sudionika_ca trebalo bi voditi računa da one obuhvaćaju i mlade pripadnike_ce sljedećih skupina:

- Aktivni mladi: mladi koji su uključeni u neka od predstavničkih tijela mladih (vijeća učenika, studentski zborovi, Savjet mladih), rad udruga civilnog društva (volonteri_ke, zaposlenici_e), humanitarne aktivnosti u Splitu i sl.

- Mladi s manje mogućnosti: mladi nezaposleni koji nisu u sustavu obrazovanja (tzv. NEET mladi), mladi u riziku od siromaštva, mladi u sustavu alternativne skrbi, mladi s invaliditetom i sl.

Fokusne grupe koje ispituju teme vezane uz egzistenciju (stanovanje i zaposlenje mladih) preporuča se održati odvojeno za odvojene skupine mladih s obzirom na različitost životnih uvjeta, prilika i potreba: jednu za mlade i aktivne mlade, a drugu za mlade s manje mogućnosti, ako se procijeni da bi takvo što bilo korisno i osiguravalo dodatno vrijeme za propitivanje egzistencijalno ugroženih mladih.

Također, s obzirom na razvojne razlike tzv. „mlađih mladih“ pri uključivanju mladih srednjoškolske dobi pridat će se posebna pozornost njihovom uključivanju u razgovor, stvaranju sigurne okoline, kao i postavljanju dodatnih pitanja i/ili pojašnjavanju nejasnoća.

PROTOKOL O PRIPREMI I PROVEDBI FOKUSNIH GRUPA

Svaka fokusna grupa provodit će se prema istom protokolu, pri čemu će se pitanja razlikovati ovisno o temi.

1. Priprema i dolazak sudionika_ca

Fokusne grupe će se provoditi uživo ili *online*, ovisno o epidemiološkim prilikama.

Održavanje licem u lice

Za održavanje licem u lice, potrebno je odabrati prostor koji odgovara sigurnosnim zahtjevima, ima pristup sanitarnom čvoru i prozoru s mogućnostima otvaranja, a veličinom odgovara epidemiološkoj situaciji. Prostor treba biti spreman barem pola sata prije početka fokusne grupe, a sudionike_ce se treba zamoliti da dođu pet do deset minuta ranije od planiranog početka. Prostor treba sadržavati dovoljan broj stolica postavljenih u krug: za voditelja_icu, osobu koja uzima bilješke i sudionike_ce. Prostor treba biti opremljen pločom ili *flipchart* stalkom s papirima te odgovarajuće markere za upisivanje zaključaka.

Pri dolasku sudionika_ca voditelj_ica ih pozdravlja, upoznaje te stupa s njima u neobavezan razgovor. Također, upućuje ih da se upišu na potpisnu listu i ispune GDPR obrazac, kao i anketu s osnovnim podacima o sudionicima_ama fokusnih grupa.

Održavanje online

Za održavanje fokusnih grupa treba osigurati korištenje programa ili alata koji odgovaraju sigurnosnim zahtjevima i osiguravaju zaštitu podataka, a omogućavaju snimanje fokusne grupe. Sudionici_e ispunjavaju prijavnicu za fokusne grupe koja sadržava pitanja o osnovnim podacima (dob, spol, pripadnost posebnoj skupini mladih), kao i GDPR obrazac u kojem ispunjavaju suglasnost s prikupljanjem podataka i snimanjem fokusnih grupa. Umjesto toga, sudionici_e mogu ispuniti potpisnu listu s napomenom o GDPR-u u kojoj će uz potpis upisati spol, dob i kontakt, kao i označiti pripadnost posebnoj skupini mladih.

2. Predstavljanje Gradskog programa za mlade Grada Splita i tehničke informacije (10 minuta)

Voditelj_ica zahvaljuje sudionicima_ama na dolasku i naglašava važnost njihovog sudjelovanja u fokusnoj grupi.

Sudionike_ce se upoznaje s pojmom i procesom nastanka Gradskog programa za mlade, kao i načinima uključivanja u isti te povezanu kampanju. Objašnjava im se svrha sudjelovanja na fokusnoj grupi i način uključivanja prikupljenih podataka u stvaranje ciljeva i mjera.

Sudionike_ce se upućuje na tehnička pitanja provedbe fokusnih grupa: u slučaju da se one odvijaju licem u lice, skreće im se pozornost na diktafon (ili drugo sredstvo snimanja), a ukoliko se provode *online* napominje se da će se snimati. Pojašnjava se uloga osobe koja piše bilješke te se objašnjava na koji način se čuva tajnost podataka, odnosno anonimnost sudionika_ca.

U slučaju *online* provedbe provjerava se znaju li svi sudionici_e upaliti i ugaziti mikrofona. Ukoliko postoji ta opcija, sudionicima se pokazuje i način na koji se javljaju za riječ, kao i korištenje poruka.

3. Upoznavanje (10 minuta)

Voditelj_ica se predstavlja i objašnjava svoju facilitatorsku ulogu u procesu, pri čemu se stavlja naglasak na to da se olakšava međusobna komunikacija sudionika_ca, a ne nametanje narativa. Predstavlja se i osoba koja uzima bilješke.

Sudionici_e se kratko predstavljaju imenom i kratko objašnjavaju motivaciju sudjelovanja na fokusnoj grupi. Voditelj_ica može izraziti zadovoljstvo raznolikošću grupe i različitih iskustava, kao i istaknuti jednu stvar koja ih povezuje.

4. Uvod u raspravu i postavljanje pitanja (50 minuta)

Počinje snimanje fokusne grupe.

Prije početka rasprave voditelj_ica naglašava da na postavljena pitanja nema točnih i netočnih odgovora te da je svačije iskustvo važno te govori sudionicima da se mogu sami javiti za riječ, bez prozivanja. U *online* okruženju mogu dignuti ruku da naznače javljanje za riječ i koristiti opciju odgovora preko poruke.

Nakon toga započinje rasprava u kojoj se postavljaju pitanja ovisno o temi fokusne grupe. Naglašava se važnost pričanja o svom iskustvu, no i mogućnost korištenja iskustava članova_ica obitelji, prijatelja_ica i poznanika_ca. Važno je pri postavljanju prvog pitanja uključiti sve sudionike_ce tj. osigurati da svi barem nešto kažu, budući da to utječe na to kako će teći ostatak rasprave.

Postavljaju se pitanja za pojašnjavanje, parafrazira rečeno i pokušava uključiti i one koji manje govore (npr. „A što ti misliš o tome, X?“). Važno je na glas iskomentirati govor tijela ukoliko je on važan (npr. „Vidim da svi klimate glavom, znači da se slažete.“). Ukoliko sudionici_e komuniciraju porukama, treba ih pročitati na glas (npr. „X je napisala sljedeće...“).

5. Sažimanje i osvrt na raspravu (5 minuta)

Nakon zadnjeg pitanja, voditelj_ica ističe najvažnije zaključke na postavljena pitanja. Nakon što sudionici_e daju svoje mišljenje i nadopune, može ih i kratko zapisati na ploču ili papir te pozvati sudionike_ce da ih nadopune po potrebi. Voditelj_ica zahvaljuje sudionicima_ama na vrijednim informacijama.

6. Vrijeme za pitanja i dodatne informacije (10 minuta)

Voditelj_ica pita sudionike_ce imaju li dodatna pitanja ili želju za podijeliti neko iskustvo koje nije obuhvaćeno pitanjem, a tiče se teme.

7. Zatvaranje fokusne grupe (5 minuta)

Voditelj_ica još jednom zahvaljuje svim okupljenima te najavljuje sljedeće aktivnosti procesa pisanja Gradskog programa za mlade grada Splita.

PITANJA ZA FOKUSNE GRUPE

1. Egzistencija

Potrebni materijali: Popisana moguća rješenja za rješavanje stambenog pitanja iz upitnika (Power point prezentacija ili papir većeg formata)

Zaposlenje

- Kakvo je vaše poslovno iskustvo?
- Kako ste zadovoljni svojim radnim uvjetima?
- Prema podacima HZZ-a u Splitu je trenutno nezaposleno oko 4000 mladih.. Da imate moć utjecati na situaciju, koje promjene biste napravili za poboljšanje momentalnog stanja u Splitu?

Stanovanje

- Gdje i s kim trenutno stanujete? Tko je vlasnik vašeg stambenog prostora? Kako ste zadovoljni životom u svom kvartu?
- Vidimo da mladi teško rješavaju svoje stambeno pitanje u Splitu. Što mislite zašto je tako? Osjećate li da se s tim problemima i sami suočavate? Tko je odgovoran za to stanje?
- Ovdje su neke mogućnosti za pomoć u rješavanju stambenog pitanja. Što mislite o njima, smatrate li ih korisnima? Imate li još neki prijedlog?

2. Informiranje mladih

- Informacije su svuda oko nas i natječu se za našu pažnju. Koje teme vas najviše zanimaju?
- Gdje se sve informirate? Gdje nalazite najkorisnije informacije?
- Kažu da živimo u vremenu u kojem smo izloženi i prevelikom broju informacija. Smatrate li da uspijete doći do svih *važnih* informacija?
- Koje informacije vam nedostaju? Na koji način bi se informiranje mladih od strane Grada moglo poboljšati?

3. Slobodno vrijeme

- Kako najradije provodite slobodno vrijeme?
- Kako Split može poboljšati svoju kulturnu ponudu? Pruža li Split dovoljno podrške mladim umjetnicima_ama?
- Bavite li se sportom? Što mislite o sportskoj ponudi u Splitu? Smatrate li Split poticajnim gradom za rekreaciju i aktivan život mladih? Što treba učiniti da Split to postane?

- Nalazite li u Splitu dovoljno prilika za zabavu? Kakvih sadržaja nedostaje?

4. Participacija mladih

Potrebni materijali: Popis zastupničkih tijela mladih u Splitu (vijeća učenika, studentski zborovi, Savjet mladih)

- Ovdje su napisana neki od tijela koja zastupaju interese mladih u školi, na fakultetu i u Gradu Splitu. Koja od njih su vam poznata? Jeste li bili član_ice nekog od tih tijela? Kako ste zadovoljni_e njihovim radom?
- Bi li se obratili ovim tijelima sa svojim problemima, željama i prijedlozima? Imate li neki prijedlog za poboljšanje rada tih tijela? Kako bi Grad Split mogao pomoći?
- Što mislite o volontiranju? Istraživanja mladih uglavnom pokazuju da manje od 30 % mladih u Hrvatskoj volontira. Koji su mogući razlozi toga? Kako potaknuti mlade u Splitu na volontiranje?
- Bi li željeli na neki način izravno komunicirati s Gradom Splitom o svojim željama, potrebama, prijedlozima? Kako bi to trebalo izgledati?

Literatura

- Baketa, N., Bovan, K. i Matic Bojić, J. (2021.) Istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj. Istraživački izvještaj za 2021. godinu.
- Državni ured za reviziju (2020). Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti, Mjere i aktivnosti poduzete za ublažavanje siromaštva u RH. Preuzeto 1.8.2021. sa: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2020-08-24/164902/IZVJESCE_DUR_UBLAZAVANJE-SIROMASTVA-RH_24-8-2020.pdf
- CEDRA: Cluster za eko-društvene inovacije i razvoj Split (2017). Istraživanje provedeno u svrhu izrade Gradskog programa za mlade Grada Splita za razdoblje od 2017. do 2020.
- Dumas, T.M., Ellis, W., Litt, D.M. (2020). What Does Adolescent Substance Use Look Like During the COVID-19 Pandemic? Examining Changes in Frequency, Social Contexts, and Pandemic-Related Predictors. *Journal of Adolescent Health*, 67(3), 354-361.
- Europski forum mladih (2020). Youth and COVID-19: impact on jobs, education, rights and mental well-being. Preuzeto 8.8.2021. sa: https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/publications/WCMS_753026/lang--en/index.htm
- Gvozdanović, A., Ilišin, V., Adamović, M., Potočnik, D., Baketa, N. I Kovačić, M. (2019) *Istraživanje mladih u Hrvatskoj 2018./2019.* Zagreb: Friedrich-Ebert-Stiftung.
- Flory, K., Hankin, B.L., Kloos, B., Cheely, C. i Turecki, G. (2009). Alcohol and cigarette use and misuse among Hurricane Katrina survivors: psychosocial risk and protective factors. *SubSTANCE Use Misuse*, 44(12), 1711-1724.
- Ilišin, V. (1999). *Mladi na margini društva i politike.* Zagreb: Alinea.
- Ilišin, V. i Spajić Vrkaš, V. (2017) *Generacija osujećenih. Mladi u Hrvatskoj na početku 21. stoljeća,* Zagreb: Institut za društvena istraživanja
- Moxon, D., Bacalso, C. i Serban, A. (2021). *Beyond the pandemic: The impact of COVID-19 on young people in Europe.* Brussels: European Youth Forum.
- REYN-Hrvatska/Mreža podrške romskoj djeci (2020). Djeca Romi koja su nastavom na daljinu ostala na obrazovnoj distanci. Preuzeto 13.8.2021. sa: <http://www.reyn-hrvatska.net/index.php/2020/04/23/djeca-romi-koja-su-nastavom-na-daljinu-ostala-na-obrazovnoj-distanci/>